

Годишен извештај 2012

NLB Тугунска банка
Знам зошто.

СОДРЖИНА**СТРАНА**

Профил на Банката	3
Клучни показатели на работењето	5
Обраќање на Претседателот на Управен одбор	6

ОКРУЖУВАЊЕ

Макроекономски движења	9
------------------------	---

КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ И ОДНОСИ СО ИНВЕСТИТОРИТЕ

Менаџерска структура	12
Организациона структура на НЛБ Тутунска банка АД Скопје	13
Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура	14

ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТИ

Финансиски резултати	22
Активности по сегменти	26
Управување со ризици	32
Управување со кадри	34
Интерни процеси и клучни иницијативи	35

**Финансиски извештаи изготвени во согласност со
Меѓународните стандарди за финансиско известување
За годината завршена на 31 декември 2012****38**

Профил на Банката

НЛБ Тутунска банка АД Скопје е една од водечките банкарски институции во Република Македонија со постојан тренд на пораст и позитивни резултати од основањето до денес. Основана е во 1985 година, а од 1993 година работи како комерцијална банка којашто ги извршува сите банкарски услуги за клиентите од земјата и од странство. Банката спаѓа во групата Големи банки и е трета најголема банка во Република Македонија според нето активата.

Банката е членка на НЛБ Групацијата од 2000 година. Nova Ljubljanska Banka d.d. Љубљана е стратешки акционер со 86,97% учество во вкупниот капитал на Банката.

НЛБ Тутунска банка е една од најуспешните банки во НЛБ Групацијата. Успехот се должи на воспоставената корпоративна култура и традиција на Банката комбинирани со современа информатичка технологија, професионален кадар и успешна пазарна стратегија, поддржани со брендот на НЛБ. Во својот успех Банката препознава удел на севкупната општествена јавност поради што посебно внимание посветува на својата корпоративна општествена одговорност.

Една од основните стратешки определби на Банката е да го поддржува и финансира развојот на малите и средни претпријатија како носители на економскиот развој во Република Македонија, а и самата е значаен учесник во сите финансиски случувања и промотор на македонскиот бизнис на меѓународните пазари.

Банката посебно внимание посветува на збогатување и прилагодување на понудата на продукти и услуги на потребите на различните пазарни сегменти, како и олеснување на пристапот до нив преку инвестирање во современа деловна мрежа којашто ја сочинуваат 50 модерни експозитури организирани како мали банки, како и преку инвестирање во електронските сервиси на пристап до Банката и нејзините продукти.

НЛБ Тутунска банка заедно со Nova Ljubljanska Banka d.d. Љубљана е сопственик и основач на Друштвото за управување со пензиски фондови - НЛБ Нов Пензиски Фонд АД Скопје.

Награди и признанија

Потврда за успешното работење на НЛБ Тутунска банка се бројните меѓународни и национални награди и признанија, кои се однесуваат на деловните резултати, позитивниот имиџ и препознатливоста, како и за високо развиена корпоративна општествена одговорност меѓу кои се:

- признанието за **Банка на годината за 2003, 2006, 2007, 2008 и 2009 година во Република Македонија** доделено од финансискиот магазин „The Banker“,
- признанијата за **Банка со најголем остварен профит во Македонија за 2002, 2003, 2004 и 2006 година** и **Најдобра банка според поврат на капиталот (ROE) во 2005 година** од финансискиот магазин „Finance Central Europe“,
- признанието за **Најдобра инвестициона банка во Македонија за 2008 година** и **Најдобра банка во Македонија за 2012 година** од финансискиот магазин Euromoney.
- Сертификатот за **Добро корпоративно управување** од Транспарентност нулта корупција за 2007 и 2008 година,
- признанијата за **Извонредност во квалитетот на Euro SWIFT плаќања** кон Deutsche Bank од Deutsche Bank London за 2006, 2007, 2008 и 2009 година,
- признанието за **Супербренд на Македонија** за 2009 година,
- наградата за **Развој на филантропијата** во Република Македонија за 2008 година,
- признание за **Извонредност во квалитетот на извршување на меѓународните плаќања** за 2012 од Wells Fargo Bank N.A.,

- наградата за **Најактивен учесник во меѓубанкарското тргување во државата** од Здружението на финансиски пазари на Република Македонија - АСИ Македонија,
- признанието за 15 години континуирано членство во Берзата од Македонската берза за хартии од вредност.

Мисија на Банката

Нашата цел е да бидеме помеѓу водечките финансиски институции во земјата.

Да обезбедиме повисоко ниво на квалитет на услугите, современа понуда на нови продукти и градење на традицијата на Банката.

Преку ефикасноста и економичноста во работењето да оствариме профит.

Клучни показатели на работењето

	2010	2011	2012
Клучни показатели			
ROE пред даноци	11,3%	15,3%	10,1%
ROE по даноци	11,3%	15,2%	10,1%
Cost/Income Ratio	58,3%	56,6%	63,8%
Пазарно учество по билансна сума	20,5%	18,5%	16,9%
Адекватност на капиталот	13,2%	13,5%	14,8%
Заработка по акција (во МКД)	532	773	585
Биланс на успех			
Добивка пред оданочување (во мил. МКД) (пораст во %)	456,6 0,3%	661,2 44,8%	503,9 -23,8%
Добивка по оданочување (во мил. МКД) (пораст во %)	454,5 2,5%	659,8 45,2%	500,0 -24,2%
Нето приходи од работење (во мил. МКД) (пораст во %)	2.795,8 5,3%	3.056,5 9,3%	3.087,1 1,0%
Трошоци на работење (во мил. МКД) (пораст во %)	1.631,0 4,2%	1.730,5 6,1%	1.968,7 13,8%
Исправки за потенцијални загуби (во мил. МКД) (пораст во %)	689,0 10,8%	656,0 -4,8%	587,4 -10,5%
Нето приходи од камата/просечна каматоносна актива	3,3%	3,0%	3,5%
Нето приходи од камата/просечна бруто актива	3,0%	2,7%	3,1%
Биланс на состојба			
Билансна сума (во мил. МКД) (во однос на 31.12.)	62.538,9 13,8%	61.556,0 -1,6%	59.505,4 -3,3%
Кредити на небанкарски сектор - НБС (во однос на 31.12.) (пазарно учество во %)	10,1% 19,6%	7,6% 19,5%	-2,9% 18,2%
Депозити на небанкарски сектор - НБС (во однос на 31.12.) (пазарно учество во %)	12,3% 20,7%	-2,9% 18,5%	-3,1% 17,6%
Кредитно портфолио и резервации			
Пресметани исправки за потенцијални загуби (во мил. МКД) (во однос на 31.12.)	4.537,9 18,7%	5.194,8 14,5%	5.743,0 10,6%
Актива изложена на ризик (во мил. МКД) (во однос на 31.12.)	44.999,0 10,6%	47.077,2 4,6%	47.079,3 0,0%
Покриеност на портфолиото со резервации	10,1%	11,0%	12,2%
Покриеност на В, Г, Д пласмани со резервации	132,6%	100,0%	83,6%
Нефункционални кредити НБС/Вкупни кредити	6,7%	7,7%	7,6%
Ликвидносни показатели			
Учество на нето кредити во депозити на НБС	69,8%	77,3%	77,4%
Останати показатели			
Број на комитенти	445.107	484.195	524.237
физички лица	418.309	456.036	495.133
правни лица	26.798	28.159	29.104
Број на експозитури и шалтери	48	49	50
Број на вработени (состојба на крај на месец)	764	782	773
Број на ефективно ангажирани вработени (ефективни работни часови)	n/a	760	770

Обраќање на Претседателот на Управен одбор

Почитувани акционери,

Изминатата година беше една од најуспешните за НЛБ Тутунска банка имајќи ја предвид општата економска и деловна клима, како кај нас така и на глобално ниво, како и ризиците и ограничувањата со кои се соочувавме.

Состојбите во реалниот сектор, во текот на целата година одразуваа проблеми за компаниите во изнаоѓањето пласман на странските пазари, слаба меѓукомпаниска наплата, намалена ликвидност и намалена искористеност на производните капацитети, што се одрази на севкупен пад на индустриското производство 17 месеци во континуитет, како и на пад на надворешно - трговската размена за 10% во однос на претходната година. БДП, во 2012 година, се намали за 0,3%.

Ваквите состојби во реалниот сектор се рефлектираа и на кредитната динамика и квалитетот на кредитното портфолио на банкарскиот сектор. Вкупните кредити на ниво на банкарскиот сектор се зголемија за 160 мил.

Еур или за 5%, додека нефункционалните пласмани растаа со побрза динамика и се зголемија за 46 мил. Еур или за 14%. Со тоа учеството на нефункционалните пласмани на годишно ниво се зголеми од 9,5% на 10,1%, додека трошокот на банките за исправки за потенцијални ризици порасна за 68 мил. Еур или за 17%.

Сепак, банкарскиот сектор и покрај засилените негативни тенденции остана стабилен и високо ликвиден што во најголем дел се должи на континуираниот пораст на домашната депозитна база, која во 2012 година се зголеми за 182 мил. Еур или за 5%, на кредитните линии коишто ги обезбедија банките за поддршка на стопанството и извозните активности, кредитната линија од ЕИБ којашто беше обезбедена во рамки на антикризната програма на Владата преку МБПР, како и на прудентните политики на банките во управувањето со ризиците, особено кредитниот и ликвидносниот ризик во реалниот сектор, коишто во последните две години беа со исклучително силен интензитет. Со тоа се одржа и макроекономската стабилност која во услови на пад на надворешната побарувачка, намалување на приливот на капитал од странски инвестиции и релаксирана монетарна политика, успеа да ја одржи стабилноста на денарот.

Што се однесува до Банката, во 2012 година остваривме нето добивка од 8,1 мил. Еур, повратот на капиталот ROE е 10,1%, добивката пред исправки за потенцијални загуби изнесува 18,2 мил. Еур, стапката на нефункционални пласмани изнесува 7,6% и е далеку под просекот на банкарскиот сектор, учеството на А и Б пласманите е 85,4%, адекватноста на капиталот изнесува 14,8%, додека ликвидносните резерви за справување со евентуалните ризици коишто беа предвидени со стрес - тестовите изнесуваа 220 мил. Еур и целосно ги покриваа сите нивоа на предвидените ризици.

Со глед на ограничувањето на растот на ризично - пондерираната актива на ниво на НЛБ Групацјата за 2012 година, активностите беа насочени кон поголема поддршка на населението во делот на услугите. Направено е проширување на Деловната мрежа со три нови експозитури во Скопје, овозможени се нови функционалности на електронските сервиси (е-банкарство, мобилно-банкарство, картично работење) и обезбедени се поволности на постоечките кредитни продукти за население. Во 2012 година, кредитите за население беа зголемени за 19,5 мил. Еур или за 8%.

Дополнително, беа обезбедени поповолни субвенционирани кредитни линии за претпријатијата од доменот на енергетската ефикасност и обновливите извори на енергија, кредитни линии за финансирање на МСП и проекти во делот на примарно производство, преработка и трговија со земјоделски производи. Поради зголемениот кредитен ризик во реалната економија, во текот на целата година се вршеше засилен мониторинг на компаниите со потенцијални проблеми во работењето со цел изготвување заеднички стратегии за излез

од кризната состојба, се вршеше засилена контрола за наменско користење на средствата од одобрените кредити на компаниите, а беа превземени и мерки подобрување на наплатата на побарувањата.

И покрај потешкотиите да се најде соодветен инвеститор, минатата година успеавме да затвориме нефункционално побарување од еден поголем корпоративен клиент, а ја завршивме и постапката со преземање во наша сопственост на деловниот објект во кој се наоѓа Дирекцијата на Банката, што заедно со спроведената програма на НЛБ Групаацијата за намалување на оперативните трошоци, позитивно ќе влијае на идниот финансиски резултат на Банката.

За следната година планирани се зголемени кредитно-депозитни активности во доменот на работење со малите и средни претпријатија и населението, збогатување на електронските сервиси со нови функционалности, обновување и проширување на мрежата на банкомати и ПОС терминали на Банката, зголемување на овластувањата за одобрување на кредитни изложености во Деловната мрежа, олеснување на кредитните услови кај кредитите од население и воведување нови поволности за клиентите кои НЛБ Тутунска банка ќе ја изберат како матична банка преку која ги вршат сите финансиски активности.

Планирани се инвестиции за понатамошна стандардизација и проширување на Деловната мрежа со две нови експозитури, планирани се инвестиции во Кеш центарот на Банката и инвестиции во понатамошна автоматизација на процесите што ќе овозможи побрза и поквалитетна услуга. Обврските за рационализација и намалување на оперативните трошоци согласно програмата на НЛБ Групаацијата продолжуваат и во 2013 година.

Почитувани акционери, во услови на општа неизвесност за развојот на глобалната економија и ефектите врз македонското стопанство, и во следната година, одржувањето висока ликвидност и задоволителна капиталната адекватност остануваат приоритет за Банката за што е планирано одржување на квалитетно кредитно портфолио, активно делување во насока на намалување на нефункционалните пласмани и зголемување на наплатата, изнаоѓање инвеститори за веќе преземените обезбедувања, како и одржување квалитетни и долгорочни извори на финансирање на Банката.

Претседател на
Управен одбор,

Ѓорѓи Јанчевски

Окружување

Макроекономски движења

Клучни макроекономски показатели

Република Македонија	2010	2011	2012
Инфлација	1,6%	3,9%	3,3%
Индустриско производство	-4,3%	3,3%	-6,6%
Референтна стапка на НБРМ	5,00%	4,00%	3,75%
Каматна стапка на благајнички записи	4,00%	4,00%	3,75%
БДП (пораст во %)	2,9%	2,8% ²	-0,3% ¹
Буџетски дефицит/суфицит (мил. ЕУР)	-171,4	-186,7	-288,9
% од БДП	-2,4%	-2,5%	-3,8%
Долг на Централна Влада (консолидиран) (мил. ЕУР)	1.711	2.089	2.545
% од БДП	24,2%	27,8%	33,8%
Надворешно-трговски дефицит (мил. ЕУР)	-1.618	-1.972	-1.903
Нето надворешен долг (мил. ЕУР)	1.240	1.117	1.274
% од БДП	18%	15%	17%
Тековна сметка во билансот на плаќања (мил. ЕУР)	-191,1	-201,1	-291,4
Девизни резерви (мил. ЕУР)	1.715	2.069	2.193
Стапка на невработеност	32,0%	31,4%	29,9%

¹ Претходен податок ² Проценет податок
Извор: НБРМ, ДЗС, Министерство за финансии

Во текот на 2012 година, дојде до забавување на економските активности во Република Македонија пред сè поради забавувањето на економиите на земјите од Европската унија и Балканот, што видно се одрази преку намалената надворешна побарувачка, како и поради сеуште високата неизвесност за идните економски трендови што негативно влијаеше на домашната побарувачка и на инвеститорите.

Годишниот бруто домашен (БДП) производ се намали за 0,3%, при намалена јавна потрошувачка за 2,2%, намалена приватна потрошувачка за 1,2%, негативен удел на нето - извозот и пораст од 16% кај бруто инвестициите. Индустриското производство забележа пад од 6,6% во однос на 2011 година, продолжувајќи го негативниот тренд од септември 2011 година, во кој најголем негативен придонес имаше преработувачката индустрија. Надворешно - трговската размена беше намалена за 10%, при што извозот беше намален за 11,8%, додека увозот е намален за 8,8%, што резултираше со понизок надворешно - трговски дефицит за 3,5% во однос на 2011 година.

Странските инвестиции во 2012 година изнесуваа 104,8 милиони Еур или само 31% од минатогодишните, додека приливот по тековни трансфери од странство изнесуваше 1.620 милиони Еур или за 9% повеќе од 2011 година.

Буџетскиот дефицит во 2012 година беше зголемен на 3,8% од БДП (2011: 2,5%), додека долгот на Централната влада (консолидиран) соодветно беше зголемен на 32,1% од БДП (2011: 27,8%).

Стапката на инфлација изнесуваше 3,3% со растечки тенденции во последните два квартали од годината. Најголем пораст на цените беше остварен како резултат на зголемувањето на цените на енергенсите и транспортот.

Надворешниот нето долг на Република Македонија, во 2012 година, изнесуваше 1.274 милиони Еур односно 17% од БДП (2011:15%).

Наспроти негативните трендови во реалниот сектор во текот на годината, стапката на невработеност во 2012 година се намали на 29,9% (2011: 31,4%). Ваквите дивергентни движења беа резултат на реформите на пазарот на трудот и евиденцијата на невработеноста, но и на позитивните ефекти од странските директни инвестиции од претходните две години.

Кредитниот рејтинг на Република Македонија беше непроменет "BB" според Standard & Poors и "BB+" според кредитната агенција Fitch, со стабилен изглед.

Монетарен сектор

Во 2012 година, монетарна политика беше релаксирана, со одржување ниски каматни стапки на благајничките записи при аукции со износи. Во јуни, референтната каматна стапка на НБРМ беше дополнително намалена од 4,0% на 3,75%, со оценка за ниско ниво на ризици во екстерниот сектор при стабилни очекувања за инфлацијата и девизниот курс.

Монетарните и кредитните агрегати забележаа позитивен тренд - пораст на кредитите од 5,4%, на депозитите од 4,9%, на паричната маса од 4,4%.

Стапките на задолжителната резерва на банките останаа непроменети и изнесуваа 10,0% за обврските во домашна валута, 13,0% за странска валута и 20,0% на обврските во домашна валута со валутна клаузула.

Банкарски сектор

Банкарскиот сектор во текот на 2012 година, остана стабилен и високо ликвиден и покрај негативните притисоци од реалниот сектор и поширокото економско окружување.

Во 2012 година, банкарскиот сектор оствари пораст од 6,6% на вкупната актива (најнизок годишен пораст во последните десет години) што во најголем дел се должи на континуираниот пораст на домашната депозитна база. Кредитната динамика и квалитетот на кредитното портфолио беа под силно влијание на зголемениот кредитен и ликвидносен ризик во стопанството, при што порастот кај кредитирањето од 5,4% беше главно воден од секторот население. Нефункционалните пласмани на годишно ниво се зголемија со стапка од 14% со што нивниот удел во вкупното кредитно портфолио на банките се зголеми на 10,1% (2011: 9,5%).

Во 2012 година, банките издвоија резервации за потенцијални ризици за 17% повеќе од лани, но релативно добриот квалитет на кредитното портфолио и зголемениот обем на неутрални трансакции овозможија банките да ја завршат годината со нето добивка од 23,8 мил. Еур или 23,5% повисока од минатогодишната.

Адекватноста на капиталот се зголеми на 17,1% (2011: 16,8%) благодарение на повеќето докапитализации и реинвестирање на добивките од 2011 година. Во 2012 година, бројот на банките се намали на 16, поради спојување на две банки.

Основни показатели за Македонскиот банкарски сектор

во мил. МКД	2011	2012	Во однос на 2011	
			%	апс
Билансна сума	331.176	352.886	6,6%	21.710
Билансна и вонбилансна сума	387.052	421.897	9,0%	34.845
Капитал и резерви	36.590	39.394	7,7%	2.804
Депозити од небанкарски сектор	234.161	245.373	4,8%	11.212
Кредити на небанкарски сектор (нето)	181.017	190.867	5,4%	9.850
Нето добивка	1.183	1.461	23,5%	278

Извор: НБРМ, Податоци и показатели за банкарскиот систем во Р. Македонија

Корпоративно
управување и односи
со инвеститорите

Менаџерска структура

УПРАВЕН ОДБОР

Ѓорѓи Јанчевски - Претседател на Управен одбор

Љубе Рајевски - Член на Управен одбор

Дамир Кудер - Член на Управен одбор

СОВЕТНИЦИ НА УПРАВЕН ОДБОР

Душан Спиковски, Советник на Управен одбор за работа со готовина и депо

Радован Трпковски, Советник на Управен одбор за инвестиции, набавки и општи работи

Трајко Матески, Советник на Управен одбор за управување со системите на безбедност на Банката

Драги Тасевски, Советник на Управен одбор за управување со човечки ресурси и за управување со трошоците на Банката

СЕКТОР ЗА ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

Љиљана Настоска, Директор

ЦЕНТАР ЗА КООРДИНАЦИЈА НА СОРАБОТКАТА СО ЧЛЕНКИ НА НЛБ ГРУПАЦИЈАТА И НИВНИТЕ КОМИТЕНТИ

Горан Креачич, Директор

СЕКТОР ЗА ПРАВО, УСОГЛАСЕНОСТ СО ПРОПИСИТЕ И УПРАВУВАЊЕ СО ПРОБЛЕМАТИЧНИ ПЛАСМАНИ

Виолета Јанева, Директор (од 1.11.2012)

Надица Ценева, Директор (заклучно со 31.10.2012)

СЕКТОР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

Богоја Китанчев, Директор

СЕКТОР ЗА ЛОГИСТИКА НА БАНКАТА

Јорданка Грујоска, Директор

ДЕЛОВЕН СЕКТОР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ ПАЗАРИ И СРЕДСТВА

Стојна Стојкоска, Директор

ДЕЛОВЕН СЕКТОР ЗА КОРПОРАТИВНО БАНКАРСТВО

Страшо Пупушковски, Директор

ДЕЛОВЕН СЕКТОР-ДЕЛОВНА МРЕЖА

Антонио Аргир, Директор

СЕКТОР ЗА ЛОГИСТИКА НА ПРОДАЖБАТА

Слаѓана Белева, Директор

СЕКТОР ЗА РАБОТА СО ГОТОВИНА И ДЕПО

Драган Пановски, Директор

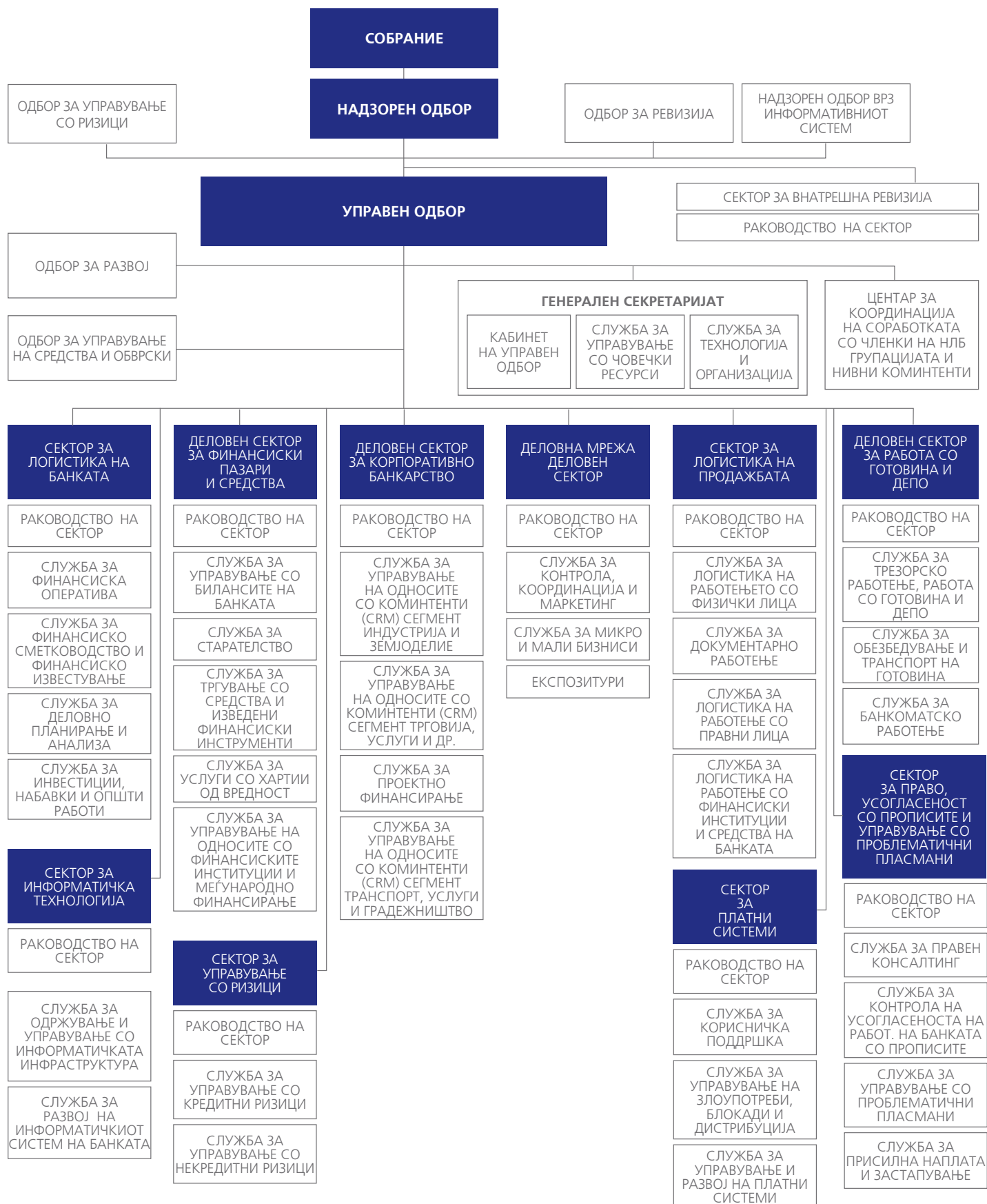
СЕКТОР ЗА ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА

Александар Мисовски, Директор

СЕКТОР ЗА ПЛАТНИ СИСТЕМИ

Игор Давчевски, Директор

Организациона структура на НЛБ Тугунска банка АД Скопје

Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура

Корпоративно управување

Корпоративното управување на Банката како збир од заемни односи меѓу Надзорниот одбор, Управниот одбор, другите лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката, акционерите на Банката и останатите заинтересирани субјекти во НЛБ Тутунска банка АД Скопје се заснова врз принципите на одговорност, транспарентност и контрола во одлучувањето, и во секојдневното работење и известувањето за состојбите во Банката.

Корпоративното управување на НЛБ Тутунска банка е олицетворено преку органите на Банката кои имаат клучна улога во ефикасното работење на Банката.

Во текот на 2012 година со Банката се управуваше преку статутарно утврдени органи со права и обврски кои се предвидени во Законот за банките и Законот за трговските друштва, и тоа:

- **Собрание на акционери.** Во текот на 2012 година беше одржана една седница. Годишното собрание на акционери беше одржано на 30.3.2012 година и на истото, покрај редовните точки за работа на Собранието, беше усвоена и Статутарна одлука за измени и дополнување на Статутот на НЛБ Тутунска банка АД Скопје.
- **Надзорен одбор на Банката.** Врши надзор над работењето на Управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење на финансиски активности и го надгледува нивното спроведување. Надзорниот одбор е одговорен да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско известување на Народната банка на Република Македонија.

Во 2012 година, Надзорниот одбор одржа 16 седници кои се одржаа во деловните простории на Банката, односно во просториите на НЛБ д.д. Љубљана или беа телефонски и видеоконференциски седници, и четири коресподентски седници. Надзорниот одбор на сите седници одлучуваше согласно Статутот и Деловникот за работа, одлуките ги донесуваше со мнозинство гласови, а на коресподентската седница одлуките ги донесуваше со согласност од сите членови на Надзорниот одбор. Во работењето на Надзорниот одбор континуирано учествуваа сите членови и придонесоа за успешно завршување на работата на Надзорниот одбор, освен членовите кои беа оправдано отсутни на поединечни седници.

Надзорниот одбор на Банката работеше во состав од шест члена и тоа:

1. **Марко Јазбец** - Претседател на Надзорниот одбор и Член на Управата на Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана, дипломиран економист;
2. **Јуре Пељхан** - Заменик претседател на Надзорниот одбор и Директор на Дирекција за корпоративно и деловно управување на НЛБ Групацјата, доктор на науки од област Менаџмент и организација;
3. **Марјета Звер Цанкар** - Член на Надзорниот одбор, Директор на Сектор за деловно управување во Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана, магистер по светско стопанство и меѓународни економски односи;
4. **Марјана Усеник** - Член на Надзорниот одбор, Директор на Сектор за координација и развој во Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана, дипломиран економист;
5. **Абдулменаф Беџети** - Независен член на Надзорниот одбор и Проректор на Универзитет Југоисточна Европа во Тетово, доктор на економски науки;
6. **Борислав Атанасовски** - Независен член на Надзорниот одбор и управител на Ревизија, проценка и финансиски консалтинг - Б и Љ БОРО И ЉУПЧО ДОО Скопје, дипломиран економист.

Членовите на Надзорниот одбор на Банката ги избира Собранието со мнозинство гласови од акциите со право на глас. Најмалку една четвртина од членовите на Надзорниот одбор задолжително мора да бидат независни членови. Во таа насока, двајца од членовите на Надзорниот одбор на НЛБ Тутунска банка, чиј состав брои шест члена, се независни членови.

Независноста на двајцата членови на Надзорниот одбор на Банката е утврдена согласно критериумите за независност определени во Законот за банките. Исполнувањето и почитувањето на овие критериуми, Банката

ги контролираше континуирано во текот на годината.

- **Управен одбор.** Ја претставува и застапува Банката и раководи со нејзината работа. Управниот одбор во извештајниот период работеше на седници, кои по правило се одржуваа еднаш седмично. Покрај редовните седници, Управниот одбор одлучуваше и секојдневно, надвор од седница, со писмена согласност од сите членови на Управниот одбор.

Во извештајниот период, Управниот одбор одржа 46 редовни седници.

Управниот одбор работеше во состав од три членови и тоа:

1. **Ѓорѓи Јанчевски**, Претседател на Управниот одбор, дипломиран економист;
2. **Љубе Рајевски**, Член на Управниот одбор, дипломиран економист;
3. **Дамир Кудер**, Член на Управниот одбор, магистер по економски науки.

Управниот одбор се грижеше за тековното работење на Банката и ги вршеше следните активности: управување и застапување на Банката, извршување на одлуките на Собранието и на Надзорниот одбор, именување на лицата со посебни права и одговорности, изготвување деловна политика и развоен план на Банката, изготвување листа на нето должници, изготвување политика за сигурност на информативниот систем, изготвување годишен извештај за работењето на Банката, изготвување етички кодекс на Банката. Управниот одбор ги извршуваше и надлежностите предвидени со Статутот - одобрување на изложеност спрема поединечно лице до 10% од сопствените средства на Банката, одобрување трансакции со поврзани лица со Банката во износ до 1.000.000 МКД, одлучување за засновање работен однос, за распоредување и наградување на вработените согласно законските прописи и општите акти на Банката, одлучување за давање и земање кредити за ликвидност, гаранции, авали и акредитиви во рамките на лимитите утврдени со законот, деловната политика на Банката и одлуката за кредитна политика донесена од Надзорниот одбор, грижа за информирањето на акционерите на Банката, донесување поединечни акти на Банката, формирање комисии и работни тела и именување нивни членови.

Покрај ова, Управниот одбор се грижи за обезбедување на услови за работењето на Банката во согласност со прописите, управување и следење на ризиците на кои е изложена Банката во работењето, за постигнување и одржување на адекватно ниво на сопствени средства, за функционирање на системот на внатрешна контрола во сите области на работење на Банката, за непречено работење на Секторот за внатрешна ревизија на Банката, за непречено работење на Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, водењето на трговските и други книги и деловната документација на Банката, за изработката на финансиските и други извештаи во согласност со прописите за сметководство и сметководствени стандарди.

Управниот одбор најмалку еднаш месечно го известува Надзорниот одбор за своето работење преку Информациската за тековните активности на Банката.

- **Одбор за ревизија.** Согласно Законот за банки, Собранието на акционери го избира составот на Одборот за ревизија, во кој мнозинството членови се од редот на Надзорниот одбор, а останатите двајца се независни членови од кој едниот е овластен ревизор. Во текот на 2012 година, Одборот за ревизија одржа седум седници, кои се одржаа во деловните простории на Банката, односно во просториите на НЛБ д.д. Љубљана, или беа видеоконференциски седници.

Одборот за ревизија го сочинуваа пет членови и тоа:

1. **Јуре Пелџан** - Претседател на Одборот за ревизија, Директор на Дирекција за корпоративно и деловно управување на НЛБ Групацијата, доктор на науки од област Менаџмент и организација;
2. **Марјета Звер Цанкар** - Член на Одборот за ревизија, Директор на Сектор за деловно управување во Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана, магистер по светско стопанство и меѓународни економски односи;
3. **Марјана Усеник** - Член на Надзорниот одбор, Директор на Сектор за координација и развој во Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана, дипломиран економист;
4. **Абдулменаф Беџети** - Член на Одборот за ревизија и Проректор на Универзитет Југоисточна Европа во Тетово (член на Надзорниот одбор) и
5. **Стојан Јорданов** - член на Одборот за ревизија и Управител на Друштво за ревизија Ценсум ДООЕЛ Скопје, дипломиран економист и овластен ревизор.

Одборот за ревизија ги вршеше следниве активности:

- ги разгледуваше финансиските извештаи на Банката и се грижеше за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководствени стандарди;
- ги разгледуваше и оценуваше системите за внатрешна контрола;
- ја следеше работата и ја оценуваше ефикасноста на Секторот за внатрешна ревизија;

- го следеше процесот на ревизија на Банката и ја оценуваше работата на друштвото за ревизија;
 - ги донесе сметководствените политики на Банката;
 - ја следеше усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиски извештаи;
 - ги разгледуваше извештаите на Одборот за управување со ризици.
- **Одбор за наградување.** Одборот се состанува еднаш годишно. Го сочинуваат четири членови од редот на членовите на Надзорниот одбор и тоа:
 1. **Марко Јазбец** - Претседател на Надзорниот одбор и Член на Управата на Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана, дипломиран економист;
 2. **Јуре Пелхан** - Заменик претседател на Надзорниот одбор и Директор на Дирекција за корпоративно и деловно управување на НЛБ Групацјата, доктор на науки од област Менаџмент и организација;
 3. **Абдулменаф Беџети** - Независен член на Надзорниот одбор и Проректор на Универзитет Југоисточна Европа во Тетово, доктор по економски науки;
 4. **Борислав Атанасовски** - Независен член на Надзорниот одбор и Управител на Ревизија, проценка и финансиски консалтинг - Б и Љ БОРО И ЉУПЧО ДОО Скопје, дипломиран економист.
 - **Одбор за управување со ризици.** Членовите на Одборот за управување со ризици се избираат од редот на лицата со посебни права и одговорности кои се вработени во Банката. Еден од членовите на Управниот одбор на Банката задолжително е и член на Одборот за управување со ризици. Во извештајниот период, Одборот за управување со ризици одржа 52 седници. Се состои од пет члена и тоа:
 1. **Ѓорѓи Јанчевски** - Претседател на Одборот за управување со ризици и Претседател на Управниот одбор, дипломиран економист;
 2. **Страшо Пупулковски** - Член на Одборот за управување со ризици и Директор на Деловен сектор за корпоративно банкарство, дипломиран економист;
 3. **Антонио Аргир** - Член на Одборот за управување со ризици и Директор на Деловен сектор - Деловна мрежа, дипломиран економист;
 4. **Дамир Кудер** - Член на Одборот за управување со ризици и член на Управниот одбор, магистер по економски науки;
 5. **Виолета Јанева** - Член на одборот за управување со ризици и Директор на Сектор за право, усогласеност и проблематични пласмани, дипломиран правник.

До 29.11.2012 година, член на Одборот за управување со ризиците беше и Надица Ценева, до тогаш Директор на Секторот за право, усогласеност и проблематични пласмани. На 01.11.2012 година, на местото Директор на Секторот за право, усогласеност и проблематични пласмани беше именувана Виолета Јанева, а на 29.11.2012 година Надзорниот одбор усвои и одлука со која на местото на Надица Ценева, како член на Одборот за управување со ризици, се именува Виолета Јанева.

Одборот за управување со ризици се состануваше редовно еднаш седмично и ги вршеше следните надлежности:

- перманентно го следеше и оценуваше степенот на ризичност на Банката и го утврдуваше прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите од изложеност на Банката на ризик;
- воспоставуваше политики за управување со ризици и ја следеше нивната примена;
- ги следеше прописите на Народна Банка на Република Македонија кои се однесуваат на управување со ризици и усогласеноста на Банката со овие прописи;
- вршеше оценка на системите на управување со ризиците во Банката;
- утврдуваше краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на кои е изложена Банката;
- ги анализираше извештаите за изложеноста на Банката на ризик изработени од службите во Банката кои вршат оценка на ризиците и предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- ги анализираше ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката;
- ги анализираше ефектите од предложените стратегии за управување со ризици, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- носеше одлуки за реструктурирање на побарувања;
- верификуваше одлуки за пролонгација на рок на кредитни изложености.

Одборот за управување со ризици најмалку еднаш месечно го известуваше Надзорниот одбор, а најмалку еднаш квартално Одборот за ревизија за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите.

Одборот за управување со ризици најмалку еднаш квартално ги разгледуваше трансакциите со поврзани лица со Банката за што доставуваше извештај до Надзорниот одбор.

- **Одбор за развој.** Во 2012 година, Одборот за развој одржа една седница. Одборот за развој, во рамки на годишниот процес на донесување деловен и финансиски план на Банката, поблиску ги разгледува Насоките за планирање за членките на НЛБ Групацјата за соодветниот период на планирање, предлог - стратешките насоки за развојот и работењето на Банката (Стратегијата) и нејзините составни делови, предлог - деловниот план на Банката (Деловната политика) и нејзините составни делови и предлог - финансискиот план на Банката, нивната прилагоденост со очекуваните економски услови и нивната усогласеност со долгорочната визија и мисија на Банката. Членови на Одборот за развој се членовите на Управниот одбор и Директорот на Сектор за логистика на Банката. Одборот за развој работеше во следниот состав:
 1. **Ѓорѓи Јанчевски** - Претседател на Одборот за развој и Претседател на Управниот одбор, дипломиран економист;
 2. **Љубе Рајевски** - Член на Одборот за развој и член на Управниот одбор, дипломиран економист;
 3. **Дамир Кудер** - Член на Одборот за развој и член на Управниот одбор, магистер по економски науки;
 4. **Јорданка Грујоска** - Член на Одборот за развој и Директор на Сектор за логистика на Банката, дипломиран економист.
- **Одбор за управување со средства и обврски.** Одборот се состанува еднаш месечно и ги разгледува остварените резултати на Банката во поглед на структурната и оперативната ликвидност, месечните состојби на изложеноста на Банката спрема одделни деловни ризици, предлага мерки за управувањето со билансите на Банката, ги утврдува и на Надзорниот одбор му предлага политики за управување со оперативната и структурната ликвидност, со другите деловни ризици, како и политиката на цени. Го сочинуваат осум членови и тоа:
 1. **Ѓорѓи Јанчевски** - Претседател на Одборот за управување со средства и обврски и Претседател на Управниот одбор, дипломиран економист;
 2. **Љубе Рајевски** - Член на Одборот за управување со средства и обврски и член на Управниот одбор, дипломиран економист;
 3. **Дамир Кудер** - Член на Одборот за управување со средства и обврски и член на Управниот одбор, магистер по економски науки;
 4. **Марко Јернејич** - Член на Одборот за управување со средства и обврски и Директор на Сектор за управување со биланси на Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана, дипломиран економист;
 5. **Стојна Стојкоска** - Член на Одборот за управување со средства и обврски и Директор на Деловен сектор за управување со финансиски пазари и средства, дипломиран економист;
 6. **Јорданка Грујоска** - Член на Одборот за управување со средства и обврски и Директор на Сектор за логистика на Банката, дипломиран економист;
 7. **Антонио Аргир** - Член на Одборот за управување со средства и обврски и Директор на Деловен сектор - Деловна мрежа, дипломиран економист;
 8. **Страшо Пупуловски** - Член на Одборот за управување со средства и обврски и Директор на Деловен сектор за корпоративно банкарство, дипломиран економист.
- **Надзорен одбор врз информативниот систем.** Формиран е врз основа на регулативата на НБРМ, Базелските принципи и меѓународните стандарди за сигурност на информативниот систем. Надлежностите и одговорностите на Одборот се делегирани од страна на Надзорниот одбор на Банката. Одборот го сочинуваат дванаесет членови и тоа:
 1. **Ѓорѓи Јанчевски** - Претседател на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Претседател на Управниот одбор, дипломиран економист;
 2. **Јорданка Грујоска** - Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Директор на Сектор за логистика на Банката, дипломиран економист;
 3. **Стојна Стојкоска** - Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Директор на Деловен

сектор за управување со финансиски пазари и средства, дипломиран економист;

4. **Страшо Пупуловски** - Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Директор на Деловен сектор за корпоративно банкарство, дипломиран економист;
5. **Антонио Аргир** - Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Директор на Деловен сектор - Деловна мрежа, дипломиран економист;
6. **Душан Спиковски** - Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Советник на Управниот одбор по област, дипломиран економист;
7. **Слаѓана Белева** - Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Директор на Сектор за логистика на продажбата, дипломиран економист;
8. **Александар Мисовски** - Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Директор на Сектор за информатичка технологија, дипломиран електроинженер;
9. **Игор Давчевски** - Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Директор на Сектор за платни системи, дипломиран електроинженер;
10. **Богоја Китанчев** - Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Директор на Сектор за управување со ризици, дипломиран економист;
11. **Виолета Јанева** - Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Директор на Сектор за право, усогласеност и проблематични пласмани, дипломиран правник;
12. **Игор Митровски** - Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем и Раководител на Служба за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, дипломиран електроинженер.

До 29.11.2012 година член на Надзорниот одбор врз информативниот систем беше и Надица Ценева, до тогаш Директор на Секторот за право, усогласеност и проблематични пласмани. На 01.11.2012 година, на местото Директор на Секторот за право, усогласеност и проблематични пласмани беше именувана Виолета Јанева, а на 29.11.2012 година Надзорниот одбор усвои и одлука со која на местото на Надица Ценева како член на Надзорниот одбор врз информативниот систем се именува Виолета Јанева.

Политика за наградување на членовите на Управниот одбор, на лицата со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција и на вработените во НЛБ Тутунска банка АД Скопје

Во 2012 година е донесена нова Политика за наградување од страна на Надзорниот одбор на Банката која подетално ги определува критериумите за наградување на членовите на Управниот одбор, на лицата со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција и на вработените во Банката. Критериумите за наградување се квантитативни и квалитативни, и се разликуваат во зависност од нивото на управување. Појдовна основа за оценување претставува деловната политика и плановите за работа на Банката коишто се предмет на усвојување од страна на акционерите и го одразуваат долгорочниот посакуван правец на развој на Банката.

Во текот на 2012 година, согласно овластувањата, одговорностите и ангажираноста за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за ревизија, Управниот одбор и за лицата со посебни права и одговорности беа исплатени плати, надоместоци на плата, персонален данок од доход, надомест за учество на седници, награда за успешност, награда за деловна успешност, јубилејни награди и други издатоци во бруто износ од 117 мил. МКД.

Кодекс на корпоративно управување

Кодексот за корпоративно управување во НЛБ Тутунска банка АД Скопје кој е усвоен од Собранието на акционери на НЛБ Тутунска банка АД Скопје, одржано на 30.3.2012 година, подетално ги определува стандардите на управување и раководење на органите на НЛБ Тутунска банка АД Скопје. Водејќи се од истите, Банката има воспоставено транспарентен и разбирлив систем на управување, кој го зголемува нивото на доверба како на домашните, така и на странските инвеститори, вработените и пошироката јавност. Принципите за добро корпоративно управување во целост се инкорпорираани во Кодексот за корпоративно управување.

Согласно Одлуката на НБРМ за корпоративно управување, Кодексот за корпоративно управување се ревидира еднаш годишно и истото ќе биде извршено на редовното годишно Собрание на акционери во 2013 година.

Политика на управување со судир на интереси

Политиката за управување со судир на интереси во Банката има за цел заштита на интересите на Банката

од реализирање трансакции со коишто може да се оствари личен интерес на товар на севкупниот интерес на Банката. Со Политиката се воспоставува и одржува систем на ефикасно контролирање и управување со судирите на интереси коишто може да настанат при извршување на определени активности. Согласно политиката и Законот за банки, Лицата со посебни права и одговорности редовно, на секои шест месеци до Надзорниот одбор на Банката, даваат писмена изјава за постоење или непостоење на судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

Спречување перење пари

Банката има усвоено и доследно применува Програма за спречување перење пари и повеќе интерни акти коишто ја регулираат оваа област и соработува со надлежните институции и кореспондентските банки. Банката во целост ги има имплементирано сите инструменти кои произлегуваат од законската регулатива што се однесува за ефикасно откривање и спречување перење пари.

Сигурност на информативниот систем

Информативната сигурност на НЛБ Тутунска банка е спроведена во согласност со Циркуларот 9 на Народна Банка на Република Македонија, Одлуката за сигурност на информативниот систем на банка и е во согласност со меѓународните стандарди ISO 27001 и ISO 17799-2005 (ISO 27002). Согласно овие стандарди, во рамките на Банката е воспоставен систем на информативна сигурност, кој ги содржи следните целини:

- **Политика за сигурност на информативните системи;**
- **Проценка на ризикот** - Банката има воспоставено континуиран процес на идентификација на слабостите и заканите кон своите информативни системи;
- **Имплементација на сигурносни контроли** - Преку следење на инцидентите и оперативни контроли Банката воспоставува административни, физички и технички контроли со кои се врши заштита на сигурноста на информациите и системите на повеќе нивоа;
- **Набљудување и надградба** - Банката има воспоставено процес на континуирано прибирање и анализа на информации од аспект на појава на нови закани и слабости на информативниот систем.

Организациона структура на Банката

Во текот на 2012 година немаше промена во организационата структура на Банката.

Корпоративна општествена одговорност

Грижата за општото добро претставува еден од највисоките приоритети во системот на вредности на Банката и е интегрален дел од стратегијата, поради што Банката посебно внимание посветува на општествената одговорност и заштитата на интересите на сите заинтересирани страни. Со поддршка на проекти од областа на културата, спортот, науката, образованието и заштитата на човековата околина, децата и младите, Банката настојува да придонесе за унапредување и подобрување на целокупниот квалитет на животот на поединците, семејствата, институциите и организациите во поширокото окружување во кое работи.

Во текот на 2012 година, Банката во своите деловни простории организираше неколку настани од јавен карактер:

- Организација и поддршка на манифестацијата Хуманитарна продажна изложба на уметнички дела на најпознатите автори од Република Македонија;
- Организација и поддршка на изложба на академскиот сликар Мирослав Масин под наслов „Со челото на прст“;
- Организација НЛБ ден во Банката, со што беше означен почетокот на месецот на штедење во НЛБ Тутунска банка;
- Организација и поддршка на Голема изложба на детски цртежи на тема „Штедење во НЛБ Тутунска банка“;
- Организација и поддршка на Изложба на слики од ликовната колонија „Вевчански видувања“, иницирана од Фондацијата за стратешки истражувања „Киро Глигоров“ и компанијата „ВИА“ - Вевчани.

Во 2012 година, беа спонзорирани и два проекти: „Аукција на чоколадо“ и МЗТ Кошаркарски клуб - Скопје.

Банката ги поддржува организациите и иницијативите кои се залагаат за почит и еднаков третман, деловна етика и хуманизам, со што креира вредност за општеството и придонесува кон зајакнување на општественото ткиво и социјалната кохезија.

Банката целосно ја прифаќа и во своето работење се придржува кон меѓународната декларација за човекови права, еколошката декларација и меѓународните конвенции кои се однесуваат на социјалната и заштитата на животната средина.

Акционерски капитал и сопственичка структура

Акционерски капитал

Акционерскиот капитал на Банката на 31.12.2012 година се состои од 854.061 обични акции со номинална вредност од 1.000 МКД по акција или вкупно 854.061.000 МКД. Акциите се регистрирани и се водат кај Централниот депозитар на хартии од вредност на РМ.

Обичните акции на сопствениците им даваат право на исплата на дивиденда и право на глас на Седница на Собранието на акционери. Еден глас во Собранието на Банката се добива за еквивалент од една обична акција.

Во текот на 2012 година Банката нема издадено нови емисии на акции, ниту има извршено откуп на сопствени акции.

Број на акционери и структура

Заклучно со 31.12.2012 година, бројот на акционери во Банката изнесува 824 (2011: 824). Од нив 694 се физички лица (2011: 693) и 130 правни лица (2011: 131).

Регистар на акционерски друштва со посебни обврски за известување

Акциите на Банката не котираат на Македонската берза на хартии од вредност. Со акциите на Банката се тргува на секундарниот пазар на берзата преку овластени брокерски куќи.

Банката се води во Регистарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување, кој е во надлежност на Комисијата за хартии од вредност на РМ. Согласно Законот за хартии од вредност и подзаконските акти, Банката редовно ја известува Комисијата за хартии од вредност на РМ за работењето, членовите на органите на управување, управувањето и правните односи со трети лица и за настани и информации кои се од значење за работењето на Банката.

Политика на дивиденда

Во 2012 година, согласно Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка по годишна сметка на НЛБ Тутунска банка АД Скопје за 2011 година, донесена на Годишното собрание на акционери на Банката, добивката во износ од 659,8 мил. МКД се пренесе во општ резервен фонд, поради што Банката не вршеше исплата на дивиденда.

Акционери со најмалку 5% од акциите на Банката

Единствен акционер со учество над 5% во вкупниот број на издадени акции од НЛБ Тутунска банка АД е Нова Љубљанска Банка д.д. Љубљана, со 86,97% учество во капиталот на Банката.

A photograph of a person riding a bicycle on a paved path. The person is wearing a light purple long-sleeved shirt and light-colored pants. The bicycle has a large, empty wicker basket on the front handlebars and a small round headlight. The person's right leg is extended downwards, wearing a light-colored flat shoe. The background is a blurred green landscape with trees and grass. A dark blue rectangular box with rounded corners is positioned in the upper right corner of the image, containing the text "Финансиски резултати" in white.

Финансиски резултати

Финансиски резултати

Биланс на успех

Во мил. МКД	2011		2012		Во однос на			
	Реали-зација	План	Реали-зација	План	2011		2011	
					апс	%	апс	%
Приходи од камата	3.811,3	3.728,5	3.593,9	-134,6	-3,6%	-217,3	-5,7%	
Расходи по камата	2.008,3	1.778,0	1.602,3	-175,7	-9,9%	-406,0	-20,2%	
Нето приходи од камата	1.802,9	1.950,5	1.991,6	41,1	2,1%	188,7	10,5%	
Нето некаматни приходи	1.253,6	957,2	1.095,4	138,2	14,4%	-158,2	-12,6%	
Нето приходи од работење	3.056,5	2.907,8	3.087,1	179,3	6,2%	30,5	1,0%	
Трошоци на работење	1.730,5	1.569,2	1.968,7	399,5	25,5%	238,2	13,8%	
Исправки за потенцијални загуби	656,0	771,4	587,4	-184,0	-23,9%	-68,6	-10,5%	
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето основа	23,2	93,8	45,3	-48,5	-51,7%	22,1	95,6%	
Удел во добивката на придружени претпријатија	14,3	0,0	18,2	18,2	/	3,9	27,2%	
Добивка пред оданочување	661,2	473,4	503,9	30,5	6,5%	-157,3	-23,8%	
Данок на добивка	1,4	2,9	3,9	1,0	35,1%	2,5	177,0%	
Добивка по оданочување	659,8	470,5	500,0	29,5	6,3%	-159,8	-24,2%	

Добивка

Банката во 2012 година оствари **добивка пред оданочување** во износ од 503,9 мил. МКД што е за 6,5% над планираната за 2012 година. Резултатот се должи на повисоките нето каматни приходи, повисоките нето некаматни приходи (нето приходи од провизии, курсни разлики и останати приходи од дејноста) и пониските издвоени исправки за потенцијални загуби. **Нето добивката** за 2012 година изнесува 500,0 мил. МКД и е повисока од планот за 6,3%. Во однос на минатата година добивката е пониска за 24,2% поради повисоката споредбена основа од 2011 година кога беше прокнижена капиталната добивка од завршувањето на постапката за ликвидација на НЛБ Тутунска брокер.

Добивката пред резервации изнесува 1.091,3 мил. МКД или 12,3% под планираната за 2012 година и 17,2% под минатогодишната.

Во текот на годината беа издвоени 587,4 мил. МКД **резервации за финансиски и нефинансиски пласмани** што е за 23,9% помалку во однос на планот и за 10,5% помалку во однос на 2011 година, како резултат на ослободени резервации поради затворањето на кредитната изложеност кон два корпоративни клиенти.

Во мил. МКД	2011		2012		Во однос на			
	Реали-зација	План	Реали-зација	План	2011		2011	
					апс	%	апс	%
Исправка за билансни пласмани	585,2	709,9	619,3	90,6	12,8%	34,1	5,8%	
Резервирања за вонбилансни пласмани	70,8	61,5	-31,9	93,4	151,9%	-102,7	-145,1%	
Вкупно	656,0	771,4	587,4	-184,0	-23,9%	-68,6	-10,5%	

Вкупните приходи од работење изнесуваат 3.087,1 мил. МКД, што е за 6,2% повеќе во однос на планот. Во однос на претходна година, вкупните приходи од работење се повисоки за 1,0%.

Нето приходи од камата

Нето приходите од камати се повисоки од планираните за 2,1%. Приходите од камати во однос на планот се пониски за 3,6%, како резултат на пониските каматни приходи од вложувања во краткорочни хартии од вредност што се должи на намалените каматни стапки и промената во структурата на вложувањата во однос на планираната. Пониските приходи кај претпријатија се должат на намалување на салдото на кредити, а согласно насоките од НЛБ д.д. за намалување на РПА до 31.12.2012, како и поради порастот на нефункционалните пласмани кај овој сектор. Повисоки приходи во однос на планираните се остварени кај секторот население и држава. Расходите по камата во однос на планот се пониски за 9,9%, поради пониските расходи кај депозитите од претпријатија - пониски салда на депозити од планираните, кај население - промена во структурата на истите (доспевање на Супер депозитите) и кај банките - пониски салда на користени депозити од НЛБ д.д. за ликвидност.

Во однос на 2011 година, нето приходите од камати се повисоки за 10,5%, главно како резултат на пониските расходи по камати (20,2%).

Нето каматната маргина (пресметана на просечна каматносна актива) во 2012 година се зголеми на 3,5% (годишен пораст од 0,5 п.п.). Нето каматната маргина (пресметана на просечна бруто актива) се зголеми на 3,1% (годишен пораст од 0,4 п.п.).

Нето некаматни приходи

Нето некаматните приходи изнесуваат 1.095,4 мил. МКД и во однос на планот се повисоки за 14,4%. Во однос на 2011 година се пониски за 12,6%. Нето некаматните приходи во вкупните приходи учествуваат со 35,5% (2011: 41,0%). Зголемувањето на некаматните приходи во 2012 година во однос на планот се должи на позитивни курсни разлики на девизниот пазар, како и повисоки останати приходи од работењето.

Најголемо учество во нето некаматните приходи имаат нето приходите од провизии со 77,7% (2011: 65,2%).

Нето приходи од провизии

Нето приходите од провизии во однос на планот се повисоки за 4,8%, во однос на 2011 година истите се повисоки за 4,1%.

Повисоките остварувања се резултат на повисоки приходи од провизии од домашен платен промет, поголем број издадени документи по основ на блокади на сметките на клиентите, зголемено користење на е-банкарство, поголем број и вредност на издадени гаранции, повисок реализиран промет преку ПОС терминалите на Банката и повисоките приходи од порамнување на трансакциите со картички, како и повисоките приходи од управување со трансакциски сметки.

Расходите по провизии се повисоки главно поради повисоки расходи во доменот на картично работење (еднократни трошоци поврзани со миграцијата кон новиот процесинг центар Банкарт, како и поради промена на тарифата на MasterCard - зголемени провизии), во платниот промет со странство, трошоци по основ на гаранции за депозити, повисоки расходи по провизии од платен промет во земјата, како и во делот на обврските по кредити, главно поради повисоки провизии по основ на гаранциите за кредитни линии.

Во структурата на приходите од провизии најголем дел или 64,3% се провизии остварени од нефинансиски правни лица (од кои 28,5% во домашниот платен промет, 21,6% во платниот промет со странство, 19,6% од документарно-гаранциско работење и 18,3% од картично работење). Приходите од провизии од сегментот население учествуваат со 23,7%, од кои најголем дел 47,1% се провизии од картички.

Во структурата на расходите за провизии најголем дел (54,2%) се по основ на работењето со картички, додека 16,7% се по основ на трошоци поврзани со платниот промет во земјата и 9,5% со платниот промет со странство.

Трошоци

Вкупните трошоци на работење изнесуваат 1.968,7 мил. МКД и се за 13,8% повисоки во однос на 2011 година (во однос на планот трошоците се повисоки за 25,5%) главно поради ефектот од продажбата на нефункционалното побарување од еден корпоративен клиент во износ од 341,3 мил. МКД. Доколку се исклучи ефектот од продажбата на нефункционалното побарување, вкупните трошоци од работење се пониски во однос на 2011 година за 6,0% или за 103,0 мил. МКД, а се повисоки за 3,7% или 58,3 мил. МКД во однос на планот поради трошоци за наем на деловен простор на Банката, повисоки цени на електрична и топлинска енергија и гориво и повисоки трошоци за услуги од трети лица.

Вкупните оперативни трошоци во однос на вкупните нето приходи (Cost/Income Ratio) изнесуваат 63,8% (2011: 56,6%). Во однос на планот показателот е повисок за 9,8 п.п. поради ефектот од продажбата на нефункционалното побарување од еден корпоративен клиент. Доколку истото се исклучи, учеството на вкупните оперативни трошоци изнесува 53,4% и е намалено во однос на минатогодишното за 3,2 п.п.

Биланс на состојба и вонбилансна евиденција

	31.12.2011	31.12.2012		Во однос на			
Во мил. МКД	Реали- зација	План	Реали- зација	План	2011		
				апс	%	апс	%
Билансна сума	61.556,0	62.293,1	59.505,4	-2.787,7	-4,5%	-2.050,6	-3,3%
Кредити	36.104,7	39.653,7	34.390,5	-5.263,2	-13,3%	-1.714,2	-4,7%
на банки и штедилници	851,5	443,3	172,6	-270,7	-61,1%	-678,9	-79,7%
на небанкарски сектор	35.253,2	39.210,3	34.217,8	-4.992,5	-12,7%	-1.035,4	-2,9%
Хартии од вредност	11.788,2	10.031,1	10.052,2	21,0	0,2%	-1.736,0	-14,7%
Вложување во подружници и придружени друштва	96,9	96,9	115,1	18,2	18,8%	18,2	18,8%
Материјални и нематеријални вложувања	958,3	2.219,6	2.371,0	151,4	6,8%	1.412,7	147,4%
Депозити	47.672,7	47.893,2	46.082,0	-1.811,2	-3,8%	-1.590,7	-3,3%
на банки и штедилници	2.042,3	2.648,0	1.868,1	-779,9	-29,5%	-174,2	-8,5%
на небанкарски сектор	45.630,5	45.245,2	44.213,9	-1.031,3	-2,3%	-1.416,6	-3,1%
Обврски по позајмици	6.321,4	6.321,8	5.192,0	-1.129,8	-17,9%	-1.129,4	-17,9%
Должнички хартии од вредност	0,0	0,0	0,0	0,0	/	0,0	/
Субординиран заем	1.828,5	1.828,5	1.833,3	4,8	0,3%	4,8	0,3%
Капитал и резерви	4.364,4	5.022,7	5.023,1	0,4	0,0%	658,7	15,1%
Гаранции и акредитиви	5.823,5	6.644,5	6.636,2	-8,3	-0,1%	812,7	14,0%
Некористени лимити и кредити	2.589,4	2.488,6	2.162,0	-326,6	-13,1%	-427,4	-16,5%
Вонбилансна актива	8.412,9	9.133,1	8.798,2	-334,9	-3,7%	385,3	4,6%

Билансната сума на Банката во 2012 година изнесува 59.505,4 мил. МКД. Во однос на планот е пониска за 2.787,7 мил. МКД или 4,5% поради намалувањето на депозитите од небанкарски сектор (повлекување на депозитите од еден корпоративен клиент за исплата на дивиденда во април, пониски салда кај жиро сметките на правните лица и пониски депозити на населението), пониски депозити од банки и штедилници (пониски салда на тековни сметки на неколку домашни банки и штедилница), како и помал износ на користени кредитни линии од планираните поради одложување на влечења по кредитните линии, а во функција на преземените активности за намалување на РПА за 5% до крајот на 31.12.2012 година. Во однос на 2011 година истата е пониска за 2.050,6 мил. МКД или 3,3%.

Обврските по кредити во однос на планот, како и во однос на 2011 година се намалија за 17,9%, поради одложување на влечењата по кредитните линии од МБПР, ЕИБ и ЕБРД.

Во активата, кредитното портфолио на небанкарскиот сектор е намалено за 12,7% односно 4.992,5 мил. МКД во однос на планот (2,9% или за 1.035,4 мил. МКД во однос на 2011 година), како резултат на редовно и предвремено враќање на кредити од неколку комитенти согласно мерките за намалување на РПА за 5% до крајот на 31.12.2012 година. Хартиите од вредност се пониски од планираните за 21,0 мил. МКД што соодветствува на намалената депозитна база во корпоративниот сегмент.

Потенцијалните и преземени обврски изнесуваат 8.798,2 мил. МКД што е за 4,6% или 385,3 мил. МКД повеќе во однос на 2011 година, како резултат на пораст на гаранциското работење, при намалена состојба на неискористени кредитни лимити. Во однос на планот за 2012 година, потенцијалните и преземени обврски се пониски за 3,7% или 334,9 мил. МКД што соодветствува на кредитните активности во корпоративниот сегмент.

Фондот на резервации за потенцијалните и преземени обврски изнесува 238,4 мил. МКД и во однос на планот е понизок за 28% или за 93 мил. МКД. Во однос на 2011 година фондот е намален за 11,8% или за 31,9 мил. МКД.

Активности по сегменти

Активности по сегменти

Работа со население¹

Во текот на 2012 година фокусот на работењето во сегментот население беше насочен кон зголемување на работењето со населението во вкупното работење со Банката, одржување на пазарното учество во делот на кредитирање над 20%, зголемување на пазарниот удел во управување со и сервисирање на трансакциски сметки на населението, одржување на стабилна и поволна (рочно и валутно) депозитна база, одржување на квалитетот на кредитното портфолио во услови на засилен кредитен ризик, интензивни активности за наплата на побарувањата по кредити и намалување на процентот на нефункционални пласмани. Покрај тоа понудата на продукти и услуги беше дополнета и збогатена со:

- Инстант кредити Work & Travel, Виолетов плус потрошувачки кредит, НЛБ Станбен кредит, НЛБ Станбен плус кредит, НЛБ Субвенциониран станбен кредит, НЛБ Автомобилски плус кредит, НЛБ Краткорочно постепено штедење на шест и дванаесет месеци со задолжителни редовни месечни уплати. Покрај тоа, кај постојните кредитни и депозитни продукти беше извршено намалување на каматните стапки, а беше извршено и олабавување на останатите кредитни услови;
- Дополнителни сервиси во електронското банкарство за правни лица и физички лица;
- Нови функционалности на мрежата на ПОС терминали на Банката;
- НЛБ М-Токен - мобилна апликација преку која се врши автентикација на електронски трансакции.

Услугата Лично банкарство се извршуваше во 31 експозитура на Банката обезбедувајќи високостручна банкарска услуга, cross-selling активностите продолжија во насока на опфаќање на постојните и понуда на пакети на услуги за нови клиентски групи, а беа одобрувани комисиони кредити на населението од проектот „Самовработување со кредитирање“ на Агенцијата за вработување на Република Македонија. Во 2012 година, започнат е и нов проект со Т - Мобиле Македонија за воведување мобилно плаќање (M-payment) чија финализација се очекува во 2013 година.

Во текот на 2012 година беа отворени три нови експозитури: Експозитура Скопје - Ченто, Скопје - Соборен Храм и Експозитура Скопје - Сарај. Една експозитура е затворена - шалтер Фламинго, додека две експозитури во Гевгелија беа споени на една локација, со што вкупниот број на експозитури е 50.

Бројот на клиентите во овој сегмент во 2012 година е зголемен за 9%.

Кредитното портфолио на населението на годишно ниво е зголемено за 7,9%, односно за 1.197,4 мил. МКД и изнесува 16.420,5 мил. МКД. Вкупното кредитно портфолио на населението го сочинуваат: потрошувачки кредити 51,9%, станбени кредити 28,7%, кредитни картички 9,6%, искористени лимити на трансакциски сметки 5,5%, автомобилски кредити 3,7% и останати кредити 0,6%. Од вкупните кредити кај населението 4,5% се нефункционални побарувања (2011: 4,7%).

¹ Работењето со население вклучува физички лица и самостојни вршители на дејност

	31.12.2011	31.12.2012	Промена
Кредити			
вредност (во мил. МКД)	15.223	16.420	7,9%
број на нови договори за кредити во годината	17.185	17.431	1,4%
Депозити			
вредност (во мил. МКД)	31.238	32.012	2,5%
број на нови договори за депозити во годината	40.268	40.423	0,4%
Број на комитенти	456.036	495.133	8,6%
Број на сметки (трс и жиро)	431.529	470.168	9,0%
Број на картички (дебитни и кредитни)	360.426	391.362	8,6%

Учеството на кредитите на население во вкупните кредити пласирани кај небанкарскиот сектор во 2012 година достигна 48,0% (2011: 43,2%).

Депозитите на населението во однос на 2011 година се зголемени за 2,5% или за 773,3 мил. МКД и изнесуваат 32.011,8 мил. МКД.

Учеството на депозитите од население во вкупните депозити од комитенти во 2012 година достигна 72,4% (2011: 68,5%).

Односот **кредити/депозити** од население изнесува 51,3% (2011: 48,7%).

Во делот на **картичното работење**, во 2012 година е остварен значителен раст на прометот со картички, како и на бројот на остварени трансакции со картичките на Банката.

	2011	2012	Промена
Број на активни картички	360.426	391.362	8,6%
Број на АТМ-и	155	130	-16,1%
Број на ПОС терминали	5.463	5.317	-2,7%

Бројот на АТМ-и на крајот на годината е привремено намален поради раскинување на соработката со еден корпоративен клиент и реалокација на АТМ-ите на Банката на други локации поради што истите во тој момент имаа третман како АТМ-и вон употреба и не се вклучени во табелата во прилог.

Во делот на **електронското банкарство**, лесниот пристап до услугите од платниот промет и ценовната атрактивност резултираа со пораст на бројот на корисниците за 74%, што позитивно се рефлектираше и врз бројот на остварени трансакции и вредноста на остварениот промет.

	2011	2012	Промена
Е-banking за физички лица			
промет (во мил. МКД)	269,5	399,7	48,3%
број на налози/трансакции	70.278,0	105.490,0	50,1%
Комитенти по сите канали	40.925,0	71.213,0	74,0%

Работа со правни лица и држава²

Понудата за правни лица и држава се извршува централизирано, по моделот на интегрирано управување на односите со комитентите - за големите корпоративни комитенти на Банката и дисперзирано преку Деловната мрежа - за малите и средни претпријатија (МСП), додека услугите во платниот промет за корпоративните клиенти се вршат преку Деловната мрежа на Банката, Кеш центарот и преку електронските платни сервиси.

Работењето со правни лица и држава претставува најголем дел од активностите на Банката и е главен носител на приходите за Банката. Опфаќа краткорочни денарски и девизни кредити за тековни потреби, краткорочни денарски и девизни кредити за поддршка на извозни аранжмани, револвинг кредити, долгорочни денарски и девизни кредити за финансирање инвестициони проекти на МСП, микрокредитирање, кредити за купување деловен простор, автомобилски кредити, наменски кредити за изградба на станбен и деловен простор,

² Правни лица и држава вклучуваат приватни и јавни претпријатија, непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, останати финансиски институции (без банки и штедилници), централна власт, фондови и единици на локална самоуправа.

комисиони кредити, акредитивно и гаранциско работење, депозитно работење, услуги на платен промет во земјата и странство и услуги на пренос и чување на готовина.

Во 2012 година, понудата за правните лица беше збогатена со нови кредитни продукти, кои произлегоа од новообезбедени кредитни линии: кредити за финансирање на проекти за енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија и кредити за финансирање на МСП и проекти во делот на примарно производство, преработка на земјоделски производи и трговија со земјоделски производи.

Во доменот на депозитното работење, активностите беа насочени кон прибирање нови депозити од корпоративните клиенти преку понуда на денарски и девизни депозитни продукти со различни можности за орочување, каматни стапки и намена. Во текот на 2012 година Банката изврши намалување на каматните стапки на депозитите на правни лица соодветно на намалувањето на референтната каматна стапка.

Пласманите кај правните лица и држава на годишно ниво се намалија за 11,1% односно за 2.232,8 мил. МКД и истите изнесуваат 17.797,4 мил. МКД. Отежнатите пазарни услови и намалената способност на компаниите за редовно подмирување на обврските, како и ограничениот раст на кредитното портфолио резултираше со пораст на учеството на нефункционалните пласмани во вкупното портфолио на Банката на 10,1% (2011: 9,9%).

Учеството на кредитите на правните лица и државата во вкупните кредити кај клиенти изнесува 52,0% (2011: 56,8%).

	31.12.2011	31.12.2012	Промена
Кредити			
вредност (во мил. МКД)	20.030	17.797	-11,1%
број на нови договори за кредити во годината	2.634	2.275	-13,6%
Депозити			
вредност (во мил. МКД)	14.392	12.202	-15,2%
број на нови договори за депозити во годината	1.843	1.595	-13,5%
Број на комитенти	28.159	29.104	3,4%
Број на сметки	37.287	38.893	4,3%

Депозитите на правни лица и држава на годишно ниво се пониски за 2.189,9 мил. МКД, што се должи на намалување на депозитите од приватни претпријатија (повлекување на депозитите од еден поголем корпоративен клиент за исплата на дивиденда, како и поради движењето на жиро сметките на комитентите, а согласно нивните тековни активности и динамиката на користење на наменските средства, но и поради намалената ликвидност).

Учеството на депозитите од правни лица и држава во вкупните депозити од клиенти во 2012 година изнесува 27,6% (2011: 31,5%).

Односот **кредити/депозити** од правни лица и држава изнесува 145,9% (2011: 139,2%).

	2011	2012	Промена	
			апс	%
Гаранции (промет)				
Вредност на нови (во мил. МКД)	5.577,9	6.956,3	1.378,4	24,7%
Број на вкупни новоиздадени	3.257	3.856	599	18,4%
Девизни гаранции				
Вредност на нови (во мил. МКД)	2.183,7	3.349,6	1.165,9	53,4%
Број на гаранции	471	546	75	15,9%
Денарски гаранции				
Вредност на нови (во мил. МКД)	3.394,2	3.606,7	212,5	6,3%
Број на гаранции	2.786	3.310	524	18,8%
Акредитиви (промет)				
Вредност на нови (во мил. МКД)	2.035,7	1.554,3	-481,4	-23,6%
број на вкупни новоиздадени	577	441	-136	-23,6%
Инкаса (промет)				
Вредност на нови (во мил. МКД)	175,0	301,9	126,9	72,5%
Број на вкупни новоиздадени	115	174	59	51,3%

*вредноста на новоиздадени вклучува анекси, додека бројот на новоиздадени не вклучува анекси

Во текот на 2012 година Банката обезбедуваше **банкарски гаранции и акредитиви** за извозните аранжмани и за поддршка на тендерските учества на компаниите во големите меѓународни и домашни проекти. Во 2012 година, Банката има пласирано средства во износ од 6.956,3 мил. МКД во гаранции или 24,7% повеќе во однос на 2011 година. Отворените акредитиви се во вредност од 1.554,3 мил. МКД или 23,6% помалку од 2011 година што се должи на општиот тренд на намалување на користењето на овој инструмент на плаќање.

Во 2012 година остварен е **вкупен платен промет со странство** од 861,2 млрд. МКД или 14,2% помалку во однос на 2011 година, во најголем дел како резултат на намалените приливи на тековните сметки од банки од странство.

Во вкупниот платен промет со странство дознаките учествуваат со 15,8%.

	2011	2012	Промена	
			апс	%
Ностро дознаки				
Промет (во мил. МКД)	85.073,7	81.327,6	-3.746,1	-4,4%
Број на ностро дознаки	57.770	57.331	-439	-0,8%
Лоро дознаки				
Промет (во мил. МКД)	71.056,7	54.778,1	-16.278,7	-22,9%
Број на лоро дознаки	70.370	73.912	3.542	5,0%

Во делот на **домашниот платен промет**, во 2012 година е остварен вкупен промет од 835,3 млрд. МКД или 11,6% повеќе во однос на 2011 година.

Во делот на **електронското банкарство**, во 2012 година беше воведена нова функционалност, т.н. E-enrollment Web апликација за електронски внес и преглед на постојни услуги за комитенти на Банката, правни лица, од страна на деловната мрежа. На овој начин се обезбеди комплетна промена на технологијата на работа во делот на внес и администрација на привилегии на клиентите со што Банката понуди побрзо и поквалитетно испорачување на услугата.

Воведени беа нови функционалности на web страната на Банката и тоа: пребарување на работодавач по назив при пополнување на налог и мулти-јазични инфо пораки, а направена е и интеграција на финансиската апликација на Телеком со девизната платежна апликација на Банката во делот на внес на налози и експорт книжење на изводи. Вкупниот промет (денарски и девизен) реализиран преку е-банк за правни лица во 2012 година е зголемен за 26,5%.

	2011	2012	Промена
E-banking за правни лица			
Промет (во мил. МКД)	162.948	206.165	26,5%
број на налози/транзакции	1.325.289	1.563.393	18,0%
Комитенти по сите канали	6.326	9.783	54,6%

Пазарното учество на Банката по вредност на остварени трансакции севкупно (за правни и физички лица) изнесува 21,7% (2011: 19,4%), додека по број на остварени трансакции преку е-банк изнесува 13,1% (2011: 14,4%).

Во делот на работа со готовина, Банката врши: превоз на готовина и вредносни пратки, обработка на домашна и странска валута, трансфер на странска ефектива во странски банки, опслужување на банкомати лоцирани надвор од експозитурите на Банката, чување на готовина и хартии од вредност, депо услуги (отворени и затворени), достава на платежни картички до експозитурите на Банката и достава на пратки од централата на Банката до експозитурите во градовите надвор од Скопје за свои потреби; купопродажба на домашна и странска ефектива и опслужување на банкомати за други деловни банки; преземање на дневниот пазар од просториите на правните лица и превоз до Банката, обработка на банкнотите и монетите и полагање на трансакциската сметка на правното лице и снабдување на правните лица со монети за нефинансиски правни лица.

Вкупниот обем во централниот трезор во 2012 година е зголемен за 9% во однос на 2011 година. Пораст е остварен кај дотациите во домашна ефектива за 31% и странска ефектива за 26%. Во делот на работењето со нефинансиски правни лица, обемот на обработките е зголемен за 24% во однос на 2011 година.

Финансиски пазари

Управување со ликвидноста

Банката во текот на 2012 година управуваше со ликвидноста запазувајќи ги законските прописи и ограничувања согласно Одлуката за задолжителна резерва и Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките пропишани од Народна банка на Република Македонија и интерните лимити и насоки на Банката и НЛБ Групацјата.

Во периодот од 1.1.-31.12.2012 година просечното исполнување на задолжителната резерва на Банката во денари изнесуваше 100,12% од пропишаното, што претставува оптимално ниво на исполнување.

Вишокот на слободни средства, беше пласиран во благајнички записи и запис за шестмесечен депозит на Народна банка на Република Македонија, државни записи на Министерството за финансии, како и на меѓубанкарскиот пазар на депозити. Видот, начинот и инструментите кои беа користени за пласирање на вишокот средства, зависеа од тековната и планирана рочна структура на средствата и обврските на краток и долг рок, ризикот на инструментите и движењата на каматните стапки на пазарите на пари и хартии од вредност.

Во текот на 2012 година, на меѓубанкарскиот пазар на депозити, Банката користеше позајмици во вкупен износ од 23.721,0 мил. МКД, а пласираше кредити во износ од 1.430,0 мил. МКД.

Просечната каматна стапка на меѓубанкарскиот пазар на депозити во 2012 година изнесуваше 2,2% (2011: 2,2%).

Просечни каматни стапки	2011	2012
Благајнички записи	4,0%	3,8%
Државни записи до 3 месеци	4,2%	4,1%
Државни записи до 3 месеци со дев. клаузула	4,1%	4,0%
Државни записи до 6 месеци	4,3%	4,1%
Државни записи до 6 месеци со дев. клаузула	4,1%	4,0%
Државни записи до 12 месеци	/	4,7%
Државни записи до 12 месеци со дев. клаузула	/	4,5%
Меѓубанкарска каматна стапка	2,2%	2,2%

Во доменот на управување со девизната ликвидност, беа користени следниве инструменти:

- Тргување со НБРМ;
- Користење на депозитниот лимит кај НЛБ д.д. Љубљана;
- Swap трансакции ЕУР/конвертибилна валута.

Извори на финансирање

Во текот на 2012 година, во рамки на активностите за зголемена поддршка на работењето на малите и средните претпријатија, Банката обезбеди три нови кредитни линии наменети за финансирање на нивните проекти, и тоа:

- Кредитна линија од Европската банка за обнова и развој (ЕБРД) за финансирање на проекти за енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија во износ од 4 мил. ЕУР;
- Кредитна линија на МБПР (ЕИБ) за поддршка на мали и средни претпријатија во износ од 0,8 мил. ЕУР;
- Кредитна линија од ЗКДФ за финансирање на проекти од сегментот - примарно производство, преработка на земјоделски производи и трговија со земјоделски производи во износ од 1,5 мил. ЕУР.

Во текот на годината, редовно се сервисираа обврските по постојните кредитни линии од домашните и странските кредитори, и тоа од:

- Кредитна линија на МБПР (ЕИБ);
- Кредитна линија преку Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд;
- Кредитна линија преку Македонската развојна фондација за претпријатија;
- Кредитна линија преку НБРМ (Тајванска кредитна линија);
- Кредитна линија на Светска банка (Револвинг Фонд);
- Кредитна линија од ЕБРД;
- Кредитни линии на ЕИБ;

- Кредитна линија од ЕФСЕ;
- Кредитна линија од ИФЦ;
- Кредитни линии од НЛБ д.д. Љубљана.

Во 2012 година по основ на редовни достасувања на кредитните линии отплатени се 1.932,1 мил. МКД, а повлечени се нови средства во вкупен износ од 1.055,6 мил. МКД.

Девизен пазар

Банката, во 2012 година, оствари вкупен промет на девизниот пазар од 2.531,3 мил. УСД преку 65.628 трансакции, со што прометот на Банката е намален за 1,1% (2011: 2.559,5 мил. УСД).

На меѓународниот девизен пазар беа истргувани 1.150,0 мил. ЕУР, преку 12.305 трансакции што претставува зголемување од 25,4% во однос на 2011 година.

Старателски услуги и Банка Чувар на имот

Банката врши старателски услуги и за домашни лица - осигурителни компании кои согласно Законот за девизно работење имаат можност да инвестираат во странски хартии од вредност.

Банката во 2012 година склучи договори за чување хартии од вредност со уште една, трета домашна осигурителна компанија со цел инвестирање во странски хартии од вредност.

Во текот на 2012 година, Банката ја извршуваше услугата - Банка Чувар на имот за:

- Отворени инвестициски фондови;
- Приватни инвестициски фондови;
- Отворен задолжителен пензиски фонд;
- Отворен доброволен пензиски фонд.

Брокерски услуги

Во текот на 2012 година, склучени се вкупно 428 договори за брокерско посредување, со домашни и странски физички и правни лица.

Банката склучи и договор за брокерски услуги со Нуро Group Alpe Adria со што се овозможи нивните клиенти да тргуваат на Македонската берза, а стана и ексклузивен локален партнер на глобалниот брокер Auerbach Grayson and Company LLC за тргување на Македонската берза. Исто така, беа реализирани две блок трансакции, беше спроведена една јавна берзанска аукција, и беа извршени повеќе трансакции од американски институционални инвеститори.

Обврски по основ на работи во име и за сметка на правни и физички лица

Во текот на 2012 година, Банката продолжи со спроведување на проектот "Самовработување со кредитирање", како активна мерка за самовработување кој се спроведува од Агенцијата за вработување на Република Македонија. Исто така, Банката посредуваше во финансирањето на Штедилница Можности со средства од МРФП, ЗКДФ и останати институции по веќе склучени рамковни договори за комисиони кредити. Овие средства се водат одвоено од средствата на Банката.

Управување со ризици

Банката применува високо-конзервативна политика на антиципирање на ризиците во работењето, преку одржување на ефикасен систем на интегрирано управување со ризиците. Тоа овозможува да оствари висока наплатливост на пласманите, задоволително ниво на капитална адекватност, заштита од непредвидени случувања и евентуални закани за неостварување на планираната политика.

Управување со кредитен ризик и квалитет на кредитното портфолио

Управувањето со кредитниот ризик вклучува постојана анализа на кредитното портфолио на Банката, во поглед на секторската диверзификација и концентрацијата на портфолиото, анализа и оценка на финансиските перформанси на клиентите, следење на редовноста во исполнувањето на обврските и издвојување на задоволително ниво на резервации за пласманите.

Вкупната изложеност на Банката, во 2012 година, се зголеми за 2,1 мил. МКД и изнесува 47.079,3 мил. МКД. Како резултат на прифатената конзервативна политика при пресметката на резервациите, како и на влијанието на економската криза, стапката на покриеност на пласманите со издвоени резервации е зголемена за 1,2 п.п. и изнесува 12,2% (2011: 11,0%). Вкупниот фонд на резервации за финансиски пласмани на 31.12.2012 година изнесува 5.743,0 мил. МКД (2011: 5.194,8 мил. МКД) и е зголемен со издвојување на дополнителни 548,2 мил. МКД резервации од остварените приходи во текот на 2012 година.

Учеството на А и Б пласманите во вкупното портфолио на крајот на 2012 година изнесува 85,4% (2011: 88,9%). Покриеноста на пласманите класификувани во В, Г и Д ризична категорија со вкупно издвоените резервации изнесува 83,6% (2011: 100,0%).

Учеството на нефункционалните кредити во вкупните кредити е намалено на 7,6% (2011: 7,7%).

Управување со некредитни ризици

Банката има воспоставено политики за следење на некредитните ризици. Во Банката се следат и управуваат ликвидносниот, валутниот, каматниот, оперативниот, правниот, стратегискиот и репутациониот ризик, а истовремено се следи и управува сигурноста на информативниот систем.

Управување со ликвидносен ризик

Во текот на 2012 година изложеноста на ликвидносен ризик се следеше на редовна основа. Оперативната и структурната ликвидност постојано се движеше во рамките на утврдените лимити, а ликвидносната позиција на Банката овозможуваше навремено сервисирање на обврските.

Во 2012 година на полугодишна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на Банката на ликвидносен ризик, кои укажуваат на висока и стабилна ликвидносна позиција на Банката.

Управување со валутен ризик

Управувањето со валутниот ризик се однесува на постојано следење на нето изложеноста на Банката по одделни валути, притоа одржувајќи оптимално ниво на потребни средства преку купување и продажба на девизи.

Дневно се следеше изложеноста на Банката на валутен ризик, преку следење на лимитите по одделна валута и на агрегатна основа.

Изложеноста на валутен ризик е во рамки на пропишаните лимити за следење. Вкупната отворена девизна позиција на 31.12.2012 година претставува долга позиција и изнесува 15,7% од Сопствените средства на Банката.

Во 2012 година на полугодишна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на Банката на валутен ризик и истите укажаа на стабилна девизна позиција на Банката.

Управување со каматен ризик

Активностите на Банката во однос на управувањето со каматниот ризик се однесуваат на оптимизација на нето приходите од камати со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловната стратегија на Банката.

На месечно ниво се следеше изложеноста на Банката на каматен ризик, преку следење на лимитите, при што Банката во целост ги исполнуваше поставените лимити. Заклучно со 31.12.2012 година Банката има ниска изложеност на каматен ризик.

Во 2012 година на полугодишна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на банката на каматен ризик и истите укажаа на ниска изложеност на каматен ризик.

Управување со оперативен ризик

Управувањето со оперативните ризици подразбира систем за евидентирање, следење, контрола и справување со потенцијални или реални штетни настани кои потекнуваат од тековното работење на Банката или од надворешните фактори и имаат негативен ефект врз финансискиот резултат.

Во 2012 година, активно се следеа и евидентираа штетните настани од областа на оперативните ризици, и за истите се изготвуваа извештаи кои беа презентирани до органите на Банката (Одбор за ризик и Комисија за оперативни ризици) и до НЛБ д.д.

Во 2012 година е спроведена повторна идентификација и анализа на оперативните ризици за поголемиот дел од процесите во Банката. Анализите на оперативните ризици заедно со статусот на спроведените мерки беа доставувани до Комисијата за оперативни ризици и до НЛБ д.д.

Врз основа на спроведената анализа на оперативните ризици, збирниот ризичен профил на Банката е Ц (А и Б - ризици на кои мора да се преземат мерки со кои истите ќе се намалат; Ц - ризик на кој може да се реагира, но најчесто се применува метод на следење) и истиот не отстапува од целниот профил. Банката настојува да ги намалува ризиците со повисок ризичен приоритет (А и Б).

Управување со капиталот и адекватноста

Во текот на 2012 година капиталната адекватност на Банката се одржуваше на нивото од над 12,0%. Во март, согласно Одлуката на Собрание на акционери на Банката, добивката остварена во 2011 година беше распределена во резервниот фонд на Банката. Со тоа сопствените средства на Банката се зголемија на 6.693,7 мил. МКД (2011: 6.058,3 мил. МКД) што придонесе за зголемување и на коефициентот на капиталната адекватност на 14,78% (2011: 13,48%). Од 30.9.2012 година Банката пресметува и издвојува резервации за оперативни ризици.

Адекватност на капиталот

во мил. МКД	2011	2012	Промена
Капитал потребен за покривање на кредитниот ризик	3.390,9	3.187,1	-6,0%
Капитал потребен за покривање на валутниот ризик	204,4	35,4	-82,7%
Капитал потребен за покривање на оперативниот ризик	/	398,7	/
Сопствени средства	6.058,3	6.693,7	10,5%
Адекватност на капиталот	13,5%	14,8%	/

Управување со кадри

Делувањето и успешноста на Банката се заснова на функционирање на современ пристап во управувањето со човечките ресурси. Активностите за зајакнување на капацитетот на Банката со соодветно ангажирање и распоредување на вработените, вреднување на нивните перформанси и резултати од работењето, процесот на промоција и наградување, систематскиот приод во остварување на стручното надградување и обука на вработените претставуваат главни задачи и активности на подрачјето на управување со кадри на Банката.

Во текот на 2012 година во Банката беа вработени 12 лица, истовремено од Банката замина 21 лице, со што вкупниот број на вработени се намали на 773 (2011: 782).

	31.12.2011		31.12.2012		Промена	
	Број	Структура	Број	Структура	апс.	%
Вработени по структури						
според реална стручна спрема	782	100,0%	773	100,0%	-9	-1,2%
Доктори на науки	1	0,1%	1	0,1%	0	0,0%
Специјализанти и магистри	26	3,3%	33	4,3%	7	26,9%
ВСС	624	79,8%	611	79,0%	-13	-2,1%
ВШС	13	1,7%	14	1,8%	1	7,7%
ССС	117	15,0%	112	14,5%	-5	-4,3%
НСП	2	0,3%	2	0,3%	0	0,0%
според возраст	782	100,0%	773	100,0%	-9	-1,2%
до 25 години	31	4,0%	16	2,1%	-15	-48,4%
од 25 до 35 години	510	65,2%	465	60,2%	-45	-8,8%
од 35 до 45 години	148	18,9%	197	25,5%	49	33,1%
над 45 години	93	11,9%	95	12,3%	2	2,2%
според стаж во Банката	782	100,0%	773	100,0%	-9	-1,2%
до 1 година	39	5,0%	10	1,3%	-29	-74,4%
од 1 до 2 години	62	7,9%	37	4,8%	-25	-40,3%
од 2 до 5 години	309	39,5%	220	28,5%	-89	-28,8%
над 5 години	372	47,6%	506	65,5%	134	36,0%
според пол	782	100,0%	773	100,0%	-9	-1,2%
машки	335	42,8%	323	41,8%	-12	-3,6%
женски	447	57,2%	450	58,2%	3	0,7%

Во текот на 2012 година реализирани се 139 обуки, од кои 44 внатрешни и 95 надворешни обуки. Темите на обука произлегоа од идентификуваните потреби за обука и законските барања за конкретна специјализација и знаење. Во рамки на Банкарското школо беа одржани обуки на следниве теми: тимска работа и мотивација, продажни вештини и преговарање, комуникациски вештини и управување со конфликти и управување со време и стрес. Најголем број од остварените интерни и екстерни обуки беа во насока на унапредување на продажните вештини и комуникација кај комерцијалистите, имплементација на нови продукти, услуги и развојни решенија, нови законски барања, управување со ризици, спречување на перење на пари и финансирање тероризам, заштита на лични податоци, сигурност на информациониот систем на банката и сигурност и безбедност при работата.

Во текот на 2012 година успешно се реализирани 570 работни практики на студенти од универзитетите во Република Македонија.

Интерни процеси и клучни иницијативи

Во 2012 година беа остварени повеќе проекти кои имаат за цел да ја зајакнат организациската и технолошката инфраструктура во функција на остварување на стратешките планови на Банката и НЛБ Групацјата во Република Македонија.

Информатичка технологија

Во 2012 година, реализирани се повеќе активности и проекти за развој и надградба на апликациските системи во насока на реализација на регулаторни барања, задолжителни стандарди за усогласување на работењето на Банката со прописите, како и ревизорски препораки; остварување конкурентска предност; рационализација и оптимизација на деловните процеси и хармонизација во рамки на НЛБ Групацјата, како и надградба на ИТ инфраструктурата (системска, комуникациска, бази на податоци и сигурност на информации).

Измените и подобрувањата на постојните ИТ системи овозможуваат Банката ефикасно да го следи растот на пазарот и обемот на работа и лесно да се прилагодува кон промените во организацијата, промените во регулативата и кон решенијата за нови продукти и услуги.

Деловни објекти на Банката

Во текот на 2012 година, Деловниот објект - Дирекција беше преземен во сопственост на Банката. Вкупната инвестиција изнесува 23,0 мил. ЕУР за деловниот објект и 2,3 мил. ЕУР за земјиштето под деловниот објект.

Во рамки на деловните активности на мрежата на експозитури и нејзина стандардизација по стандардот на НЛБ Групацјата, Банката инвестираше во отворање на три нови експозитури: Скопје - Ченто, Скопје - Соборен Храм и Скопје - Сарај. Со цел оптимизација на трошоците двете експозитури во Гевгелија беа споени на една локација. Беа извршено целосно реновирање на експозитурата Скопје - ГТЦ, како и во реновирање и дополнителни инвестиции во експозитурата Скопје - Стар Аеродром со цел имплементација на поставените минимални безбедносни стандарди.

Шалтерот во Радовиш кој беше отворен во 2011 година за опслужување на клиентите при масовни исплати на тутун во 2012 се затвори.

Промотивни кампањи

Во текот на 2012 година во рамки на планот за маркетиншки активности беа реализирани следните кампањи за: кредити за физички лица, Visa business картички, НЛБ М - Token, MasterCard кредитни картички за физички лица, НЛБ ПроКлик, MasterCard Business картички, штедење и станбени кредити.

Проект за рационализација на оперативните трошоци

Во рамки на иницијативата на НЛБ д.д. за намалување на оперативните трошоци на членките на НЛБ Групацјата за 15% во однос на нивото од 2009 година, во 2012 година продолжи спроведувањето на мерките за штедење дефинирани со т.н. Fitness програма на Банката. Во рамки на Програмата беа реализирани 84 мерки со вкупен ефект од 755.000 ЕУР за 2012 година.

Проект за зголемување на трошковната ефикасност преку оптимизација и автоматизација на деловните процеси во Банката

Како дел од проектот за рационализацијата на оперативните трошоци во 2012 година се спроведе и дел од Проектот за оптимизација на деловните процеси при што беше извршена анализа на внесените ФТЕ по организациони единици, беше извршено скенирање на избрани процеси во повеќе организациони единици, беа утврдени 138 мерки, направена е анализа на ефектите од преземените мерки за оптимизација на активностите и подобрување на перформансите по одделни процеси и анализа на ефектите од мерките за намалување на трошоците од работењето.

Активности за хармонизација на работењето со НЛБ Групацјата

Хармонизацијата на Банката на одделните подрачја на работење во текот на 2012 година се одвиваше согласно насоките и минималните стандарди на НЛБ Групацјата.

НЛБ Тутунска банка АД Скопје

Финансиски извештаи
изготвени во согласност со
Меѓународните стандарди за финансиско
известување

За годината завршена на 31 декември 2012

Содржина	Страна
Извештај на независниот ревизор	39
Биланс на успех	40
Извештај за сеопфатна добивка	41
Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)	42
Извештај за промените на капиталот	43
Извештај за паричниот тек	44
Општи информации	46

Превод на извештајот на независниот ревизор до акционерите на НЛБ Тутунска Банка АД Скопје

Извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на НЛБ Тутунска Банка АД Скопје ("Банката") кои се состојат од извештај за финансиската состојба на 31 декември 2012 година, билансот на успех и извештајот за сеопфатна добивка, промените во капиталот и паричниот тек за годината тогаш завршена и белешките, кои се состојат од преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството на банката е одговорно за изготвување и реална презентација на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, како и за таква интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за да се овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално значајни грешки, било да се резултат на измама или ненамерно направени грешки.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да искажеме мнение за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Овие стандарди изискуваат да се придржуваме на релевантните етички стандарди и да ја планираме и да ја извршиме ревизијата со цел да се здобиеме со разумна увереност дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки.

Ревизијата вклучува спроведување на процедури за добивање на ревизорски докази за износите и образложенијата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од нашите проценки, вклучувајќи ги и оценките на ризиците за значајни грешки во финансиските извештаи како резултат на измама или ненамерно направени грешки. Во проценувањето на овие ризици, ги разгледаваме соодветните интерни контроли воспоставени во Банката за изготвување и реално прикажување на финансиските извештаи со цел да дизајнираме ревизорски процедури соодветни на околностите, но не и за да изразиме мнение за ефикасноста на интерните контроли воспоставени во Банката. Ревизијата исто така вклучува осврт на користените сметководствени принципи и значајните проценки направени од раководството, како и оценка на адекватноста на прикажувањето на информациите во финансиските извештаи.

Ние сме убедени дека ревизорските докази кои ги добивме се достаточни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мнение.

Мнение

Според наше мнение, финансиските извештаи реално и објективно ја прикажуваат финансиска состојба на Банката на 31 декември 2012 година, како и нејзината финансиска успешност и нејзиниот паричен тек за годината тогаш завршена, во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Останати прашања

Финансиските извештаи на Банката за годината завршена на 31 декември 2011 година беа ревидирани од друг ревизор, чијшто извештај издаден на 8 март 2012 година искажа мнение без резерва за финансиските извештаи.

Биланс на успех

	Белешки	За годината завршена на 31 декември	
		2012	2011
Приходи од камата	5	3.593.931	3.811.261
Приходи од дивиденда	6	5.385	2.497
Расходи за камата	5	(1.602.308)	(2.008.338)
Нето приходи од камата		1.997.008	1.805.420
Исправка на вредност на кредити	7	(608.106)	(569.735)
Нето приходи од камата намалени за исправка на вредност на кредити		1.388.902	1.235.685
Приходи од провизии и надомести	8	1.117.468	1.040.191
Расходи за провизии и надомести	8	(266.857)	(223.156)
Нето приходи од провизии и надомести		850.611	817.035
Нето добивка / (загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување	9	2.169	23.835
Нето добивка / (загуба) од вложувања во хартии од вредност	11	(6.002)	37.456
Нето добивка / (загуба) од курсни разлики		164.307	132.861
Трошоци за вработените	12	(621.165)	(627.373)
Општи и административни трошоци	13	(259.360)	(270.379)
Амортизација	14	(197.988)	(205.857)
Нето добивка/(загуба) намалена за загубата од ревалоризација на недвижности дадени под закуп	16	-	(5.849)
Други оперативни расходи	15	(939.531)	(726.289)
Други оперативни приходи	10	108.958	234.393
Други даночни расходи	17	(3.917)	(1.414)
Добивка од работење		486.984	644.104
Удел во добивката на придружените друштва со примена на метод на главнина	23	18.241	14.336
Добивка за годината		505.225	658.440

Белешките од страна 46 до 107 се интегрален дел на овие финансиски извештаи

Извештај за сеопфатна добивка

	Белешки	За годината завршена на 31 декември	
		2012	2011
Добивка за годината		505.225	658.440
Нето добивка од финансиски средства расположливи за продажба			
– Нереализирана нето добивка за периодот, пред оданочување (белешка 22)		(7.117)	(6.837)
– Нето промени од рекласификација на реализирана нето загуба, пред оданочување		6.002	(37.456)
Данок од добивка поврзана со други компоненти од останата сеопфатната добивка			-
Друга сеопфатна добивка за годината, нето од данок	18	(1.115)	(44.293)
Вкупна сеопфатна добивка за годината		504.110	614.147
Основна и разводната заработка по акција (во МКД)		585,47	772,57

Белешките од страна 46 до 107 се интегрален дел на овие финансиски извештаи

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)

	Белешки	На 31 декември	
		2012	2011
АКТИВА			
Парични средства и сметки во централната банка	19	8.108.745	7.805.877
Пласмани во и кредити на банки	20	3.205.852	4.777.819
Кредити на и побарувања од комитенти	21	34.323.364	35.358.547
Финансиски средства за тргување			
Вложувања во хартии од вредност:			
– Расположливи за продажба	22	9.963.958	11.655.577
– Чувани до достасување	22	88.217	132.608
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	23	115.096	96.854
Вложување во недвижности дадени под закуп	24	140.978	140.978
Недвижности, постројки и опрема	25	2.136.046	690.006
Нематеријални средства	26	92.280	110.708
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	27	858.421	354.145
Останати средства	28	581.232	544.344
Вкупна актива		59.614.189	61.667.463
ОБВРСКИ			
Депозити од банки	29	3.154.178	3.616.150
Депозити од други комитенти	30	43.328.933	44.158.251
Обврски по кредити	31	5.191.966	6.321.396
Резервирања	32	238.362	270.275
Субординирани обврски	33	1.833.284	1.828.480
Останати обврски	34	345.336	465.323
Вкупно обврски		54.092.059	56.659.875
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ			
Капитал и резерви кој припаѓа на акционерите на банката			
Акционерски капитал	38	854.061	854.061
Акционерска премија	38	2.274.484	2.203.056
Ревалоризациони резерви	38	(4.382)	(3.267)
Задржана добивка		672.601	888.197
Останати резерви		1.725.366	1.065.541
Вкупно капитал		5.522.130	5.007.588
Вкупно капитал и обврски		59.614.189	61.667.463

Белешките од страна 46 до 107 се интегрален дел на овие финансиски извештаи

Извештај за промени на капиталот

	Припишан на сопствениците на матичното друштво					Вкупно капитал
	Запишан капитал	Премии од акции	Ревалоризациски резерви	Задржана добивка	Останати резерви	
Состојба на 1 јануари 2011	854.061	2.203.056	41.026	685.110	611.029	4.394.282
Нето добивка	-	-	-	658.440	-	658.440
Добивки / загуби од промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба, нето од данок	-	-	(44.293)	-	-	(44.293)
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	(44.293)	658.440	-	614.147
Дивиденда за 2010 година	-	-	-	-	-	-
Данок на добивка од исплатени дивиденди и други распределби од добивката	-	-	-	-	-	-
Пренос во законски резерви	-	-	-	(454.512)	454.512	-
Други преноси во задржаната добивка	-	-	-	(841)	-	(841)
Состојба на 31 декември 2011	854.061	2.203.056	(3.267)	888.197	1.065.541	5.007.588
Состојба на 1 јануари 2012	854.061	2.203.056	(3.267)	888.197	1.065.541	5.007.588
Нето добивка	-	-	-	505.225	-	505.225
Добивки / загуби од промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба, нето од данок	-	-	(1.115)	-	-	(1.115)
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	(1.115)	505.225	-	504.110
Дивиденда за 2011 година	-	-	-	-	-	-
Данок на добивка од исплатени дивиденди и други распределби од добивката	-	-	-	-	-	-
Пренос во законски резерви	-	-	-	(659.825)	659.825	-
Други преноси во задржаната добивка	-	71.428	-	(60.996)	-	10.432
Состојба на 31 декември 2012	854.061	2.274.484	(4.382)	672.601	1.725.366	5.522.130

Детална информација е дадена во Белешка 38.

Белешките од страна 46 до 107 се интегрален дел на овие финансиски извештаи

Извештај за паричен тек

	Белешки	На 31 декември	
		2012	2011
Паричен тек од оперативни активности			
Добивка пред оданочување		505.225	658.440
Корекции за непарични ставки:			
Амортизација на недвижности и опрема	25	154.075	159.037
Амортизација на нематеријални средства	26	43.913	46.820
Загуби од ревалоризација на недвижности дадени под закуп	16	-	5.849
Капитална загуба/(добивка) од продажба на нематеријални средства, недвижности и опрема и преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		(528)	11.043
Загуба поради оштетување		587.380	656.002
Загуба поради оштетување на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		44.518	23.161
Приходи од дивиденди	6	(5.385)	(2.497)
Приходи од камата	5	(3.593.931)	(3.811.261)
Расходи од камата	5	1.602.308	2.008.338
Наплатени камати		3.619.334	3.808.467
Платени камати		(1.697.211)	(1.956.626)
Удел во добивката на придружени друштва со примена на метод на главнина		(18.242)	(14.336)
Останати непарични ставки		7.102	32.545
Оперативна добивка пред промените на оперативна актива		1.248.558	1.624.982
(Зголемување) / намалување на деловна актива:			
Депозити кај НБРМ		725.339	39.883
Пласмани во и кредити на банки		643.943	662.956
Кредити на и побарувања од комитенти		409.341	(2.991.023)
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		(548.266)	103.057
Останата актива		(48.089)	(194.198)
Средства чувани за продажба		-	30.864
Зголемување / (намалување) на деловна пасива:			
Депозити од банки		(441.585)	(268.697)
Депозити од други комитенти		(764.831)	(1.632.615)
Останати обврски		(119.987)	26.157
Нето паричен тек (користен за) / од оперативни активности пред оданочување		1.104.423	(2.598.634)
Платен данок			
Платен данок на добивка		-	-
Нето паричен тек (користен за) / од оперативни активности		1.104.426	(2.598.634)

Белешките од страна 46 до 107 се интегрален дел на овие финансиски извештаи

Извештај за паричен тек (продолжение)

Паричен тек од инвестициони активности			
Набавка на недвижности и опрема	25	(1.591.768)	(120.903)
Набавка на нематеријални средства	26	(25.145)	(43.494)
Вложувања во хартии од вредност		(2.153.197)	(1.707.435)
Вложувања во придружени друштва		-	(3.619)
Губење на контрола од вложување во подружница		-	-
Продажба на хартии од вредност за тргување		-	10.117
Продажба на вложувања во хартии од вредност		2.260.406	10.225.060
Продажба на недвижности и опрема		1.745	1.646
Продажба на нематеријални средства		-	1.254
Примени дивиденди	6	4.675	2.497
Нето паричен тек (користен за) / од инвестициони активности		(1.503.284)	8.365.123
Паричен тек од финансиски активности			
Зголемување на обврски по кредити и должнички хартии од вредност		25.287.566	23.329.658
Отплата на обврски по кредити и должнички хартии од вредност		(26.408.780)	(23.256.139)
Платени дивиденди		-	-
Нето паричен тек (користен за) / од финансиски активности		(1.121.214)	73.519
Нето (намалување) / зголемување на паричните средства и паричните еквиваленти		(1.520.075)	5.840.008
Парични средства и парични еквиваленти на 1 јануари		20.310.278	14.470.270
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	40	18.790.203	20.310.278

Белешките од страна 46 до 107 се интегрален дел на овие финансиски извештаи

1. Општи информации

1.1 Вовед

НЛБ Тутунска банка АД Скопје (во натамошниот текст: Банката) е акционерско друштво регистрирано и со седиште во Република Македонија. Банката е подружница на НЛБ Групацјата, која поседува 86,97% (2011: 86,97%) од акциите со право на глас.

Адресата на регистрираното седиште е:

ул. Водњанска бр. 1, п.фах 702,
Скопје, Општина Центар
1000 Скопје,
Република Македонија

Банката има овластување да ги извршува сите банкарски активности во согласност со закон. Главните активности вклучуваат одобрување на кредити на клиенти, примања на депозити, посредување при обезбедување на девизни средства на клиенти, платен промет во земјата и странство и банкарски услуги за население. Дополнително, обезбедува средства за финансирање на компании за извозни и увозни цели.

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Надзорниот одбор на 28 март 2013 година.

Директори

Имињата на членовите на менаџментот на Банката кои работела во текот на финансиската година до датумот на овој извештај се:

Претседател на Управен одбор	Ѓорѓи Јанчевски
Член на Управен одбор	Љубе Рајевски
Член на Управен одбор	Дамир Кудер
Директор на Деловен сектор за финансиски пазари и средства	Стојна Стојкоска
Директор на Сектор за логистика на Банката	Јорданка Грујоска
Директор на Сектор за работа со готовина и депо	Драган Пановски
Директор на Сектор за внатрешна ревизија	Љиљана Настоска
Директор на Сектор за логистика на продажбата	Слаѓана Белева
Директор на Деловна мрежа - Деловен сектор	Антонио Аргир
Директор на Деловен сектор за корпоративно банкарство	Страшо Пупулковски
Директор на Центар за координација на соработката со членки на НЛБ Групацјата и нивни комитенти	Горан Креачич
Директор на Сектор за управување со ризици	Богоја Китанчев
Директор на Сектор за право, усогласеност со прописите и управување со проблематични пласамани	Виолета Јанева
Директор на сектор за платни системи	Игор Давчевски
Директор на сектор за информатичка технологија	Александар Мисовски

1.2.1 Деловно окружување на Банката

Влијание на тековната нестабилност на глобалните и македонските финансиски пазари

Продолжените ефекти на финансиската и економска криза врз глобалните пазари имаа негативно влијание врз македонскиот реален сектор во 2012 година. Намалената надворешна побарувачка,

како и воздржаната домашната побарувачка во споредба со 2011 година резултираше со намалена ликвидност во реалниот сектор во Република Македонија и го продолжи исполнувањето на обврските за плаќање како кон договорните органи, така и кон банките. Ова го зголеми нивото на нефункционални кредити во кредитното портфолио на банкарскиот сектор од 9,8% во 2011 година на 10,4% во 2012 година, но сепак немаше ефект на неговата целокупна ликвидност, поради континуираниот раст на домашното штедење, како најзначаен извор на финансирање, како и огромни ликвидносни резерви на банките во краткорочни благајнички сметки и сметки во централни банки. Ова е петта година по ред во која ликвидноста на банкарскиот сектор остана висока и се очекува дека нема да има ликвидносни шокови во домашното банкарство во 2013 година.

Финансирањето на пазарот на капитал е значајно намален, без надворешен интерес на странски инвестициски фондови во последните три години. Покрај тоа, релаксираната монетарна политика и субвенционирани каматни трошоци од страна на Владата во рамките на антикризните мерки ги намали каматни стапки на кредитите на ниво на кое што е многу конкурентно во однос на финансирањето на пазарот на капитал.

Девизниот пазар во Република Македонија е стабилен, што резултира во стабилна вредност на македонскиот денар. Значајна улога во стабилноста на домашната валута имаа дознаките кои во 2012 година достигна највисоко ниво.

Сепак, имајќи предвид дека македонскиот реалн сектор силно зависи од состојбата и заздравувањето на земјите од Европската унија поради тесната поврзаност на увозните и извозните пазари, тешко е да се предвиди кога ќе настапи нормализирањето на секторот.

Влијание врз ликвидноста

Обезбедувањето со средства на Банката зависи главно од стабилната депозитна база. Банката не очекува некои позначителни негативни влијанија на стабилноста на депозитната база и оттука на ликвидноста. Дополнително, значителна ликвидна резерва на Банката во краткорочни благајнички записи и сметки во централни банки овозможува доволна ликвидност за Банката во случај на зголемување на кредитниот ризик.

Влијание врз клиентите/позајмувачите

Клиентите на Банката и позајмувачите и депонентите можно е да бидат негативно засегнати од финансиското и економското окружување што повратно може да влијае на нивната ликвидност и способноста да ги вратат позајмените средства. Дополнително, значителен износ на кредити дадени во странска валута директно наметнуваат валутен ризик и индиректно кредитен ризик за клиентите, иако официјалниот среден курс на денарот пресметан преку котација на банките-креатори на пазарот во Македонија се смета дека ја претставува реалната цена на домашната валута. Влошените услови за позајмувачите може да имаат влијание врз проекциите на паричните текови од страна на менаџментот и проценката на исправките на финансиските и нефинансиските средства. До ниво на кое информациите се достапни, менаџментот соодветно ги одрази ревидираните проценки на очекуваните идни парични текови во исправките на вредноста.

Влијание врз колатералот (особено недвижностите)

Износот на резервацијата за безвреднетите кредити се заснова на проценките на менаџментот на овие средства на денот на билансот на состојба земајќи ги во предвид и паричните текови коишто може да произлезат од преземените средства намалени за трошоците за добивање и продажба на колатералот. Пазарот во Македонија за повеќе видови колатерал, особено за недвижностите не беше значително засегнат од последните промени на глобалните финансиски пазари, бидејќи понудата на недвижностите особено на станбените е сеуште помала од побарувачката. Сепак, намалената ликвидност на компаниите во 2012 може да ја намали ликвидноста за одредени видови колатерал. Како резултат на тоа, актуелната вредност на преземените средства може да се разликува од вредноста припишана при проценката на резервацијата за обезвреднувањето.

Објективна вредност на финансиските средства и обврски (исклучувајќи ги финансиските средства и обврски кои директно се погодени од финансиската криза (пр. хартии од вредност обезбедени со колатерал) за кои се потребни специфични обелоденувања

Објективната вредност на инвестициите котирали на активните пазари се засноваат на тековните

куповни цени (кај финасиските средства) или продажни цени (кај финансиските обврски). Доколку не постои активен пазар за одреден финансиски инструмент, Банката ја утврдува објективната вредност користејќи техники за вреднување. Овие техники вклучуваат користење на споредби со последни трансакции со средства со иста доспеаност, анализа на дисконтирани парични текови, модели на вреднување на опции и други техники за вреднување кои вообичаено се користат од страна на пазарните учесници. Моделите за вреднување ги одразуваат тековните пазарни услови на датумот на мерењето кои може да не се соодветни со пазарните услови било пред или по датумот на мерење. На датумот на билансот на состојба, менаџментот ги има ревидирано моделите за да се осигура дека тие соодветно ги одразуваат тековните пазарни услови, вклучувајќи ја и соодветната ликвидност на пазарот и маргините на приносите.

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при составување на финансиските извештаи се наведени во понатамошниот текст. Овие политики постојано се применувани на сите прикажани години, освен ако не е наведено поинаку.

2.1 Основа на изготвување на финансиските извештаи

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ).

Банката поседува 49% од капиталот на Друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје, кое е регистрирано и со седиште во Република Македонија и претставува вложување во придружено претпријатие. Сметководственото евидентирање и прикажување на вложувањето во придруженото претпријатие е по методот на главнина.

Финансиските извештаи се изготвени според концептот на историска вредност освен за ревалоризацијата на финансиските средства расположливи за продажба и вложување во недвижности според објективна вредност.

Подготовката на финансиските извештаи во согласност со МСФИ бара користење на определени критични сметководствени проценки и расудување на раководството при примената на сметководствените политики на Банката. Областите коишто бараат повисоко ниво на расудување или сложеност или областите каде што претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи се прикажани во Белешка 4.

(а) Усвојување на нови и ревидирани стандарди и толкувања

На денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи следните стандарди, нивните дополнувања и толкувања беа издадени, но сепак не се стапени во сила:

- Измени во МСФИ 7 Обелоденувања - Нетирање на финансиски средства и финасиски обврски (применливи за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2013 година и меѓупериодите во рамките на тие годишни периоди;) се применуваат ретроспективно.

Измените содржат нови барања за обелоденување за финансиските средства и обврски кои се:

- Нетирааат во извештајот за финансиска состојба; или
- Се предмет на мастер договори за нетирање или слични договори.

Банката не очекува овие измени да имаат влијание врз финансиските извештаи затоа што не применува нетирање на своите финансиски средства и обврски и нема мастер договори за нетирање.

- МСФИ 9 Финансиски инструменти (2009) (Применлив за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2013 година; се применува ретроспективно. Претходна примена е дозволена.)

Овој Стандард го заменува упатството во МСС 39, Финансиски инструменти: Признавање и мерење, поврзано со класификацијата и мерењето на финансиските средства. Стандардот ги елиминира постоечките категории во МСС 39, како чувани до достасаност, расположиви за продажба и кредити и побарувања.

Финансиските средства ќе бидат класифицирани во една од следниве две категории при иницијалното признавање:

- Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност; или
- Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност.

Финансиско средство се мери по амортизирана набавна вредност доколку се исполнети следниве услови:

- Средството се чува како дел од бизнис модел чија цел е да се чуваат средствата со цел да се наплатат договорните парични текови; и,
- Неговите договорни услови овозможуваат парични приливи на одредени датуми кои се исклучиво плаќања по главница и камата на останата главница.

Добивките и загубите при повторното мерење на финансиските средства кои се мерат по објективна вредност се признаваат во добивката или загубата, со исклучок на вложувања во сопственички инструменти кои не се чувани за тргување, за кои МСФИ 9 дозволува, при иницијалното признавање, неотповиклив избор да се презентираат сите промени во објективната вредност од вложувањето во останата сеопфатна добивка (ОСД). Изборот е дозволен на поединечна основа, акција по акција. Ниту еден износ признаен во ОСД не се рекласификува во добивката или загубата во последователни периоди.

Банката е во процес на проценка на потенцијалните ефекти на овој стандард.

- Дополненија на МСФИ 9 Финансиски инструменти (2010) (Применливи за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2015 година; се применуваат ретроспективно. Претходна примена е дозволена.)

Дополненијата на МСФИ 9 од 2010 година го заменуваат упатството во МСС 39, Финансиски инструменти: Признавање и мерење, поврзано со класификацијата и мерењето на финансиските обврски и депризнавањето на финансиските средства и обврски.

Стандардот ги задржува скоро сите од постоечките барања од МСС 39 поврзани со класификацијата и мерењето на финансиските обврски и депризнавањето на финансиските средства и финансиските обврски.

Стандардот бара износот на промени во објективната вредност кој е резултат на промени во кредитниот ризик на финансира обврска определена при иницијалното признавање како таква која ќе се мери по објективна вредност преку добивката или загубата, да биде признаен во останата сеопфатна добивка (ОСД), а само остатокот од вкупните добивки или загуби да се вклучи во добивката или загубата. Меѓутоа, доколку ова барање создава или ја зголемува сметководствената неусогласеност во добивката или загубата, тогаш вкупната промена во објективната вредност се презентира во добивката или загубата. Износите признаени во ОСД последователно не се рекласификуваат во добивката или загубата, туку може да бидат пренесени во рамките на капиталот.

Деривативните финансиски обврски кои се поврзани со и мора да бидат подмирани со испорака на некотирани сопственички инструменти чија што објективна вредност не може да биде веродостојно измерена, се бара да бидат мерени по објективна вредност согласно МСФИ 9.

Банката е во процес на проценка на потенцијалните ефекти на овој стандард.

- Измени на МСФИ 9 и МСФИ 7: Задолжителен датум на примена и преодни обелоденувања.

Овие Измени ги менуваат барањата за обелоденување и повторно прикажување поврзани со првичната примена на МСФИ 9 Финансиски инструменти (2009) и МСФИ 9 (2010).

Изменетиот МСФИ 7 бара обелоденување на повеќе детали околу ефектот поврзан со иницијалната

примена на МСФИ 9 кога ентитетот не прави повторно прикажување на компаративните информации во согласност со изменетите барања на МСФИ 9.

Доколку ентитетот го усвои МСФИ 9 на или после 1 јануари 2013, тогаш нема да се бара повторно прикажување за периодите пред датумот на првична примена.

Доколку ентитетот го усвои МСФИ 9 во 2012 година, тогаш има избор или повторно да ги прикаже компаративните информации или да даде дополнителни обелоденувања согласно барањата на МСФИ 7.

Доколку ентитетот порано го усвои МСФИ 9 пред 2012 година, тогаш не се бара ниту повторно прикажување на компаративните информации ниту дополнителните обелоденувања согласно изменетиот МСФИ 7.

Банката е во процес на проценка на потенцијалните ефекти на овој стандард.

- МСФИ 10 Консолидирани финансиски извештаи и МСС 27 (2011) Посебни финансиски извештаи (применливи за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2013 година; се применуваат ретроспективно кога има промена во заклучокот околу контролата, предмет на преодните одредби кои даваат одредени ослободувања од целосна ретроспектина примена. Претходна примена е дозволена доколку МСФИ 11, МСФИ 12, МСС 27 (2011) и МСС 28 (2011) се применат порано исто така).

МСФИ 10 дава единствен модел кој треба да се користи при анализа на контролата за сите вложувачи, вклучувајќи ентитети кои сега се Ентитети за специјални намени (ЕСН) во рамките на делокругот на СИЦ-12. МСФИ 10 вклучува нови барања за оценка на контролата кои се различни од постоечките барања во МСС 27 (2008). Согласно новиот единствен модел за контрола, вложувачот има контрола над друг ентитет кога:

- (1) и изложен или има право на варијабилни поврати од своите вложувања;
- (2) има можност да влијае на тие поврати преку својата моќ над тој ентитет; и
- (3) постои поврзаност помеѓу моќта и повратот.

Новиот стандард исто така вклучува барања за обелоденување и барања во врска со изготвување на консолидирани финансиски извештаи. Овие барања се пренесени од МСС 27 (2008).

Влијанието од првичната примена на измената ќе зависи од специфичните факти и околности на вложувањата на Групата на датумот на првична примена. Според тоа, Банката не е во можност да направи анализа на влијанието врз финансиските извештаи до датум на првична примена.

- МСФИ 11 Заеднички аранжмани (пременлив за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2013 година, се применува ретроспективно, со преодни одредби кои даваат одредени ослободувања од целосна ретроспектина примена. Претходна примена е дозволена доколку МСФИ 10, МСФИ 12, МСС 27 (2011) и МСС 28 (2011) се применат порано исто така).

МСФИ 11, Заеднички аранжмани го наследува и заменува МСС 31, Интерес во заеднички вложувања. МСФИ 11 не воведува суштински промени во дефиницијата на аранжман предмет на заедничка контрола, иако дефиницијата за контрола, и според тоа заедничка контрола, се има променето како резултат на МСФИ 10.

Според новиот стандард, заедничките аранжмани се поделени во две групи, со поседен сметководствен модел и тоа:

- Заедничка операција е она каде што страните со заедничка контрола, познати како заеднички оператори, имаат права на средствата, и обврски за обврските, поврзани со аранжманот.
- Заедничко вложување е она каде што страните со заедничка контрола, познати како заеднички вложувачи, имаат права над нето средствата на аранжманот.

МСФИ 11 всушност ги двои од МСС 31 заеднички контролирани ентитети, тие случаи каде што, и покрај тоа што има посебен ентитет за заедничкиот аранжман, делењето е неефективно во одредени случаи. Овие аранжмани се третираат слично како заеднички контролирани средства/активности согласно МСС 31, и сега се именуваат како заеднички операции. За остатокот во МСС 31 заеднички контролирани ентитети, кои сега се именуваат како заеднички вложувања, им се оневозможува слободниот избор помеѓу сметководство на главнина или пропорционална консолидација; мора секогаш да го користат методот на главнина во своите консолидирани финансиски извештаи.

Банката не очекува МСФИ 11 да има материјален ефект на финансиските извештаи затоа што истаат

не е вклучена во некои заеднички аранжмани.

- МСФИ 12 Обелоденување на Интереси во Други Ентитети (пременлив за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2013 година, се применува ретроспективно, со преодни одредби кои даваат одредени ослободувања од целосна рестроспектина примена. Претходна примена е дозволена. Доколку некои од барањата за обелоденување во МСФИ 12 ред детумот на стапување во сила не му наметнуваат на ентитетот да се усогласи со сите барања на МСФИ 12, или да го примени МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСС 27 (2011) и МСС 28 (2011)).

МСФИ 12 бара дополнителни обелоденувања поврзани со значајните оценки и проценки кои се прават при одредувањето на природата на интересот во даден ентитет или аранжман, интереси во подружници, заеднички аранжмани и придружени друштва и неконсолидирани структурирани ентитети.

Банката е во процес на проценка на потенцијалните ефекти на овој стандард.

- Измени во МСФИ 10, МСФИ 12 и МСС 27 - Вложувачки ентитети

(Применливи за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2014 година; претходна примена е дозволена; се применува ретроспективно со предни одредби).

Измените обезбедуваат исклучок од барањата за консолидација во МСФИ 10 и бараат вложувачките ентитети кои се квалификуваат да ги мерат своите вложувања во ентитети кои ги контролираат - како и вложувања во придружени друштва и заеднички вложувања - по објективна вредност преку добивката или загубата, наместо да ги консолидираат истите. Исклучокот од консолидација е задолжителен (т.е. не е опционен), со единствен исклучок дека подружниците кои се сметаат како проджение на инвестиционите активности на ентитетот, мора се уште да бидат консолидирани.

Ентитет се квалификува како вложувачки ентитет доколку ги исполнува сите од основните елементи на дефиницијата за вложувачки ентитет. Согласно овие основни елементи вложувачки ентитет.

- 1) Добива средства од инвеститори за да им обезбеди услуги на управивање со вложувања;
- 2) Се обврзува пред своите инвеститори дека неговата деловна цел е да инвестира за поврат исклучиво од зголемување на вредноста и/или поврат на вложувањата; и
- 3) Ги мери и проценува перформансите на скоро сите од своите вложувања врз основа на објективна вредност.

Измените, исто така даваат барања за обелоденување за вложувачки ентитети.

Банката не очекува новиот стандард да има било какво влијание на финансиските извештаи.

- МСФИ 13 Мерење на објективна вредност (се применува перспективно за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2013. Претходна примена е дозволена).

МСФИ 13 ги заменува насоките за мерење по објективна вредност дадени во одделни МСФИ со единствен извор за насоки за мерење по објективна вредност. Ја дефинира објективната вредност, воспоставува рамка за мерење на објективната вредност и дава барања за обелоденување во врска со мерењето на објективната вредност. МСФИ 13 објаснува "како" да се измери објективната вредност кога тоа се бара или дозволува со други стандарди. Стандардот не воспоставува нови барања за мерење на средствата или обврските по објективна вредност, ниту елиминира некои од исклучоците кои што постојат во постоечките стандарди.

Стандардот содржи екстензивна рамка за обелоденување која дава дополнителни обелоденувања на постоечките барања за обезбедување на информации кои треба да им овозможат на корисниците на финансиските извештаи да ги проценат методите и влезните варијабли кои се користени во развивањето на мерките на објективната вредност и, за повторувачки мерења на објективна вредност кои вклучуваат значителни влезни варијабли кои не може да се набљудуваат, ефектот од мерењето врз добивката или загубата или врз останатат сеопфатна добивка.

Банката е во процес на проценка на потенцијалните ефекти на овој стандард.

- Измени на МСС 1 Презентирање на финансиски извештаи: Презентација на ставки на Останата сеопфатна добивка (применлив за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јули 2012; се применува ретроспективно. Претходна примена е дозволена).

Измените:

- Бараат ентитетот оделно да ги презентира ставките од останата сеопфатна добивка кои може да

бидат рекласифицирани во добивката или загубата во иднина, од оние кои некогаш не може да бидат рекласифицирани во добивка или загуба. Доколку ставките од останата сеопфатна добивка се презентираат пред соодветните даночни ефекти, тогаш збирниот даночен ефект треба да биде поделен помеѓу овие делови.

- Го менуваат називот од Извештај за сеопфатна добивка во Извештај за Добивка или Загуба и Останата Сеопфатна Добивка, но други називи се исто така дозволени.

Банката е во процес на проценка на потенцијалните ефекти на овој стандард.

- МСС 19 (2011) Користи за вработените (применлив за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2013; се применува ретроспективно. Има преодни ордеди. Претходна примена е дозволена).

Измените бараат актуарските добивки и загуби да бидат признаени веднаш во останата сопфатна добивка. Измената го отстранува коридор методот кој што беше претходно применлив за актуарските добивки или загуби, и ја елиминира можноста за признавање на сите промени во обврските за дефинирани корисити и средства на планот во добивката или загубата, што е дозволено согласно посетоечкиот МСС 19. Измената исто така бара очекуваниот поврат на средствата на планот кој се признава во добивката или загубата да виде пресметан во стапка која се користи за дисконтирање на обврските за дефинирани корисити.

Измените не се релевантни за финансиските извештаи на Банката, затоа што Банката нема планови за дефинирани корисити.

- МСС 27 (2011) Одделни финансиски извештаи (применлив за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2013. Претходна примена е дозволена доколку МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12 and МСС 28 (2011) се применуваат порано исто така.)

МСС 27 (2011) го пренесува постоечките сметководствени барања и барања за обелоденување од МСС 27 (2008) за одделните финансиски извештаи, со одредени мали појаснувања. Исто така, постоечките барања на МСС 28 (2008) и МСС 31 за одделните финансиски извештаи се инкорпорираат во МСС 27 (2011). Стандардот не се осврнува повеќе на принципот на контрола и барањата поврзани со изготвување на консолидирани финансиски извештаи, кои сега се вклучени во МСФИ 10, Консолидирани финансиски извештаи.

Банката е во процес на проценка на потенцијалните ефекти на овој стандард.

- МСС 28 (2011) Вложувања во придружени друштва и заеднички вложувања (Измените се применливи за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2013 година; се применуваат ретроспективно. Претходна примена е дозволена доколку МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12 и МСС 27 (2011) се применат претходно исто така).

Има ограничени измени направени на МСС 28 (2008):

- Придружени друштва и заеднички вложувања чувани за продажба. МСФИ 5, Нетековни средства чувани за продажба и прекинатото работење се применува за вложување, или дел од вложување, во придружено друштво или задничко вложување кое ги исполнува условите да биде класификувано како чувано за продажба. За било кој останат дел од вложувањето кој не е класификуван како чуван за продажба, методот на главнина се користи се додека не се оттуѓи делот чуван за продажба. По продажбата, било кој останат интерес се евидентира со употреба на методот на главнина, доколку останатиот интерес продолжува да биде придружено друштво или заедничко вложување
- Промени во учество во придружени друштва и заеднички вложувања. Претходно, МСС 28 (2008) и МСС 31 специфицираа дека престанокот на значајно влијание или заедничка контрола повлекуваше повторно мерење на било кој останат дел во сите случаи, дури и кога значајното влијание беше заменето со заедничка контрола. МСС 28 (2011) бара во такви случаи остаточниот интерес во вложувањето да не се мери повторно.

Банката е во процес на проценка на потенцијалните ефекти на овој стандард.

- Измени во МСС 32 Нетирање на финансиски средства и финансиски обврски (применливи за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2014; се применуваат ретроспективно. Претходна примена е дозволена, но дополнителните обелоденувања кои се бараат со МСФИ 7 Обелоденувања - нетирање на финансиски средства и обврски мора исто така да бидат направени.)

Измените не воведуваат нови правила за нетирање на финансиски средства и обврски; наместо тоа

тие ги појаснуваат критериумите за нетирање со цел да се дообјаснат неконзистентностите во нивната примена.

Измените објаснуваат дека ентитетот тековно има законски засновано право да нетира доколку тоа право:

- Не е неизвесно од некој иден настан; и
- Е спроведливо и во нормално работење и во случај на порблематичен настан, несолвентност или ликвидација на ентитетот и сите заинтересирани страни.

Банката не очекува измените да имаат влијание врз финансиските извештаи затоа што не применува нетирање на своите финансиски средства и обврски и нема мастер договори за нетирање.

- КТМФИ 20 Трошоци за влегување во фаза на производство на површински рудник (применлив за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2013 година. Се применива перспективно за производствени трошоци за влегување кои се случиле на или после почетокот на најраниот период перзентиран. Претходна примена е дозволена.)

Толкувањето поставува барања во врска со признавањето на производствени трошоци за влегување, почетно и последователно мерење на средствата поврзани со активности на влегување.

До обемот до кој користите од влегувањето во производство се реализирани во форма на произведена залиха, поврзаните трошоци за влегување се евидентираат согласно МСС 2 Залихи.

Производствените трошоци за влегување кои го подобруваат пристапот до рудта која ќе се ископува во иднина се признаваат како нетековни средства ако, и само ако, сите од следниве критериуми се исполнети:

- постои веројатност дека идните економски користи ќе претставуваат прилив за ентитетот;
- ентитетот може да ја идентификува компонентата од рудата за кој пристапот бил подобрен; и
- трошоците поврзани со активностите за влегување поврзани со таа компонента може да бидат веродостојно измерени.

Средството поврзано со активностите за влегување ќе биде евидентирано како дополние на, или подобрување на, постоечко средство.

Средството поврзано со активностите за влегување ќе биде почетно признаено по набавна вредност а последователно ќе биде евидентирано или по набавна или по ревалоризирана вредност, намалено за амортизација и загуби поради оштетување, на ист начин како и постоечкото средство чиј дел е.

Толкувањето исто така бара кога трошоците од средството на активностите за влегување и на залихата произведена се може одделно да се идентификуваат, ентитетот ги алоцира трошоците на производството за влегување помеѓу двете врз основа на “релевантна” мерка за производството.

Банката на очекува толкувањето да има било како ефект врз финансиските извештаи бидејќи истата нема никакви активности на влегување поврзани со рударство.

2.2 Странски валути

(а) Функционална и известувачка валута

Ставките вклучени во финансиските извештаи на Банката се мерени користејќи ја валутата на локалната економска средина во којашто работи Банката („функционална валута“).

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари („МКД“), којашто е функционална валута и известувачка валута на Банката.

(б) Трансакции и состојби во странска валута

Деловните трансакции во странска валута се искажуваат во функционалната валута според важечкиот среден курс на денарот на датумот на трансакциите. Добивките и загубите од курсни разлики кои произлегуваат од подмирувањето на такви трансакции и од искажувањето на монетарните средства и обврски деноминирани во странска валута според курсот на датумот на известување се вклучени во билансот на успех.

Промените на објективната вредност на монетарните хартии од вредност деноминирани во странска валута, класифицирани како расположливи за продажба, се утврдуваат врз основа на

курсни разлики што произлегуваат од промените во набавната вредност на хартиите од вредност и останатите промени во сметководствената вредност на хартиите од вредност. Курсните разлики што произлегуваат од промените во набавната вредност се признаваат во билансот на успех, а останатите промени во сметководствената вредност се признаваат во капиталот.

Курсните разлики на немонетарните ставки, како на пример акции коишто се вреднуваат по објективна вредност преку билансот на успех, се искажуваат како дел од добивка или загуба од објективната вредност. Курсните разлики на немонетарните ставки, како на пример акциите класифицирани како финансиски средства расположливи за продажба, се вклучени во ревалоризационите резерви на капиталот.

Странските валути со кои работи Банката главно се еврото (ЕУР) и доларот на САД (УСД). Девизните курсеви кои се користат за искажување на 31 декември 2012 година и 2011 година беа следниве:

	2012 МКД	2011 МКД
1 ЕУР	61,50	61,51
1 УСД	46,65	47,53

2.3 Финансиски средства

Банката ги класифицира своите финансиски средства во следниве категории: кредити и побарувања, финансиски средства чувани за тргување, финансиски средства расположливи за продажба и финансиски средства чувани до достасување. Раководството ја определува класификацијата на своите вложувања при почетното признавање.

(а) Кредити и побарувања

Кредити и побарувања се недеривативни финансиски средства со фиксни и определиви отплати кои не котираат на активен пазар. Кредитите и побарувањата на Банката настануваат кога Банката му обезбедува средства на позајмувачот без намера да тргува со побарувањето. Кредитите и побарувањата на Банката се признаваат кога парите ќе се пренесат на позајмувачот и последователно се вреднуваат според амортизирана набавна вредност со примена на методот на ефективна каматна стапка.

(б) Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување

Финансиско средство се класифицира како средство за тргување ако иницијално се набавува со намера да се продаде или да се откупи во краток период и за кое постои веројатност за остварување добивка во краток рок. Финансиски средства кои се чуваат за тргување кај Банката се државни обврзници.

Почетното вреднување на средствата за тргување се врши според нивната набавна вредност и трансакционите трошоци се признаваат во билансот на успех.

Објективната вредност на финансиските средства кои се чуваат за тргување е куповната цена за средства и продажната цена за обврски. Последователните мерења не ги вклучуваат трансакциските трошоци.

Нереализираните загуби и добивки кои се јавуваат од промените на објективната вредност се вклучуваат во билансот на успех во периодот во кој настануваат. Приходите и расходите од камата и приходот од дивиденда се вклучени во добивката и загубата која се јавува од промените на објективната вредност.

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние кои се наменети да се чуваат на неодреден временски период, а кои можат да бидат продадени за потребите на ликвидност.

Банката почетно ги признава финансиските средства расположливи за продажба по објективна вредност, којашто е еднаква на набавната вредност зголемена за трансакционите трошоци и последователно се мерат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто се јавуваат од промената на објективната вредност на средствата расположливи за продажба, директно се признаваат во капиталот, се до моментот на депривирање или оштетување. Во тој момент, кумулативната загуба или добивка претходно призната во капиталот се признава во билансот на успех. Каматата се пресметува со примена на каматен метод и добивките и загубите од девизните промени се признаваат

во билансот на успех. Дивидендите кои произлегуваат од сопственичките вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех, кога ќе се утврди правото на субјектот да се прими плаќањето.

За утврдување на објективната вредност на финансиските средства кои котираат на активен пазар се користи тековната куповна цена, освен кај вложувањата кои немаат определена пазарна цена и чијашто објективна вредност не може со сигурност да се измери, се мерат според нивната набавна вредност, намалени за загуба поради оштетување.

(г) **Финансиски средства кои се чуваат до достасување**

Финансиските средства кои се чуваат до достасување се недеривативни финансиски средства со фиксни или определени отплати и фиксни датуми на достасување, кои раководството на Банката има намера и можност да ги чува до достасување. Доколку Банката има намера да продаде дури и незначаен износ од средствата кои се чуваат до достасување, целата категорија ќе се рекласифицира како финансиски средства расположливи за продажба.

Банката почетно ги признава финансиските средства кои се чуваат до достасување по објективна вредност, којашто е еднаква на набавната вредност зголемена за трансакционите трошоци и последователно се мерат по амортизираната набавна вредност со користење на методот на ефективна каматна стапка.

(д) **Признавање**

Банката почетно ги признава заемите и побарувањата на денот на нивното настанување.

Редовните купопродајби на финансиски средства кои се евидентираат по објективна вредност преку билансот на успех, финансиски средства кои се чуваат до достасување и финансиски средства расположливи за продажба се евидентираат на датумот на тргување - датумот на којшто Банката се обврзува да ги купи или продаде средствата.

(ѓ) **Депризнавање**

Банката ги депризнава финансиските средства кога се истечени правата од договорот за добивање на паричните текови од финансиските средства или кога ги има пренесено на друг сите ризици и правата на награди од сопственоста на финансиското средство.

2.4 Вложувања во придружени друштва

Банката има вложувања во придружено друштво.

Вложувањето кое овозможува посед над 20% и повеќе од гласачката моќ на друштвото во кое е вложено, и постои значајно влијание над друштвото во кое што е вложено претставува вложување во придружено друштво.

Вложувањето во придружено друштво се признава како средство во билансот на состојба на датумот на тргување.

Почетното мерење на вложувањето во придруженото друштво се врши според набавната вредност (трошоците на вложувањето). Трансакциските трошоци се вклучуваат во почетното мерење на вложувањата.

Банката последователно го мери вложувањето во придружено друштво според методот на главнина со кој сметководствената вредност се зголемува или намалува за да се признае учеството на Банката согласно остварените нето добивки/загуби на ентитетот во кој е вложено. Сите распределби (дивиденди) примени од друштвото во кое е вложено, ја намалуваат сметководствената вредност на вложувањето.

2.5 Нетирање на финансиски инструменти

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во билансот на состојба само кога Банката има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да се порамни трансакцијата на нето основа или да се реализира средството и истовремено да се подмири обврската.

2.6 Приходи и расходи од камата

Приходите и расходите по основ на камата за сите каматоносни финансиски инструменти, освен за оние што се класифицирани како чувани за тргување или оние кои се вреднуваат по објективна вредност преку билансот на успех, се признати како „приход од камата“ и „расход од камата“ во билансот на успех, користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Методот на ефективна каматна стапка е метод на мерење на финансиските средства и обврски според амортизирана набавна вредност и распоредување на приходите и расходите од камата во периодот на очекуваното достасување на финансиските инструменти. Ефективната каматна стапка е стапката која ги дисконтира очекуваните идни парични приливи или одливи до датумот на крајната достасаност на инструментот или, доколку е соодветно, за пократок временски период до нето сметководствената вредност на финансиските средства или финансиските обврски. При пресметувањето на ефективната каматна стапка, Банката го проценува паричниот тек земајќи ги предвид сите договорни услови на финансискиот инструмент (на пример, опции за предвремена отплата), освен идните кредитни загуби. Пресметката ги вклучува сите добиени или исплатени надомести и платени или примени поени помеѓу договорените страни кои се составен дел од ефективната каматна стапка, трансакционите трошоци и сите други премии или дисконти.

2.7 Приходи од провизии и надомести

Приходите од провизии и надомести главно се состојат од провизии од претпријатија кои произлегуваат од издавање на гаранции, отворање на акредитиви, платен промет во земјата и странство. Генерално, провизиите и надоместите се признаваат на пресметковна основа, кога услугата ќе се изврши. Провизиите и надоместите од издавање на гаранции, отворање на акредитиви и работење со картици се признаваат врз основ на временско разграничување на приходот за периодот за кој услугата е извршена.

2.8 Приход од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат во билансот на успех кога ќе биде утврдено правото на Банката да прими плаќање и кога се веројатни економски користи од приливот.

2.9 Оштетување на финансиски средства

(а) Средства кои се вреднуваат според амортизирана набавна вредност

На секој датум на билансот на состојба, Банката прави проценка дали постои објективен доказ дека финансиско средство или група на финансиски средства се оштетени. Финансиските средства или група на финансиски средства се оштетени и загубите поради оштетувањето настануваат само доколку има објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани коишто се случиле по првичното признавање на средството („настан на загуба“) и тој настан (или настани) што предизвикува загуба има влијание на очекуваните идни парични текови од финансиското средство или групата на финансиски средства коишто можат веродостојно да се проценат.

Критериумите коишто Банката ги користи за да утврди дека постои објективен доказ за загуба поради оштетување вклучуваат:

- Неисполнување на договорени плаќања на главнина или камата;
- Тешкотии во паричните текови од страна на позајмувачот (на пример: коефициент на акционерски капитал, процент на нето приход од продажба);
- Прекршување на ковенантите за кредитот или условите за кредитот;
- Започнување на постапки за стечај;
- Влошување на конкурентската позиција на позајмувачот;
- Намалување на вредноста на колатералот и
- Регулаторни и други потешкотии при преземањето на колатералот.

Проценетиот период помеѓу појавувањето на загуба и нејзината идентификација, зависи од локалното управување за секое поодделно портфолио. Генерално, тој период е еден месец.

Банката првично прави оценка дали постои објективен доказ за оштетување поединечно за финансиските средства коишто се поединечно значајни и поединечно или групно за финансиските средства коишто не се поединечно значајни. Доколку Банката утврди дека не постои објективен доказ за оштетување за поединечно оценето финансиско средство, било да е значајно или не, Банката го вклучува средството во група на финансиски средства со слични карактеристики на кредитен ризик и групно ги оценува за оштетување. Средствата коишто се оценуваат на поединечна основа за оштетување и за коишто се признава загуба поради оштетување или истата била признаена и понатаму останува признаена, не се вклучуваат во групната оценка за оштетување.

Загуба поради оштетување е износот утврден како разлика помеѓу сметководствената вредност на средствата и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи идни кредитни загуби кои не се настанати) дисконтирани со оригиналната (пресметана при почетното признавање) ефективна каматна стапка на финансиските средства. Сметководствената вредност на средството се намалува преку употреба на сметка за исправка на вредноста и износот на загубата се признава во билансот на успех. Доколку кредитот или средството кое се чува до достасување има променлива каматна стапка, дисконтната стапка за мерење на загубата поради оштетување е тековната ефективна каматна стапка утврдена со договорот.

Пресметката на сегашната вредност на проценетите идни парични текови на финансиското средство кое е обезбедено, ги искажува паричните текови коишто можат да настанат од реализација на колатералот, намалени за трошоците за стекнување и продажба на колатералот, без разлика дали стекнувањето е веројатно.

За целите на групна оценка за оштетување, финансиските средства се групираат врз основа на слични карактеристики на кредитен ризик, (т.е. врз основа на постапката за одредување на категоријата на финансиските средства на Банката, земајќи ги предвид типот на средствата, индустријата, географската локација, типот на колатералот, денови на доцнење и други релевантни фактори). Тие карактеристики се релевантни за проценка на идните парични текови за групите на овие средства бидејќи се показатели за способноста на должниците да ги платат сите износи кои се доспееани, согласно условите од договорот за средствата за кои се врши проценка.

Идните парични текови за група финансиски средства коишто се групно оценети за оштетување се проценуваат врз основа на договорните парични текови на средствата на Банката и искуството со претходни загуби на средства со карактеристики на кредитен ризик слични на оние на Банката. Искуството со претходните загуби се прилагодува со тековните расположливи податоци за да ги одразат тековните услови кои не влијаеле на периодот на којшто искуството со минатите загуби се заснова и да ги отстрани ефектите на условите од минатиот период, кои во моментот не постојат.

Проценката на промените во идните парични текови за група средства треба да соодветствува и директно да е конзистентна со промените во расположливите податоци од период до период (на пример, промени во стапката на невработеност, цените на недвижностите, платежната состојба, или други фактори кои ги покажуваат промените во веројатноста за загуби на Банката и нивниот обем). Методологијата и претпоставките кои се користат за проценување на идни парични текови се разгледуваат редовно од страна на Банката за да се намалат секакви разлики помеѓу веројатноста за загуба и вистинската загуба.

Кога еден кредит е ненаплатлив тогаш се отпишува во износ на соодветната резервација за оштетување на кредитот. Такви кредити се отпишуваат откако се преземени сите неопходни постапки за наплата и кога износот на загубата е утврден.

Доколку, во наредниот период, износот на загубата поради оштетување се намалува и намалувањето може објективно да се поврзе со настан којшто се случил откако оштетувањето било признаено (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба од оштетување се ослободува со коригирање на сметката за исправка на вредноста. Износот на ослободувањето се признава во билансот на успех во позиција „загуби поради оштетување на кредити“.

(б) Средства класифицирани како расположливи за продажба

На секој датум на билансот на состојба, Банката оценува дали има објективен доказ дека финансиското средство или групата на финансиски средства е оштетена. Во случај на сопственички вложувања

класифицирани како расположливи за продажба, значајно или пролонгирано намалување на објективната вредност на хартијата од вредност под нејзината набавна вредност се зема предвид при утврдување дали средствата се оштетени. Доколку постои таков доказ, кај средствата расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика помеѓу почетната набавна вредност и тековната објективна вредност, намалена за која било загуба поради оштетување на тие финансиски средства претходно признаени во билансот на успех - се отстранува од капиталот и се признава во билансот на успех. Загубата поради оштетување признаена во билансот на успех за сопственичките вложувања, последователно не може да се ослободи преку билансот на успех.

Доколку, во последователниот период, објективната вредност на должничките инструменти класифицирани како расположливи за продажба се зголемува и зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случил откако загубата поради оштетување била признаена во билансот на успех, загубата поради оштетување се ослободува преку билансот на успех.

(в) Кредити со повторно обновени услови

Кредитите кои се предмет на групна оценка за оштетување или на поединечна оценка и чии услови се повторно договорени, повеќе не се сметаат како достасани кредити туку како нови кредити. Во наредните години, средствата треба да се признаат како достасани кредити и да се обелоденат само ако се повторно обновени.

2.10 Вложувања во недвижности

Вложувања во недвижности претставуваат недвижности кои се чуваат за заработка на приход од наемнини или за зголемување на вредноста на капиталот или двете заедно. Банката има вложувања во недвижности кои биле стекнати преку пренос на недвижности на Банката во вложувања во недвижности. Приходот од наемнините од вложувањата во недвижности е признат во билансот на успех по праволиниска основа според условите на наемот.

Вложувањата во недвижности се мерат според објективна вредност која ги одразува пазарните услови на датумот на подготвување на извештајот за финансиската состојба. Добивките или загубите кои произлегуваат од промени во објективната вредност на вложувањата во недвижности се вклучени во билансот на успех во годината во која промените настанале.

Кога Банката донесува одлука да ги користи овие средства за сопствена употреба, истите се рекласификуваат како недвижности и опрема.

2.11 Нематеријални средства

Нематеријалните средства кои се стекнати од Банката, се искажани според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби поради оштетување.

Последователните издатоци се капитализираат само кога се зголемуваат идните економски добивки вградени во средствата на кои се однесуваат. Сите други издатоци се признаваат во билансот на успех како што настануваат.

Амортизацијата се признава во билансот на успех по праволиниска основа преку отпишување на набавната вредност на средствата во текот на нивниот проценет век на употреба. Нематеријалните средства се амортизираат од датумот кога се расположливи за употреба.

Преостанатата вредност на средствата и нивниот корисен век на употреба се прегледуваат и корегираат соодветно, на секој датум на биланс на состојба.

Најмалку еднаш годишно или секогаш кога постои доказ дека нематеријалните средства може да бидат оштетени Банката врши тестирање на оштетување.

	2012	2011
Софтвер	5 години	5 години
Патенти и лиценци	5 години	5 години
Останато	5 години	5 години

2.12 Недвижности и опрема

Недвижностите и зградите се состојат од експозитури и канцеларии. Сите недвижности, постројки и опрема се искажуваат според набавна вредност намалена за амортизација. Набавната вредност ги вклучува трошоците што се директно поврзани со стекнувањето на средството.

Последователните издатоци се вклучени во сметководствената вредност на средствата или се искажани како посебно средство, соодветно, само кога е веројатно дека идните економски добивки поврзани со средството ќе претставуваат прилив за Банката и цената на средството може веродостојно да се измери. Сите други поправки и одржувања се признаваат во билансот на успех како други оперативни трошоци во период кога тие настанале.

Земјиштето не се амортизира. Амортизацијата на другите средства се пресметува со примена на праволиниски метод за да се распредели нивната вредност до остатокот на вредноста во текот на нивниот корисен век на употреба. Корисниот век на употреба на средствата е следниот:

	2012	2011
Згради	40 години	40 години
Мебел и опрема	4-10 години	4-10 години

На секој датум на билансот на состојба, Банката ја разгледува преостаната вредност на средствата и корисниот век на употреба на средствата и се корегира, доколку е потребно. Средствата кои се предмет на амортизација се разгледуваат за оштетувањето кога настаните и промените покажуваат дека сметководствената вредност не може да се надомести. Ако сметководствената вредност на средството е поголема од пресметаниот надоместлив износ, тогаш сметководствената вредност на средството веднаш се сведува до надоместливиот износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ од објективната вредност намалена за трошоците за продажба на средството и неговата употребна вредност.

Добивките и загубите од оттуѓување на средствата се утврдуваат како разлика на приходот од продажбите и сметководствената вредност на средствата. Истите се вклучени во билансот на успех во позицијата „други оперативни приходи или расходи“.

2.13 Наеми

Наемите кои го користи Банката се главно оперативни наеми. Вкупните плаќања од оперативните наеми се искажани како други оперативни трошоци во билансот на успех и тоа според праволиниска основа во периодот на наемот. Вкупниот приход од оперативните наеми се искажани во позицијата останати приходи од дејноста во билансот на успех според праволиниска основа во периодот на наемот. Кога Банката како наемател/наемодавател има однапред платени/примени средства за идни периоди, тогаш тие се прикажуваат како авансни плаќања и се евидентираат како трошоци/приходи во периодот за кој истите се однесуваат.

Кога оперативниот наем е прекинат пред да истече периодот на наем, секоја исплата која треба да му се исплати на наемодавачот како казна се признава како трошок во периодот во кој прекинувањето на наемот настанал.

2.14 Парични средства и парични еквиваленти

За извештајот за паричен тек, паричните средства и паричните еквиваленти ги сочинуваат средствата со рок на достасување помалку од три месеци од датумот на стекнување вклучувајќи ги паричните средства во благајна и неограничените сметки во централната банка, благајничките и други записи и пласманите во банки.

2.15 Резервирања

Резервирање се признава ако, како резултат на минат настан, Банката има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери и е веројатно дека ќе има одлив од Банката

за подмирување на обврската. Резервирањата се утврдуваат со дисконтирање на очекуваните идни парични текови по стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и, каде што е потребно, ризиците специфични за обврската.

Резервации за неповолни договори се признаваат кога очекуваните користи кои произлегуваат од договор на Банката се пониски од неизбежните трошоци за исполнување на обврските според договорот. Резервациите се мерат според сегашната вредност на пониската од очекуваните трошоци за раскинување на договорот и очекуваните нето трошоци за продолжување на договорот. Пред да се утврди резервацијата од неповолниот договор, Банката признава загуба за оштетување на средствата кои се опфатени со договорот.

2.16 Користи за вработените

(а) Планови за дефинирани придонеси

Банката плаќа придонеси во пензиските фондови во согласност со барањата на локалните закони. Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платата на вработените се уплаќаат во пензиските фондови, коишто се одговорни за исплата на пензиите. Банката нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во билансот на успех кога достасуваат за плаќање.

(б) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат како трошок кога соодветната услуга ќе се добие.

Банката признава обврска за износ којшто се очекува да биде исплатен како краткорочен паричен бонус или како удел од добивката доколку Банката има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени од вработениот во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

(в) Долгорочни користи за вработените

Нето обврската на Банката во однос на долгорочните користи за вработените е износот на идни користи кои вработените ги заработиле како возврат за нивната услуга во тековниот и минатиот период; износот на тие идни користи е дисконтиран за да се процени неговата сегашна вредност. Сите актуарски добивки или загуби се признаваат во билансот на успех во периодот во кој настанале. Долгорочните користи за вработените вклучуваат јубилејни награди и отпремнини при одене во пензија. Вреднувањето на овие обврски го врши независен квалификуван актуар. Главни актуарски претпоставки вклучени во пресметката на обврската за долгорочни користи за вработените се следните:

- Дисконтна стапка од 15% (2011: 10%)
- Број на вработени кои ги исполнуваат условите за искористување на правото на користи и
- Идните зголемувања на платите земајќи го предвид општиот индекс на инфлација на платите, унапредувањата, како и зголемувањата на платите врз основа на минат труд.

2.17 Оданочување

Данокот е платлив на непризнаените расходи кои настанале во текот на фискалната година (погледни го следниот пасос).

Данок на непризнаените расходи

Поради промените во Македонската даночна регулатива применлива од 1 јануари 2009, како и дополнителните промени после датумот на примената компаниите се должни да платат данок на непризнаените расходи и помалку искажани приходи, без оглед на финансискиот резултат. Основата на овој данок се расходите кои не се во доменот на работењето на компанијата т.е. непризнаените расходи (трошоци за репрезентација, резервирања, подароци и слично) намалени за износот на побарувањата за повеќе платен данок и други даночни ослободувања.

Данокот на непризнаените расходи се признава во добивката или загубата за годината како други даночни расходи.

2.18 Депозити, обврски по кредити, субординирани обврски и издадени должнички хартии од вредност

Депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените должнички хартии од вредност претставуваат извори на финансирање на Банката.

Банката ги класифицира капиталните инструменти како финансиски обврски или како инструменти на капиталот во согласност со содржината на договорните услови на инструментот.

Банката почетно ги признава депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените должнички хартии од вредност на датумот кога настанале.

Депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените хартии од вредност првично се искажани според нивната објективна вредност намалена за трансакциските трошоци, а последователно се мерат по амортизирана набавна вредност користејќи го методот на ефективна камата, освен кога Банката одбира да ги прикаже обврските по објективната вредност преку билансот на успех кога одредени услови се исполнети.

2.19 Акционерски капитал

(а) Приоритетни акции

Приоритетните акции кои не се откупливи се прикажуваат како капитал. Дополнителните трошоци кои директно се припишани на издавањето на обичните акции се признаваат како намалување од капиталот, нето од било какви даночни ефекти.

(в) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обични акции се признати во капиталот во периодот во кој тие се одобрени од акционерите на Банката.

Дивидендите за годината кои се објавени по датумот на билансот на состојба се образложени во белешката за настани по денот на составување на билансот.

(г) Сопствени акции

Кога Банката откупува сопствени акции, износот на платениот надомест претставува негативна ставка на вкупниот акционерски капитал како сопствени акции и истите се чуваат се додека не се поништат. Кога такви акции последователно се продадени или реиздадени, секој примен надомест се вклучува во акционерскиот капитал на Банката.

2.20 Заработка по акција

Банката прикажува основна и разводната заработката по акција (ЗПА) за своите обични акции. Основната заработка по акција се пресметува кога нето добивката или загубата која им припаѓа на имателите на обични акции се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек во текот на годината. Разводната заработка по акција се одредува преку корегирање на добивката или загубата која им припаѓа на имателите на обични акции и пондерираниот просечен број на преостанатите обични акции за ефектот на сите разводнети потенцијални обични акции.

2.21 Комисионо работење

Банката делува како доверител и во останати доверителски улоги кои се резултат на чување и пласирање на средства во име на поединци, фондови, пензиски планови и други институции. Овие средства и приходи кои произлегуваат од нив се исклучени од овие финансиски извештаи, бидејќи не се средства на Банката.

2.22 Договори за финансиски гаранции

Договорите за финансиски гаранции се договори кои од издавачот бараат да изврши одредени

плаќања со цел да му ја надомести на корисникот загубата на која е изложен поради тоа што одреден должник не го извршил плаќањето навреме. Таквите финансиски гаранции се даваат на банки, финансиски институции и други институции во име на комитенти со цел да се обезбеди кредит, дозволено пречекорување и други банкарски продукти.

Финансиските гаранции почетно се признаваат во финансиските извештаи според објективната вредност на датумот кога гаранцијата е издадена. По почетното признавање обврските на Банката по овие гаранции се мерат според повисоката вредност од првичната вредност намалена за амортизацијата на провизијата и најдобрата проценка на трошоците за подмирување на која било финансиска обврска која произлегува на датумот на билансот на состојба.

Овие проценки се одредуваат според искуството од слични трансакции и од загуби кои се случиле во минатото, дополнети со проценката на менаџментот. Приходот од провизија се признава во билансот на успех на праволиниска основа за периодот на важење на гаранцијата. Секое зголемување на обврските поврзани со гаранциите се прикажуваат во билансот на успех во позицијата „други расходи од работењето“.

3. Управување со финансиски ризици

Активностите на Банката се изложени на разни финансиски ризици и тие активности вклучуваат анализи, проценки, прифаќање и управување со одреден степен на ризик или комбинација на ризици. Преземањето на ризикот е основа на финансискиот бизнис и оперативните ризици се неизбежна последица на работењето. Затоа, целта на Банката е да постигне одредена рамнотежа помеѓу ризикот и повратот на средствата и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти на финансиското работење на Банката.

Политиката за управување со ризици на Банката е изготвена на начин за да ги идентификува и анализира овие ризици, да определи одредени лимити и контроли, да врши мониторинг на ризиците и да се држи до лимитите со користење на веродостојни и современи информациски системи. Банката редовно ја ревидира политиката и системите на управување со ризици, со цел да се рефлектираат промените на пазарот, производите и најдобрата пракса што произлегува од нив.

Управувањето со ризици се спроведува од страна на Секторот за управување со ризици во Банката, согласно политиката која е одобрена од страна на Надзорниот одбор. Одборот обезбедува, во пишана форма, принципи за управување со сите ризици и политики кои ги покриваат специфичните области како што се кредитниот ризик, валутниот ризик, каматниот ризик и ликвидносниот ризик. Понатаму, внатрешната ревизија е одговорна за независно надгледување на управувањето со ризици и начинот на контрола.

Најважните видови на ризик на кои Банката е изложена се кредитен ризик, ликвидносен ризик, пазарен ризик и други оперативни ризици. Пазарниот ризик ги опфаќа валутниот ризик, каматниот ризик и други ценовни ризици.

3.1 Кредитен ризик

Банката е изложена на кредитен ризик, што претставува ризик дека договорната страна ќе предизвика финансиска загуба од неисполнување на својата обврска кон Банката. Кредитниот ризик е најзначајниот ризик во работењето на Банката и затоа менаџментот внимателно ја разгледува изложеноста на кредитниот ризик. Изложеноста на кредитниот ризик примарно настанува кај кредитните активности односно кредитите и побарувањата и инвестиционите активности кои ги вклучуваат должничките хартии од вредност и други записи во портфолиото на средства на Банката. Исто така, кредитен ризик постои и кај вонбилансните финансиски инструменти. Управувањето и контролата на кредитниот ризик е централизирано кај тимот за управување со кредитен ризик во рамките на Секторот за управување со ризици, кој е одговорен пред Управниот одбор.

3.1.1 Мерење на кредитен ризик

(а) Кредити и побарувања

При мерењето на кредитниот ризик поврзан со кредити и аванси дадени на клиенти и на банки на поединечно ниво, Банката укажува на три аспекта (i) “веројатноста од неисполнување на обврските” кои произлегуваат од договорот помеѓу договорените страни; (ii) тековната изложеност кон клиентот и можноста за пратење на неговиот иден деловен развој, од каде Банката ја утврдува “изложеноста од неисполнување на обврската” и (iii) коефициент на поврат на ненаплатени побарувања (“загуба од неисполнување на обврската”).

Мерењето на кредитниот ризик, кој ја прикажува очекуваната загуба (модел на очекувана загуба), кое е условено од Базелскиот одбор за банкарска регулатива и супервизорска пракса (Basel Committee on Banking Regulations and the Supervisory Practices (the Basel Committee), е вградено во секојдневното

оперативно управување со Банката. Оперативните мерења може да отстапуваат од оштетувањата според МСС 39, кои се базираат на загубите што настанале на денот на билансот на состојба на Банката (модел на настаната загуба), а не на очекуваните загуби (белешка 3.1.3).

- (i) Банката ја мери веројатноста од неисполнување на обврските помеѓу договорните страни користејќи интерен систем за класификација модификуван за различни категории на комитенти. Системот за класификација е развиен интерно и ја комбинира статистичката анализа со оценките на кредитниот референт и истиот е потврден, каде што е потребно, со споредување на екстерни расположливи податоци. Клиентите на Банката се класификуваат во четири ризични категории. Табелата за системот за класификација на Банката, која е прикажана подолу, ја одразува веројатноста од неисполнување на обврските за секоја поединечна категорија. Ова значи дека, во основа, изложеноста може да се движи помеѓу ризични категории во зависност од проценката за промена на веројатноста од неисполнување на обврските. Системот за класификација се ревидира и надградува по потреба. Банката редовно ги проверува перформансите на системот за класификација и нивната способност за предвидување, имајќи ги предвид реално настанатите неисполнувања на договорните обврски.

Систем за класификација на Банката

Категории на Банката	Опис на категоријата
А	Инвестиционен рејтинг
Б	Стандарден мониторинг
В	Посебен мониторинг
Г+Д	Суб-стандард

Критериумот за класификација на финансиските средства или потенцијалните обврски во ризичните категории А, Б, В, Г или Д е како што следи:

Финансиските средства или потенцијалните обврски се класификуваат во ризичната категорија А доколку се однесуваат на побарувања од:

- Народна банка на Република Македонија и Република Македонија;
- должници за кои не постои веројатност од неисполнување на обврските и кои ги подмируваат своите обврски до датумот на достасување или со задоцнување од 30 дена; и
- изложеност обезбедена со колатерал оценет како првокласен колатерал.

Финансиските средства или потенцијалните обврски кои се класификуваат во ризичната категорија Б доколку се однесуваат на побарувања од должници:

- чии парични текови се оценети како соодветни за навремено подмирување на доспеаните обврски, иако моменталната финансиска состојба е проценета како слаба, без знаци за понатамошно влошување во иднина;
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување од 31 до 60 дена.
- Финансиските средства или потенцијалните обврски се класификуваат во ризичната категорија В доколку се однесуваат на побарувања од должници:
- за кои е проценето дека нивните парични текови не се доволни за редовно подмирување на доспеаните обврски,
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување од 61 до 120 дена,
- кои не се соодветно капитализирани,
- кои немаат доволно долгорочни извори на средства за финансирање на долгорочните инвестиции,
- од кои Банката не добива задоволителни информации или адекватна документација во врска со подмирувањето на обврските.

Финансиските средства или потенцијалните обврски се класификуваат во ризичната категорија Г и Д доколку се однесуваат на побарувања од должници:

- за кои постои голема веројатност за загуба на дел од пласираните средства или за плаќање на потенцијалните обврски,
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување повеќе од 121 до 270 дена, а повремено и со задоцнување од 271 до 360 денови или повеќе од 360 дена,
- кои се несолвентни,

- кои се во фаза на отпочнување процес на ликвидација или стечај што е пријавено во надлежниот суд,
 - кои се во процес на реструктурирање или во процес на ликвидација,
 - кои објавиле стечај,
 - од кои не се очекува подмирување на обврските,
 - за кои постои сомнителна законска основа.
- (ii) Изложеноста кон комитентите кои не ги исполнуваат обврските претставува износот кој Банката очекува да го должат во време на неисполнување на обврските. На пример, за кредитот тоа е неговата главнина. Како обврски кои ги има претпријатието, Банката го вклучува износот кој е веќе повлечен и износот кој можел да биде повлечен до моментот на неисполнување на обврските, кој требало да настане.
- (iii) Загубата од неисполнување на обврските ги претставува очекувањата на Банката за големината на загубата во случај на неисполнување на обврските. Овој показател се прикажува како процентуален износ на загубата по единица изложеност и вообичаено варира согласно класификацијата на комитентот, типот, редот (предноста) во наплата на побарувањата и достапноста на колатералот или други начини на ублажување на кредитниот ризик.
- (б) *Должнички и останати хартии од вредност*
- За должничките и останатите хартии од вредност, Секторот за управување со ризици кој управува со изложеноста на кредитен ризик употребува класификации во зависност од издавачот: Народна банка на Република Македонија, Република Македонија и банки. Вложувањата во таквите хартии од вредност претставуваат начин да се зголеми кредитниот квалитет и во исто време да се одржуваат достапни извори за пресретнување на барањата за финансирање.
- Вложувања се дозволени само во ликвидни хартии кои имаат висок кредитен рејтинг. Со високиот кредитен ризик, менаџментот на Банката не очекува договорната страна да не ги исполнува своите обврски. Максималната изложеност кон кредитниот ризик е претставена со сметководствената вредност на секое финансиско средство во билансот на состојба.

3.1.2 Политика на контрола на лимити и политика на намалување на ризикот

Банката управува, ги ограничува и контролира концентрациите на кредитни ризици, каде и да се забележани, особено кај поединечните клиенти и групи, како и кај различни индустрии и држави.

Банката ги структурира нивоата на кредитен ризик кои таа ги презема со поставување на ограничувања на износот на прифатен ризик во однос на еден должник или група на должници и во однос на географска и индустриска секторизација. Таквите ризици се следат постојано и подлежат на ревизии на годишно ниво или почесто, кога тоа се смета за потребно. Нивоата на ограничувања на кредитен ризик по производи и индустриски сектор се одобруваат од страна на Надзорен одбор.

Изложеноста на кредитниот ризик, исто така, се управува преку редовни анализи на способноста на должниците и потенцијалните должници, да ги исполнат обврските за плаќање на камата и главница и со менување на овие лимити при одобрување на кредити каде тоа е соодветно.

Неколку други специфични мерки за контрола и ублажување на ризикот се прикажани подолу:

- (а) *Колатерал*
- Банката применува голем број политики и искуства за намалување на кредитниот ризик. Највообичаениот начин е земање - колатерал како гаранција за одобрените средства, што е и често применувано. Банката имплементира насоки за прифатливоста на специфичните класи на колатерал или ограничување на кредитниот ризик. Главни типови на колатерал за кредити и побарувања се:
- Готовина, банкарски гаранции и гаранции од првокласни компании;
 - Хипотека на станбен имот;
 - Залог на деловен имот како што се работни простории, опрема и побарувања;
 - Залог на финансиски инструменти како што се должнички и сопственички хартии од вредност.

Кредитите одобрени на претпријатија и население вообичаено се обезбедени; пречекорувањата на сметки и кредитни картички издадени на население се обезбедени со меници во полн износ на

главнината, каматата и други трошоци. Со цел да се минимизира загубата од кредити, Банката ќе побара дополнителен колатерал од клиентите веднаш штом ќе се забележат индикатори за загуби поради оштетување за релевантните поединечни кредити и побарувања.

Должничките хартии од вредност,лагајничките и други записи обично не се обезбедени.

(б) Кредитни обврски

Примарната цел на овие инструменти е да осигураат дека средствата се расположливи по барање на клиентите. Гаранциите и акредитивите го имаат истиот кредитен ризик како кредитите и се обезбедени со ист колатерал како кредитите.

3.1.3 Политики на оштетување и резервирање

Интерните системи на рангирање кои се опишани во Белешка 3.1.1 се фокусираат на прикажување на квалитетот на кредитот од почетокот на активностите на одобрување на кредитите и вложувањата. Спротивно на тоа, резервациите за оштетување се признаваат за потребите на финансиското известување само за загуби кои настанале на датумот на билансот на состојба врз основа на објективни докази за оштетување (види Белешка 2.8).

Резервациите за оштетување прикажани во билансот на состојба на крајот на годината произлегуваат од секоја од четирите интерни категории на рангирање. Меѓутоа, поголем дел од резервациите за оштетување произлегуваат од последните две категории. Табелата подолу го прикажува процентуалното учество на билансните и вонбилансните ставки на Банката кои се однесуваат на кредити и побарувања, како и соодветните резервации за оштетување на секоја категорија од интерната класификација на Банката.

Рангирање на Банката				
	2012		2011	
	Кредити и побарувања (%)	Резервации за оштетување (%)	Кредити и побарувања (%)	Резервации за оштетување (%)
1. Инвестиционен рејтинг	84,7	4,8	88,8	4,2
2. Стандарден мониторинг	8,7	31,1	4,7	25,8
3. Посебен мониторинг	1,9	64,6	1,7	68,0
4. Суб-стандард	4,7	98	4,8	97,5
	100,0	12,68	100,0	10,8

Интерниот систем за класификација му помага на менаџментот да одреди дали објективните докази за оштетување постојат според МСС 39, засновани на следните критериуми кои се поставени од страна на Банката:

- Неисполнување на договорно плаќање на главнина или камата;
- Потешкотии во паричниот тек на должникот (пр. коефициент на акционерски капитал, процент на нето приход од продажби);
- Прекршување на договорот и условите на кредитот;
- Започнување на постапка за стечај;
- Намалување на конкурентната положба на должникот и
- Намалување на вредноста на колатералот.

Политиката на Банката бара разгледување на поединечните финансиски средства кои се над прагот на материјалност, најмалку еднаш годишно или почесто, кога тоа го бараат поединечните околности. Исправката за оштетување на поединечно проценетите средства се одредува со проценка на загубата која се појавува на датумот на билансот на состојба, за секој случај поединечно, и се применува на поединечно значајни договори. Проценката обично го вклучува примениот колатерал (вклучувајќи ја повторната потврда за нејзината способност да стапи на сила), и очекуваните парични приливи за поединечен договор.

Пресметката на групната исправка за оштетување се однесува на: (i) портфолија на хомогени средства

кои поединечно се под прагот на материјалност, и (ii) загуби кои настанале но сè уште не се одредени, со користење на расположливите минати искуства, проценка врз основа на искуство и статистички техники.

3.1.4 Максимална изложеност на кредитен ризик пред примање на колатерал или други кредитни зајакнувања

	Максимална изложеност	
	2012	2011
Изложеност на кредитен ризик од билансни ставки:		
Парични средства и сметки во централната банка	8.108.745	7.805.877
Пласмани во и кредити на банки	3.205.852	4.777.819
Кредити на и побарувања од комитенти:		
Кредити на физички лица:		
– Пречекорување на сметка	920.383	843.875
– Кредитни картици	1.526.918	1.418.758
– Други кредити	9.239.212	8.783.783
– Хипотеки	4.802.844	4.277.538
Кредити на претпријатија:		
– Големи корпоративни претпријатија	7.483.626	4.002.294
– Мали и средни претпријатија	10.350.381	16.032.299
Вложувања во хартии од вредност		
– Должнички хартии од вредност	10.018.638	11.724.271
Останати средства	581.232	544.344
Изложеност на кредитен ризик од вонбилансни ставки:		
Финансиски гаранции	8.798.184	8.412.872
На 31 Декември	65.036.015	68.623.730

Погоренаведената табела претставува сценарио за најлошиот можен случај за изложеност на кредитен ризик на Банката на 31 декември 2012 и 2011 година, без да се земе предвид кој било примен колатерал или други додадени кредитни зајакнувања. За средствата од билансот на состојба, изложеноста прикажана погоре се базира на нето сметководствена вредност како што е прикажана во билансот на состојба, освен за финансиските гаранции кои се искажани пред исправка на вредност.

Како што е прикажано погоре, 58% од вкупната максимална изложеност произлегува од кредити и побарувања од банки и останати комитенти (2011: 58%); 15% претставува вложувања во хартии од вредност (2011: 17%).

Менаџментот е убеден во неговата способност дека ќе води контрола и дека ќе ја одржува минималната изложеност на кредитен ризик на Банката која произлегува од портфолиото на кредити и побарувања и од должничките хартии од вредност врз основа на следново:

- 93% од портфолиото на кредити и побарувања се категоризирани во првите два степена на интерниот систем за класификација (2011: 94%);
- Кредитите дадени на мали и средни претпријатија, кои претставуваат најголема група во портфолиото, се обезбедени со колатерал;
- 83% од портфолиото на кредити и побарувања се сметаат дека не се достасани ниту оштетени (2011: 87%);
- Зголемувањето на портфолиото на кредитите резултираше во пониска загуба поради оштетување во билансот на успех, прикажувајќи 6,73% намалување;
- Банката има воведено строг критериум на избор при одобрувањето на кредити и побарувања и

- 100% од вложувањата во должничките хартии од вредност и други хартии од вредност се издадени од Република Македонија и Народна банка на Република Македонија.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се прикажани на следниот начин:

	31 декември 2012		31 декември 2011	
	Пласмани		Пласмани	
	Кредити на и побарувања од комитенти	Пласмани во и кредити на банки	Кредити на и побарувања од комитенти	Пласмани во и кредити на банки
Ниту достасани ниту оштетени	32.405.076	3.030.243	34.469.202	4.603.272
Достасани, но не оштетени	759.284	178.419	707.623	179.241
Оштетени	6.586.143	317	5.036.887	314
Бруто	39.750.503	3.208.979	40.213.712	4.782.827
Намалени за посебна резерва	(5.427.139)	(3.127)	(4.855.165)	(5.008)
Нето	34.323.364	3.205.852	35.358.547	4.777.819
Индивидуални исправки	3.677.133	79	3.178.317	78
Групна исправка	1.750.006	3.048	1.676.848	4.930
Вкупно	5.427.139	3.127	4.855.165	5.008

Вкупните резервации за оштетување на кредитите и побарувањата се МКД 5.430.265.000 (2011: МКД 4.860.173.000). Подетални информации за исправките за оштетување на кредитите и побарувањата од банки и комитенти се прикажани во Белешка 20 и 21.

За време на годината завршена на 31 декември 2012 година, вкупните нето кредити и побарувања на Банката се зголемени за 6,5%. При навлегување во нови пазари или нови индустрии, а со цел да се минимизира потенцијалниот пораст на изложеност на кредитен ризик, Банката повеќе се фокусира на големи корпоративни претпријатија или банки со добар кредитен рејтинг или на кредити на население кое обезбедува доволен колатерал.

- (а) Кредити и побарувања кои ниту се достасани, ниту оштетени

Кредитниот квалитет на портфолиото на кредити и побарувања кои ниту се достасани ниту се оштетени може да се процени со користење на интерниот систем за класификација кој е прифатен од Банката.

31 декември 2012									
Кредити на и побарувања од комитенти								Вкупно Кредити на и побарува- ња од комитенти	Пласмани во и кредити на банки
Физички лица					Правни лица				
Пречеко- рување на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпора- тивни претпри- јатија	Мали и средни прет- пријатија				
				Категории:					
1. Инвестиционен рејтинг	918.662	1.214.280	9.293.872	4.812.857	7.465.933	8.699.472	32.405.076	3.030.243	
Вкупно	918.662	1.214.280	9.293.872	4.812.857	7.465.933	8.699.472	32.405.076	3.030.243	

31 декември 2011									
	Кредити на и побарувања од комитенти							Вкупно Кредити на и побарува- ња од комитенти	Пласмани во и кредити на банки
	Физички лица				Правни лица				
	Пречеко- рување на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпора- тивни претпри- јатија	Мали и средни прет- пријатија			
Категории:									
1. Инвестиционен рејтинг	840.034	1.113.662	8.784.668	4.313.966	3.812.029	15.604.843	34.469.202	4.603.272	
Вкупно	840.034	1.113.662	8.784.668	4.313.966	3.812.029	16.504.843	34.469.202	4.603.272	

- (б) Кредити и побарувања кои се достасани, но не се оштетени
Бруто износот на кредити и побарувања кон комитенти и банки кои се достасани но не се оштетени е следниот:
- (и) Кредити на и побарувања од комитенти

31 декември 2012					
	Физички лица				Вкупно
	Пречекорувања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	
Во задоцнување до 30 дена	11.196	216.049	23.465	10.595	261.305
Во задоцнување од 30-60 дена	574	65.004	3.385	1.519	70.482
Во задоцнување од 60-90 дена	188	20.816	2.318	897	24.219
Вкупно	11.958	301.869	29.168	13.011	356.006
Објективна вредност на колateralот	-	-	117.995	68.644	186.639

31 декември 2012				
	Правни лица			Вкупно
	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија		
Во задоцнување до 30 дена	167.792	141.120		308.912
Во задоцнување од 30-60 дена	17.663	48.873		66.536
Во задоцнување од 60-90 дена	2.291	25.539		27.830
Вкупно	187.746	215.532		403.278
Објективна вредност на колateralот	257.718	637.007		894.725

31 декември 2011					
	Физички лица				Вкупно
	Пречекорувања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	
Во задоцнување до 30 дена	11.264	205.306	20.862	9.916	247.348
Во задоцнување од 30-60 дена	506	67.771	3.335	1.453	73.065
Во задоцнување од 60-90 дена	61	18.710	1.842	549	21.162
Вкупно	11.831	291.787	26.039	11.918	341.575
Објективна вредност на колateralот	-	-	90.343	1.593.037	1.683.380

31 декември 2012			
	Правни лица		
	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно
Во задоцнување до 30 дена	61.365	210.600	271.965
Во задоцнување од 30-60 дена	5.203	44.562	49.765
Во задоцнување од 60-90 дена	1.328	42.990	44.318
Вкупно	67.896	298.152	366.048
Објективна вредност на колатералот	128.496	829.958	958.454

(ii) Пласмани во и кредити на банки

Бруто износот на пласмани во и кредити на банки кои се достасани но не се оштетени на 31 декември 2012 е МКД 178.419.000 (2011: МКД 179.241.000). Генерално, Банката не чува колатерал по основ на пласмани во и кредити на банки.

(в) Кредити на и побарувања кои се поединечно оштетени

(i) Кредити на и побарувања од комитенти

Поединечно оштетени кредити на и побарувања од комитенти, не земајќи го предвид паричниот тек од примениот колатерал е МКД 3.677.133.000 (2011: МКД 3.178.317.000).

Прегледот на бруто износот на поединечно оштетените кредити на и побарувања по класи, заедно со објективната вредност на соодветниот колатерал земен од страна на Банката како обезбедување, е следниот:

	Физички лица				Правни лица			Пласмани во и кредити на банки
	Пречекору- вања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпора- тивни претпри- јатија	Мали и средни претпри- јатија	Вкупно	
31 декември 2012								
Бруто	38.676	175.798	508.912	195.395	720.549	4.946.813	6.586.143	316
Поединечно оштетени кредити	31.463	131.891	372.188	108.476	352.639	2.680.476	3.677.133	79
Објективна вредност на колатералот	-	-	-	454.584	1.110.227	8.338.876	9.903.687	-

	Физички лица				Правни лица			
	Пречекору- вања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпора- тивни претпри- јатија	Мали и средни претпри- јатија	Вкупно	Пласмани во и кредити на банки
31 декември 2011								
Бруто	55.296	176.705	518.827	126.827	799.203	3.360.029	5.036.887	314
Поединечно оштетени кредити	46.805	133.460	367.450	83.641	518.872	2.028.089	3.178.317	78
Објективна вредност на колатералот	-	-	-	312.731	1.590.017	5.457.592	7.360.340	-

Објективната вредност на колатералот која е прикажана погоре е утврдена од страна на локалните овластени проценители и ја претставува реалната вредност која законските сопственици на средствата можат да ја остварат. Менаџментот го смета кредитот кој е покриен со колатерал како оштетен, затоа што досегашното искуство покажало дека значаен дел од колатералот не може да се искористи

поради административни и законски пречки. Резервациите за оштетување ја одразуваат веројатноста дека менаџментот не може да ги користи правата кои произлегуваат од колатералот и не може да го преземе колатералот од ненаплативите кредити во своја сопственост.

И покрај потешкотиите за присилното преземање на колатералот, менаџментот на Банката ќе вложи силни напори за наплата на долговите со сите можни средства кои стојат на располагање.

(ii) Пласмани во и кредити на банки

Вкупниот бруто износ на пласмани во и кредити на банки кои се индивидуално оштетени на 31 декември 2012 е МКД 316.000 (2011: МКД 314.000). Генерално Банката не чува колатерал по основ на пласмани во и кредити на банки.

3.1.5 Должнички инструменти, благајнички записи и други записи

Следнава табела претставува анализа на должнички хартии од вредност, благајнички записи и други записи.

Издавачи на хартиите од вредност се НБРМ и Република Македонија. Според Standard & Poor's Ratings Services Република Македонија е рангирана со "BB" за странски и домашен долг, а според Fitch's Rating Services со BB+.

2012		
	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРМ	3.719.907	3.719.907
РМ	6.298.731	6.298.731
Вкупно	10.018.638	10.018.638

2011		
	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРМ	6.089.207	6.089.207
РМ	5.635.064	5.635.064
Вкупно	11.724.271	11.724.271

3.1.6 Колатерал кој е земен во сопственост

За време на 2012, Банката се здобила со средства преку стекнување на сопственост на колатерал:

	2012	2011
Природа на средствата	Сметководствена вредност	Сметководствена вредност
Земјиште	51.936	1.333
Градежни објекти	481.456	37.028
Опрема	41.670	10.941
Останато	34.710	-

Преземенот колатерал вклучува станови, опрема и деловен имот кој не се користи од страна на Банката за нејзини основни деловни цели. Недвижностите со кои Банката се стекнала се продаваат штом е тоа изводливо со цел да се намали постоечката задолженост кон Банката.

3.1.7 Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик

(а) Географски сектори

Следната табела ја прикажува кредитната изложеност на Банката на ден 31 декември 2012 година според нивната сметководствена вредност, категоризирано во географски регион. Во оваа табела, Банката ја има распределено изложеноста по региони врз основа на домицилната земја на комитентите.

	Држави во ЕУ	Европски држави вон ЕУ	Република Македонија	Други држави	Вкупно
Пласмани во и кредити на банки	2.587.999	299.566	185.194	133.093	3.205.852
Кредити на и побарувања од комитенти:					
Кредити на физички лица:					
- Пречекорувања на сметка	3	-	820.380	-	820.383
- Кредитни картици	48	-	1.526.866	4	1.526.918
- Други кредити	-	-	9.239.212	-	9.239.212
- Хипотеки	-	-	4.802.844	-	4.802.844
Кредити на корпоративни претпријатија:					
- Големи претпријатија	-	-	7.483.626	-	7.483.626
- Мали и средни претпријатија	-	-	10.350.381	-	10.350.381
Финансиски средства за тргување	-	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	10.018.638	-	10.018.638
Останати средства	-	-	581.232	-	581.232
На 31 декември 2012	2.588.050	299.566	45.008.373	133.097	48.029.086

	Држави во ЕУ	Европски држави вон ЕУ	Република Македонија	Други држави	Вкупно
Пласмани во и кредити на банки	3.444.616	430.502	782.244	120.457	4.777.819
Кредити на и побарувања од комитенти:					
Кредити на физички лица:					
- Пречекорувања на сметка	-	48	843.826	1	843.875
- Кредитни картици	165	-	1.418.593	-	1.418.758
- Други кредити	-	-	8.783.783	-	8.783.783
- Хипотеки	-	-	4.277.538	-	4.277.538
Кредити на корпоративни претпријатија:					
- Големи претпријатија	-	-	4.002.294	-	4.002.294
- Мали и средни претпријатија	-	-	16.032.299	-	16.032.299
Финансиски средства за тргување	-	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	11.724.271	-	11.724.271
Останати средства			544.344		544.344
На 31 декември 2011	3.444.781	430.550	48.409.192	120.458	52.404.981

(б) Индустриска секторизација

Следната табела ја прикажува кредитната изложеност на Банката според нивната сметководствена вредност, категоризирано според индустрискиот сектор на комитентите.

31 декември 2012	Финан- сиски инсти- туции	Произ- водство	Недви- жности	Трговија на големо и мало	Јавен сектор	Други ин- дустрии	Физички лица	Вкупно
Пласмани во и кредити на банки	3.205.852	-	-	-	-	-	-	3.205.852
Кредити на и побарувања од комитенти:								
Кредити на физички лица:								
- Пречекорувања на сметка	-	-	-	-	-	-	920.383	920.383
- Кредитни картици	-	-	-	-	-	-	1.526.918	1.526.918
- Други кредити	-	-	-	-	-	-	9.239.212	9.239.212
- Хипотеки	-	-	-	-	-	-	4.802.844	4.802.844
Кредити на корпоративни претпријатија:								
- Големи претпријатија	-	1.295.990	479.805	4.237.242	155.789	1.314.800	-	7.483.626
- Мали и средни претпријатија	-	2.205.074	1.902.339	3.463.098	1.730	2.778.140	-	10.350.381
Финансиски средства за тргување	-	-	-	-	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	3.719.907				6.298.731	-	-	10.018.638
Останати средства						570.525	10.707	581.232
На 31 декември 2012	6.925.759	3.501.064	2.382.144	7.700.340	6.456.250	4.663.465	16.500.064	48.129.086

31 декември 2011	Финан- сиски инсти- туции	Произ- водство	Недви- жности	Трговија на големо и мало	Јавен сектор	Други ин- дустрии	Физички лица	Вкупно
Пласмани во и кредити на банки	4.777.819	-	-	-	-	-	-	4.777.819
Кредити на и побарувања од комитенти:								
Кредити на физички лица:								
- Пречекорувања на сметка	-	-	-	-	-	-	843.875	843.875
- Кредитни картици	-	-	-	-	-	-	1.418.758	1.418.758
- Други кредити	-	-	-	-	-	-	8.783.783	8.783.783
- Хипотеки	-	-	-	-	-	-	4.277.538	4.277.538
Кредити на корпоративни претпријатија:								
- Големи претпријатија	-	220.399	2.054	2.367.842	6	1.411.993	-	4.002.294
- Мали и средни претпријатија	-	3.851.315	2.542.056	5.662.084	165.658	3.811.186	-	16.032.299
- Останато	-	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски средства за тргување	6.089.207	-	-	-	5.635.064	-	-	11.724.271
Останати средства	-	-	-	-	-	525.347	18.997	544.344
На 31 декември 2012	10.867.026	4.071.714	2.544.110	8.029.926	5.800.728	5.748.526	15.342.951	52.404.981

3.2 Пазарен ризик

Пазарниот ризик претставува ризик дека промената на пазарните цени како што се промена на каматните стапки, цената на капиталот, промена на девизните курсеви и кредитното проширување (со исклучок на промените во односите помеѓу должникот и доверителот) ќе влијае врз приходите на Банката или врз вредноста на нејзините финансиски инструменти. Целта на управувањето со пазарниот ризик е да се управува и контролира изложеноста на пазарен ризик во прифатливи рамки, при оптимизирање на приносот.

3.2.1 Валутен ризик

Банката е изложена на валутен ризик преку трансакциите во странски валути. Банката е убедена дека нето изложеноста се одржува на задоволително ниво преку купување и продажба на странски валути заради надоместување на краткорочни отстапувања.

Концентрација на валутниот ризик - билансни и вонбилансни финансиски инструменти:

На 31 декември 2012	ЕУР	УСД	МКД	Останати	Вкупно
Актива					
Парични средства и сметки во централна банка	4.319.141	88.281	3.033.383	667.940	8.108.745
Пласмани во и кредити на банки	1.515.307	1.023.606	48.358	618.581	3.205.852
Кредити на и побарувања од комитенти	18.739.868	33.490	15.333.776	216.230	34.323.364
Вложувања во хартии од вредност:					
- Расположливи за продажба	684	-	9.963.274	-	9.963.958
- Чувани до достасување	88.217	-	-	-	88.217
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	-	-	115.096	-	115.096
Останати средства	27.718	947	552.511	56	581.232
Вкупно финансиски средства	24.690.935	1.146.324	29.046.398	1.502.807	56.386.464
Обврски					
Депозити од банки	1.667.579	18.412	1.244.992	223.195	3.154.178
Депозити на други комитенти	16.691.731	1.843.655	24.060.650	732.897	43.328.933
Обврски по кредити	4.828.825	18.715	200.012	144.414	5.191.966
Останати обврски	12.714	315	332.258	48	345.335
Субординирани обврски	747.591	-	-	1.085.694	1.833.285
Вкупно финансиски обврски	23.948.440	1.881.097	25.837.912	2.186.248	53.853.697
Нето финансиска позиција на билансот на состојба	742.495	(734.773)	3.208.486	(683.441)	2.532.767
Вонбилансна евиденција	2.819.577	930.120	5.048.487	-	8.798.184
На 31 декември 2011					
Вкупно финансиски средства	28.410.555	1.934.829	27.996.647	2.029.595	60.371.626
Вкупно финансиски обврски	28.832.108	2.078.396	23.534.950	1.944.146	56.389.600
Нето финансиска позиција на билансот на состојба	(421.553)	(143.567)	4.461.697	85.449	3.982.026
Вонбилансна евиденција	2.678.642	579.995	5.292.717	(139.376)	8.411.978

На 31 декември 2012, доколку МКД ослабне за 5% во однос на странските валути, а останатите променливи останат непроменети, профитот пред оданочување за дванаесет месечен период, заклучно со 31 декември 2012 година, ќе се намали за околу МКД 32.000.000 (2011: МКД 23.000.000). Спротивно, ако МКД зајакне за 5% во однос на странските валути, а останатите променливи останат непроменети, профитот пред оданочување ќе се зголеми за околу МКД 35.600.000 (2011: МКД 25.200.000).

3.2.2 Каматен ризик

Банката е изложена на ризик од променливоста на каматните стапки како резултат на тоа што каматоносните средства (вклучувајќи ги и вложувањата) и каматоносните обврски достасуваат или нивната каматна стапка се менува во различен период или во различни износи. Во случај на средства и обврски со променливи каматни стапки, Банката е исто така изложена на основниот ризик кој

произлегува од различниот начин на менување на променливите каматни стапки, како што се на пример каматната стапка на штедните влогови на населението, ЛИБОР и различни видови на камати.

Активностите за управување со ризикот се наменети за оптимизирање на нето приходите од камати, со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловните стратегии на Банката.

Активностите за управување со ризикот на средствата и обврските се спроведуваат од аспект на реагирање на сензитивноста на Банката на промените на каматните стапки. Генерално, Банката е осетлива на промените во средствата поради каматоносните средства и обврски, при што Банката го задржува правото за истовремено менување на каматните стапки.

Во услови кога се намалуваат каматните стапки, ќе се намалат и каматните маргини како резултат на тоа што каматните стапки на обврските ќе се намалат со понизок процент во споредба со каматните стапки на средствата. Како и да е, крајниот ефект ќе зависи од различни фактори, вклучувајќи ја стабилноста на економијата, опкружувањето и стапката на инфлација.

Анализата на вкупните средства и обврски на Банката според рочноста врз основа на останатиот период до следниот датум кога ќе се променат каматните стапки е прикажана подолу:

На 31 декември 2012	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Некама- тоносни	Вкупно
Актива							
Парични средства и сметки во централната банка	6.231.624	-	-	-	-	1.877.121	8.108.745
Пласмани во и кредити на банки	3.104.941	35.701	23.874	24.758	-	16.578	3.205.852
Кредити на и побарувања од комитенти	7.003.466	2.676.438	21.155.203	778.227	1.899.910	810.120	34.323.364
Финансиски средства за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност:							
- Расположливи за продажба	4.219.079	4.127.896	1.583.378	67	-	33.538	9.963.958
- Чувани до достасување	-	-	46.169	40.977	-	1.071	88.217
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	-	-	-	-	-	115.096	115.096
Останати средства	-	-	-	-	-	581.232	581.232
Вкупно финансиски средства	20.559.110	6.840.035	22.808.624	844.029	1.899.910	3.434.756	56.386.464
Обврски							
Депозити од банки	2.135.853	177.872	352.772	452.788	1.304	33.589	3.154.178
Депозити на други комитенти	19.403.114	5.872.554	17.057.578	141.166	15.751	838.770	43.328.933
Обврски по кредити	973.790	493.319	1.991.816	1.493.077	232.198	7.766	5.191.966
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	-	345.336	345.336
Субординирани обврски	-	1.819.850	-	-	-	13.434	1.833.284
Вкупно финансиски обврски	22.512.757	8.363.595	19.402.166	2.087.031	249.253	1.238.895	53.853.697
Нето каматен ризик	(1.953.647)	(1.523.560)	3.406.458	(1.243.002)	1.650.657	2.195.861	2.532.767
На 31 декември 2011							
Вкупно финансиски средства	27.086.396	9.078.756	18.470.150	904.023	1.484.102	3.348.199	60.371.626
Вкупно финансиски обврски	25.419.048	11.063.947	15.426.970	2.805.445	402.401	1.271.789	56.389.600
Нето каматен ризик	1.667.348	(1.985.191)	3.043.180	(1.901.422)	1.081.701	2.076.410	3.982.026

Анализата на сензитивноста на каматните стапки е дефинирана врз основа на изложеноста на каматниот ризик на датумот на известување. На 31 декември 2012 година, доколку каматните стапки се поголеми / помали за 50 базични поени, а останатите променливи останат непроменети, профитот на Банката пред оданочување за дванаесетмесечен период, заклучно со 31 декември 2012 година, ќе се зголеми / намали за околу МКД 85.400.000 (2011: МКД 41.400.000) и останатите компоненти на капиталот соодветно ќе се намалат / зголемат за МКД 7.000.000 (2011: МКД 780.000).

3.3 Ликвидносен ризик

Ликвидносниот ризик е ризикот кога Банката не е во можност да ги исполни своите обврски на плаќање соодветно кога тие ќе достасаат и да ги замени средствата кога ќе бидат повлечени. Последица од ова може да биде неисполнување на обврската да се исплатат депонентите и да се реализираат обврските по основ на пласирање на кредитите.

3.3.1 Процес на управување со ликвидносен ризик

Процесот на управување со ликвидносниот ризик на Банката, којшто се спроведува во Банката и се следи од тимот на Секторот за управување со ризици, вклучува:

- Финансирање на дневна основа, управувано по пат на следење на идни парични текови поради сигурност дека сите барања ќе се исполнат. Ова вклучува дополнување на финансирањето при достасување или при позајмување од комитентите. Банката одржува активно присуство на пазарите на пари за тоа да се овозможи;
- Одржување на портфолио на високо ликвидни средства кои лесно може да се продадат како заштита од какви било непредвидени прекини во паричниот тек;
- Следење на показатели на ликвидност од билансот на состојба согласно интерните и регулаторни барања; и
- Управување на концентрацијата и профилот на достасаноста на долговите.

Следењето и известувањето се во форма на мерења на паричниот тек и планирања за наредниот ден, недела и месец, соодветно, бидејќи овие се клучните периоди за управување со ликвидноста. Почетна точка за овие планирања е анализата на договорната достасаност на финансиските обврски и очекуваната наплата на финансиските средства (Забелешки 3.3.3 - 3.3.4).

Секторот за управување со ризици исто така ги следи неусогласените среднорочни средства, нивото на типот и искористеноста на пречекорувањата и влијанието на потенцијалните и преземени обврски како што се акредитивите и гаранциите.

3.3.2 Извори на финансирање

Изворите на ликвидност редовно се разгледуваат од тимот во Секторот за управување со ризици за да се одржи широка разновидност според валута, географска секторизација, добавувач, производ и услови.

3.3.3 Недеривативни парични текови

Табелата подолу ги претставува одливите на парични текови на Банката на недеривативните финансиски обврски според преостанатата договорна достасаност на датумот на билансот на состојба. Износите кои се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови, а Банката управува со ликвидносните ризици врз основа на очекуваните недисконтирани текови на парични средства. При утврдување на паричниот тек за инструменти со променлива стапка Банката ја користи моменталната каматна стапка.

На 31 декември 2012	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Пасива						
Депозити од банки	2.163.702	178.992	303.192	555.993	1.564	3.203.443
Депозити на други комитенти	20.056.921	5.941.952	9.281.575	8.155.323	872.263	44.308.034
Обврски по кредити	415.177	132.775	1.503.926	2.996.830	242.415	5.291.123
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Субординирани обврски	-	13.434	-	508.367	2.044.995	2.566.796
Останати обврски	227.209	19.683	87.371	-	11.073	345.336
Вкупно обврски (договорна достасаност)	22.863.009	6.286.836	11.176.064	12.216.513	3.172.310	55.714.732
Вкупна актива (договорна достасаност)	17.715.199	6.090.703	11.510.861	14.405.283	6.664.418	56.386.464
На 31 декември 2011						
Пасива						
Депозити од банки	1.111.040	296.920	1.691.153	592.759	1.620	3.693.492
Депозити на други комитенти	22.586.923	6.981.116	7.812.610	6.896.106	874.093	45.150.848
Обврски по кредити	671.727	153.553	1.448.804	3.938.629	301.101	6.513.814
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Субординирани обврски	-	15.247	-	506.995	2.163.990	2.686.232
Останати обврски	347.489	21.167	82.691	-	13.976	465.323
Вкупно обврски (договорна достасаност)	24.717.179	7.468.003	11.035.258	11.934.489	3.354.780	58.509.709
Вкупна актива (договорна достасаност)	17.928.624	7.354.838	10.669.008	18.826.380	5.592.774	60.371.624

Средствата со кои можат да се исполнат сите обврски се паричните средства, средствата во централната банка, средствата по пат на наплата, благајнички и други записи, пласмани во и кредити на банки и кредити и побарувања од комитенти. Банката, исто така, може да се справи со неочекуваните нето одливи на парични средства, со продавање на хартии од вредност и изнаоѓање на дополнителни извори на финансирање како што се пазарите обезбедени со средства.

3.3.4 Вонбилансна евиденција

	До 1 година	Од 1-5 години	Над 5 години	Вкупно
На 31 декември 2012				
Акредитиви и гаранции	4.759.744	1.517.472	358.949	6.636.165
Лимити на трансакциони сметки и кредитни картици	1.018.455	1.080.790	62.774	2.162.019
Вкупно	5.778.199	2.598.262	421.723	8.798.184
На 31 декември 2011				
Акредитиви и гаранции	4.802.350	949.302	71.811	5.823.463
Лимити на трансакциони сметки и кредитни картици	1.567.901	886.061	135.447	2.589.409
Вкупно	6.370.251	1.835.363	207.258	8.412.872

3.4 Финансиски инструменти

А. Објективна вредност на финансиски средства и обврски

Финансиски инструменти кои не се мерат според објективна вредност

Табелата подолу ги резимира сметководствените и објективните вредности на оние финансиски средства и обврски кои во билансот на состојба на Банката не се презентирани по нивната објективна вредност.

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2012	2011	2012	2011
Финансиски средства				
Пласмани во и кредити на банки	3.205.852	4.777.819	3.209.242	4.822.502
Кредити на и побарувања од комитенти	34.323.364	35.358.547	35.341.169	36.057.253
- Физички лица	16.489.357	15.323.954	17.813.181	15.921.964
- Големи корпоративни претпријатија	7.483.626	4.002.294	7.155.515	3.990.941
- Мали и средни претпријатија	10.350.381	16.032.299	10.372.473	16.144.348
Финансиски обврски				
Депозити на банки	3.154.178	3.616.150	3.154.178	3.616.150
Депозити на други комитенти	43.328.933	44.158.251	43.328.933	44.158.251
- Физички лица	32.048.415	31.257.924	32.048.415	31.257.924
- Големи корпоративни претпријатија	3.351.490	4.224.567	3.351.490	4.224.567
- Мали и средни претпријатија	7.929.028	8.675.760	7.929.028	8.675.760
Обврски по кредити	5.191.966	6.321.396	5.191.966	6.321.396
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-
Субординирани обврски	1.833.284	1.828.480	1.833.284	1.828.480

(i) Пласмани во и кредити на други банки

Пласманите во и кредити на други банки ги вклучуваат меѓубанкарските пласмани.

Објективната вредност на пласманите со варијабилна каматна стапка и депозитите орочени преку ноќ е иста со нивната сметководствена вредност.

Проценетата објективна вредност на депозитите со фиксна камата е базирана на дисконтираниот паричен тек, користејќи ја преовладувачката каматна стапка на пазарот на пари за долгови со сличен кредитен ризик и резидуална рочност.

(ii) Кредити на и побарувања од комитенти

Кредитите на и побарувањата од комитентите се намалени за резервации за оштетување. Проценетата објективна вредност на кредитите и побарувањата претставува дисконтирана сума на идните приливи на парични средства кои се очекуваат да бидат примени. Со цел да се утврди објективната вредност, очекуваните приливи се дисконтираат со примена на тековните пазарни каматни стапки.

(iii) Депозити на останати банки и комитенти, други депозити, други позајмици и субординирани обврски

Проценетата објективна вредност на депозитите по видување, кои ги вклучуваат и некаматонските депозити, претставува износ кој треба да се исплати по видување.

Објективната вредност на орочените депозити со варијабилни каматни стапки е приближна со нивната сметководствена вредност на датумот на билансот на состојба.

Субординираните обврски носат варијабилни каматни стапки и нивната пазарна вредност е приближна на сметководствената вредност на датумот на билансот на состојба.

Б. Хиерархија на објективна вредност

МСФИ 7 ја одредува хиерархијата на методите за вреднување за тоа дали инпутите кои се користат при вреднувањето се познати или не. Овие два вида инпути ја претставуваат следната хиерархија на објективна вредност:

- Ниво 1 - Котирани цени (непроменети) на активните пазари за идентични средства и обврски. Ова ниво вклучува котирани сопственички хартии од вредност и должнички инструменти на размена и размена на деривати за тргување како фјучерси. Тука се вклучени и државните и благајничките записи кои се тргуваат на меѓубанкарски пазар.
- Ниво 2 - Други инпути освен котирани цени вклучени во рамките на Ниво 1 кои можат да се утврдат за средства или обврски, или директно (како цени) или индиректно (произлезени од цени).
- Ниво 3 - Инпути за средства или обврски кои не се базирани на познати податоци од пазар (непознати инпути). Ова ниво вклучува вложувања во капитал и должнички инструменти со значително непознати компоненти.

3.4.1 Средства и обврски мерени по објективна вредност

На 31 декември 2012	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски инструменти за тргување				
- Должнички инструменти	-	-	-	-
- Сопственички хартии од вредност	-	-	-	-
- Деривати	-	-	-	-
Финансиски инструменти по објективна вредност	-	-	-	-
- Должнички инструменти	-	-	-	-
- Сопственички хартии од вредност	-	-	-	-
Финансиски средства расположливи за продажба:				
- Вложувања во хартии од вредност - должнички	9.930.421	-	-	9.930.421
- Вложувања во хартии од вредност - сопственички	6.240	8.500	18.797	33.537
Вкупно средства	9.936.661	8.500	18.797	9.963.958

3.5 Управување со капиталот

Целите на Банката при управување со капиталот, кој е поширок концепт од прикажаниот „акционерски капитал“ во билансот на состојба, се:

- да се придржува до капиталните барања поставени од регулаторот;
- да ја заштити способноста на Банката за одржување на континуитетот во работењето за да може да продолжи да дава принос на акционерите и останатите заинтересирани страни и
- да одржи силна капитална основа за да го поддржи развојот на својот бизнис.

Капиталната адекватност и пропишаниот капитал се надгледуваат на месечна основа од менаџментот на Банката, применувајќи техники кои се базирани на насоките развиени од Базелскиот одбор и директивите на Европската заедница, а се имплементирани од Народна банка на Република Македонија за целите на супервизија. Бараните информации се доставуваат до Народна банка на

Република Македонија на квартална основа.

Народна банка на Република Македонија пропишува секоја банка или банкарска група да: (а) држи минимално ниво на капитал од ЕУР 5.000.000; (б) го одржува показателот за вкупен пропишан капитал во однос на ризично пондерираната актива („Basel ratio“) на или над нивото на меѓународно усогласениот минимум од 8%.

На 1 јули 2012 беше имплементирана нова Одлука за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот ('Службен весник на Република Македонија' бр 47/2012). Новата одлука претставуваше имплементирање на директивите на Базелскиот одбор за управувањето со кредитниот ризик, валутниот ризик, оперативниот ризик и други ризици. Извештајот за адекватноста на капиталот за годината што завршува на 31 декември 2012 година е подготвен во согласност со новата Одлука за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот.

Пропишаниот капитал на Банката е управуван од страна на Службата за ризици и е поделен во два дела:

- Ниво 1: (Основен капитал): акционерски капитал (намален за сметководствената вредност на сопствените акции), задржана добивка и резерви издвоени од распределбата на задржаната добивка; и
- Ниво 2: (Дополнителен капитал): квалификуван субординиран кредит и нереализирани добивки кои потекнуваат од фер вредноста на сопственичките и должничките инструменти кои се класифицирани како расположливи за продажба.

Капитални инвестиции во друга банка или други финансиски институции, над 10% од капиталот на тие институции, претставуваат одбитоци од Ниво 1 и Ниво 2 на капиталот.

Пондерираните средства според кредитниот ризик претставува збир од пондерираните износ на сите билансни и вонбилансни изложености. Сите средства се класифицираат во неколку категории на изложеност и се дадени пондерираните ризици според нивото на кредитен квалитет на должникот или изложеноста, водејќи сметка за ефектите на соодветниот колатерал.

Пондерираните средства според валутниот ризик се збир на апсолутниот износ на нето-позицијата на банката во злато и збирната девизна позиција.

Збирната девизна позиција на Банката ги вклучува девизните средства и обврски. Нето спот позицијата и нето форвард позиција класифицирани како В, Г и Д ризични категории се евидентирани на нето основа, односно намелени за било какви загуби поради обезвреднување / резервирање.

Во 2012 година Банката започна да издвојува капитал за оперативен ризик. Банката го користи стандардизираниот пристап за утврдување на потребниот капитал за оперативниот ризик, што значи го дели постигнатиот финансиски резултати во осум деловни линии.

Табелата подолу го сумаризира составот на пропишаниот капитал и показателите на Банката за годините кои завршуваат со 31 декември. За време на тие две години, Банката се придржува до сите пропишани капитални барања.

	2012	2011
Ниво 1 Капитал		
Акционерски капитал (нето од сопствени акции)	3.128.620	3.057.117
Законски резерви	1.874.926	1.065.541
Задржана добивка	5.170	226.232
Одбитоци од Ниво 1 капитал		
- Нематеријални средства	(15.355)	(31.787)
- Нето негативни ревалоризациски резерви	-	(220)
- Нереализирана загуба од акции расположливи за продажба	(4.384)	(3.418)
Вкупно квалификуван Ниво 1 капитал	4.988.977	4.313.465
Ниво 2 Капитал		
Субординирани обврски	1.819.850	1.813.233
Ревалоризациони резерви	3	297
Вкупно квалификуван Ниво 2 капитал	1.819.853	1.813.530
Одбитни ставки од пропишаниот капитал	(115.096)	(68.744)
Вкупно пропишан капитал	6.693.734	6.058.251
Ризично пондерирана актива:		
- Средства пондирани според кредитен ризик	39.838.617	42.386.313
- Средства пондирани според валутен ризик	442.273	2.554.909
- Средства пондирани според оперативен ризик	4.983.323	-
Вкупна ризично пондерирана актива	45.264.213	44.941.222
Стапка на адекватност на капиталот	14,79%	13,48%

3.6 Известување по сегменти

За цели на известување за период 31.12.2012 година Банката ги обелоденува податоците според оперативни сегменти еднакви на деловните линии кои се утврдени со адекватноста на капиталот и примената на стандардизираниот пристап.

Оперативните сегменти според кои Банката известува за 2012 година се:

- услуги поврзани со финансирање трговци коишто согласно Законот за трговски друштва се сметаат за средни и големи трговци;
- тргување и продажба;
- банкарство на мало (физички лица и мали друштва);
- комерцијално банкарство (средни и големи трговци согласно Законот за трговски друштва);
- платен промет и порамнување;
- услуги како агент;
- управување со средства;
- брокерски услуги на мало (физички лица и мали друштва);
- нераспоредени финансиски активности.

За целите на известувањето според сегменти, Банката:

- ги дели ставките од билансот на успех по одделни оперативни сегменти и ги идентификува приходите/расходите по одделни оперативни сегменти;
- ги идентификува средствата и обврските по одделни оперативни сегменти.

Известувањето според сегменти заклучно со 31.12.2011 останува непроменето и тоа според следните примарни деловни сегменти:

- работа со население;
- корпоративно банкарство;
- инвестициско банкарство;
- treasury;
- вложување во сопственички хартии од вредност и
- друго, што не е вклучено погоре.

Во следната табела се прикажани оперативни сегменти на Банката.

На 31 декември 2012	Банкар- ство на мало	Комерци- јално банкар- ство	Плаќање и порамну- вање	Останати незначајни оперативни сегменти	Неало- цирани	Вкупно
Нето приходи од камати	978.619	1.007.784	-	-	10.605	1.997.008
Нето приходи од надомести и провизии	199.093	120.394	511.336	19.538	250	850.611
Нето добивка/загуба од финансиски инструменти чувани за тргување	-	-	-	2.169	-	2.169
Останати оперативни приходи	84.235	32.290	-20.387	90.944	107.481	294.563
Приходи остварени по сегменти						0
Вкупно приходи по сегменти	1.261.947	1.160.468	490.949	112.651	118.336	3.144.351
Трошоци по обезвреднети кредити	330.073	(941.346)	-	-	3.167	(608.106)
Трошоци од амортизација	-	-	-	-	(197.988)	(197.988)
Останати оперативни трошоци	(587.968)	(6.845)	-	(6)	(1.234.296)	(1.829.115)
Вкупно трошоци по сегменти	(257.895)	(948.191)	0	(6)	(1.429.117)	(2.635.209)
Финансиски резултати по сегменти	1.004.052	212.277	490.949	112.645	1.310.781	
Останати даночни трошоци						(3.917)
Добивка/(загуба) за годината						505.225
Вкупно средства по сегменти	22.939.925	32.220.493	119.800	7.745		
Не алоцирани средства по сегменти					4.326.226	
Вкупно средства						59.614.189
Вкупно обврски по сегменти	37.861.035	15.808.940	8.079	9.825		
					404.180	
Вкупно обврски						54.092.059

2011	Банка- рство на мало	Комер- цијално банка- рство	Инвести- ционо банка- рство	Останати сегменти			Неало- цирани	Вкупно
				Државни	Брокери	Хартии од вредност		
Нето приходи од камати	5.943	1.629.120	0	167.860	0	0	0	1.802.923
Нето приходи од надомести и провизии	243.389	555.903	0	9.861	7.882	0	0	817.035
Нето добивка/загуба од финансиски инструменти чувани за тргување	0	0	0	23.835	0	0		23.835
Останати оперативни приходи	17.627	79.670	0	41.836	74	16.834	265.503	421.544
Вкупно приходи по сегменти	266.959	2.264.693	0	243.392	7.956	16.834	265.503	3.065.337
Трошоци по обезвреднети кредити	11.468	(587.247)	0	6.044	0	0	0	(569.735)
Трошоци од амортизација	0	0	0	0	0	0	(205.857)	(205.857)
Останати оперативни трошоци	(218.418)	(1.556)	0	0	53	0	(1.409.970)	(1.629.891)
Финансиски резултати по сегменти	60.009	1.675.890	0	249.436	8.009	16.834	(1.350.324)	659.854
Останати даночни трошоци								1.414
Добивка/(загуба) за годината								658.440
Вкупно средства по сегменти	15.335.278	20.837.844	0	23.532.956	(2)	160.768		59.866.844
Неалоцирани средства по сегменти							1.800.619	1.800.619
Вкупно средства								61.667.463
Вкупно обврски по сегменти	31.126.627	19.147.146	0	5.778.248	0	0		56.052.021
Неалоцирани обврски по сегменти							607.854	607.854
Вкупно обврски								56.659.875

Географски области

	Република Македонија	ОЕЦД	Европа (останато)	ОЕЦД (без ЕУ земји членки, членки на)	Останати нетолку значајни сегменти	Неало- цирани	Вкупно
2012							
Вкупно приходи	3.499.016	(209.797)	(60.256)	(84.612)	1	-	3.144.352
Нетековни средства	2.484.400	-	-	-	-	-	2.484.400
2011							
Вкупно средства	3.374.672	(151.925)	(61.419)	(90.264)	(94)	2	3.070.972
Нетековни средства	1.038.546	-	-	-	-	-	1.038.546

4. Значајни сметководствени проценки и расудувања

Банката прави проценки и претпоставки кои влијаат на прикажаните износи на средствата и обврските во рамки на следната финансиска година. Проценките и расудувањата постојано се оценуваат и се базираат врз основа на претходното искуство и други фактори, вклучувајќи очекувања за идни настани кои се сметаат за разумни во дадените околности.

(а) Загуби поради оштетување на пласмани и кредити

Банката ги разгледува нејзините портфолија за кредити за да го процени оштетувањето на вредноста најмалку на квартална основа. При одредувањето дали една загуба поради оштетување треба да се прикаже во билансот на успех, Банката расудува во однос на тоа дали има познати информации кои навестуваат дека има одредено намалување на проценетиот иден паричен тек од некое портфолио на кредити пред намалувањето да може да биде идентификувано како поединечен кредит во тоа портфолио. Овој доказ може да вклучува познати информации кои навестуваат дека постои неповолна промена во статусот на плаќања на должниците на Банката или во државните или локалните економски услови кои се во сооднос со неизвршувањата на обврските на Банката.

Менаџментот користи проценки кои се базираат на историско искуство за евидентирани загуби на активата која е изложена на кредитниот ризик и на објективни докази за оштетување слични на оние во портфолиото кога се проектира идниот паричен тек. Методологијата и претпоставките кои се употребуваат за проценка на износот и времето на идните парични текови се ревидираат на редовна основа за да се намалат какви било неусогласености помеѓу проценетите загуби и стварно настанатите загуби. При вкупна промена на нето сегашната вредност на очекуваните готовински текови од +/-5%, проценетите резервации би се зголемиле, односно намалиле за МКД 275.233.000 (2011: МКД 246.227.000).

(б) Оштетување на вложувања во сопственички инструменти расположливи за продажба

Банката одредува дека вложувањата во сопственички инструменти расположливи за продажба се оштетени кога постои значително или продолжено опаѓање на објективната вредност под нивната набавна вредност. Ова одредување на тоа што е важно или продолжено опаѓање бара расудување. Во донесувањето на овој заклучок, меѓу другите фактори, Банката ја оценува променливоста на цената на акциите. Исто така, оштетувањето може да биде соодветно, кога постојат докази за опаѓање на финансиската состојба на издавачот, лоши перформанси на индустријата и секторот, промени во технологијата, и промени во оперативните и финансиските парични текови. Ако објективната вредност на вложувањата во сопственички инструменти расположливи за продажба има значајно и продолжено опаѓање под набавната вредност, Банката во финансиските извештаи за 2012 ќе има дополнителна загуба од МКД 3.354.000, преку трансфер на ревалоризационите резерви во билансот на успех (2011: МКД 6.391.000).

(в) Оштетување на превземените средства

Процесот за пресметување на загубата поради оштетување бара менаџментот да направи важни и комплексни претпоставки во однос на планираниот период за продажба на превземените средства, нивните проценети нето продажни вредности и соодветната дисконтна стапка, со цел да се дисконтираат очекуваните парични текови од продажбата на одредени делови на превземените имоти до нивната нето сегашна вредност.

Менаџментот на Банката е сигурен дека превземените средства ќе бидат продадени без загуби, во разумен временски период. Во спротивно, ќе бидат направени прилагодувања во идните периоди доколку идната пазарна активност посочи дека таквите прилагодувања се соодветни.

5. Нето приходи од камати

	2012	2011
Приходи од камати		
Пласмани во и кредити:		
- На банки	47.577	77.072
- На комитенти	3.111.972	3.185.779
Парични средства и сметки во централната банка	35.972	102.609
Вложувања во хартии од вредност:		
- Распожливи за продажба	391.275	433.838
- Чувани до достасување	7.135	11.963
	3.593.931	3.811.261
Расходи од камати		
Депозити на банки	126.944	150.526
Депозити на комитенти	1.214.739	1.556.970
Издадени должнички хартии од вредност	-	14.682
Обврски по кредити	159.054	183.591
Субординирани обврски	101.571	102.569
	1.602.308	2.008.338

6. Приходи од дивиденди

	2012	2011
Хартии од вредност расположливи за продажба	5.385	2.497
	5.385	2.497

7. Загуби поради оштетување на кредити

	2012	2011
Пласмани во и кредити на банки		
Зголемување на исправката на вредност	1.556	8.854
Ослободување на исправката на вредност	(3.464)	(11.987)
Кредити на и побарувања од комитенти		
Зголемување на исправката на вредност	975.894	660.733
Ослободување на исправката на вредност	(365.880)	(87.865)
	608.106	569.735

8. Нето приходи од провизии и надомести

	2012	2011
Приходи од провизии и надомести		
Акредитиви и гаранции	141.294	131.033
Платен промет	521.059	479.703
Доверителски такси	8.269	8.538
Кредитирање	197.539	200.680
Брокерски услуги	4.731	9.150
Останати провизии	244.576	211.087
	1.117.468	1.040.191
Расходи за провизии и надомести		
Банкарски услуги	4.210	3.832
Акредитиви и гаранции	16.232	13.809
Платен промет	99.960	64.761
Останати провизии	146.455	140.754
	266.857	223.156

Банката обезбедува старателски услуги, комисиони услуги, корпоративна администрација, управување со вложувања и советодавни услуги на трети лица, кои ја вклучуваат Банката во донесувањето одлуки за распределба, набавка и продажба во однос на широк опсег на финансиски инструменти. Комисионите средства не се вклучени во овие финансиски извештаи. Некои од овие договори ја инволвираат Банката во прифаќање цели за остварување на референтните нивоа на поврат на средствата кои ги чува за трети лица. Овие услуги создаваат ризик дека Банката може да биде обвинета за лошо управување или за лошо извршување.

9. Нето добивка / (загуба) од финансиски инструменти за чувани за тргување

	2012	2011
Нето приходи од тргување	2.169	23.567
Приходи од камати од средства за тргување	-	268
	2.169	23.835

Нето приходот од тргување вклучува добивки и загуби од своп, спот и форвард трансакции.

10. Други оперативни приходи

	2012	2011
Приход од наемнини	18.821	11.115
Нето капитални добивки од нематеријални средства, недвижности и опрема и преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	31.929	-
Приход од средства чувани за продажба - НЛБ Тутунска брокер	-	164.289
Останато	58.208	58.989
	108.958	234.393

11. Нето добивка / (загуба) од вложувања во хартии од вредност

	2012	2011
Финансиски средства расположливи за продажба	(6.002)	37.456
	(6.002)	37.456

12. Трошоци за вработените

	2012	2011
Хонорари и плати	412.969	408.537
Трошоци за социјално осигурување	145.172	138.654
Пензиско осигурување:		
- Планови за дефинирани придонеси	7.746	14.118
Регрес за годишен одмор	18.078	17.641
Награди за членови на Управниот одбор, менаџментот и вработените	25.000	42.000
Трошоци за неискористени годишни одмори	(717)	312
Други трошоци	12.917	6.111
	621.165	627.373

13. Општи и административни трошоци

	2012	2011
Трошоци за информатичка технологија и софтвер	25.798	20.176
Закуп, мебел и опрема	103.810	116.501
Маркетинг и односи со јавноста	16.685	19.032
Трошоци за службени патувања	6.706	10.097
Телекомуникациски и поштенски трошоци	36.228	35.858
Други административни трошоци	70.133	68.715
	259.360	270.379

14. Амортизација

	2012	2011
Амортизација и оштетување на недвижности и опрема	154.075	159.037
Амортизација на софтвер и други нематеријални средства	43.913	46.820
	197.988	205.857

15. Други оперативни расходи

	2012	2011
Нето капитална добивка/загуба од нематеријални средства, недвижности и опрема и преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	(528)	11.043
Премии за осигурување на депозити	214.664	214.818
Премии за осигурување на средства и друго	18.060	20.622
Расходи по актуарска пресметка	(140)	3.864
Консултантски и ревизорски трошоци	3.505	4.095
Судски трошоци	1.953	1.553
Кирии и закупнини	144.638	206.895
Намалување на вредноста на средства стекнати преку наплата на побарувања	44.518	23.161
Резервации за вонбилансна изложеност	-	70.791
Оштетување на други средства	11.202	15.475
Електронско банкарство	17.815	24.159
Трошоци за обезбедување на имот	46.524	51.189
Загуба од продажба на побарувања	341.251	-
Друго	96.069	78.624
	939.531	726.289

16. Нето добивки / (загуби) од ревалоризација на недвижности дадени под закуп

	2012	2011
Нето добивки / (загуби) од ревалоризација на недвижности дадени под закуп	-	5.849
	-	5.849

17. Други даночни расходи

	2012	2011
Данок на непризнаени расходи	3.917	1.414
	3.917	1.414

18. Ефекти на данокот од добивка поврзан со компоненти од друга сеопфатна добивка

	2012			2011		
	Пред одано-чување	Даночна добивка / (загуба)	Нето од данок	Пред одано-чување	Даночна добивка / (загуба)	Нето од данок
Добивки од вреднување по објективна вредност на финансиски средства расположливи за продажба	(1.115)	-	(1.115)	(44.293)	-	(44.293)
Друга сеопфатна добивка за годината (прикажана на нето основа)	(1.115)	-	(1.115)	(44.293)	-	(44.293)

19. Парични средства и сметки во централната банка

	2012	2011
Парични средства во благајна	1.877.789	1.775.173
Сметки кај централната банка различни од задолжителна резерва	3.999.339	3.073.697
Вклучени во пари и парични еквиваленти (Белешка 40)	5.877.128	4.848.870
Задолжителна резерва кај НБРМ	2.231.617	2.957.007
	8.108.745	7.805.877

Банката мора да чува задолжителна резерва во МКД и во девизи кај НБРМ.

Задолжителната резерва во МКД во износ од МКД 3.038.376.553 (2011: МКД 3.403.107.230) на 31 декември 2012 година претставува пропишан процент од просечната месечна состојба на депозити по видување и орочени депозити со доспеаност до 3 месеци и доспеаност над 3 месеци. Ефективната каматна стапка на задолжителната резерва во МКД е 1% (2011: 2%). Задолжителната резерва се чува на жиро - сметка на Банката кај НБРМ.

Задолжителната резерва во странска валута на 31 декември 2012 година претставува пропишан процент од просечната месечна состојба на депозити по видување и орочени депозити изразен во евра според средниот девизен курс на денарот кај НБРМ на датумот на билансот на состојба. Каматната стапка на задолжителната резерва во странска валута е 0,10% (2011: 0,10%). Банката е обврзана да ја префрли сумата во евра од пресметаната задолжителна резерва на сметка на НБРМ кај Deutsche Bundesbank Zentrale.

20. Пласмани во и кредити на банки

	2012	2011
Пласмани кај други банки	2.982.739	3.903.661
Вклучено во пари и парични еквиваленти (Белешка 40)	2.982.739	3.903.661
Пласмани кај други банки со рок над 3 месеци	46.866	99.064
Кредити и побарувања од други банки	179.374	780.102
Намалено за исправка на вредноста	(3.127)	(5.008)
	3.205.852	4.777.819
Тековни	3.154.581	4.513.888
Нетековни	51.271	263.931

Движење на исправката на вредност на кредити и побарувања од банки:

	2012		2011	
	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност
На 1 јануари	78	4.930	79	8.051
Ослободување на исправка на вредност	(26)	(1.882)	(13)	(3.121)
Зголемување на исправка на вредност	-	-	-	-
Курсни разлики и други измени	27	-	12	-
На 31 декември	79	3.048	78	4.930

Кредитите и побарувањата од банки и други финансиски институции се со ефективни каматни стапки од 4,73% до 8,35% (2011: 3,7% до 8,5%) годишно. Пласманите кај странски банки се со ефективни каматни стапки од 0,07% до 4,40% (2011: 0,01% до 4,76%) годишно и пласманите кај домашните банки се со ефективни каматни стапки од 2,20% (2011: 1,90 %) годишно.

На 31 декември 2012 година дел од пласманите на Банката кај странски банки во износ од МКД 0.00 (2011: МКД 639.785.00) претставуваат заложене депозити кои се чуваат кај странски банки како обезбедувања.

21. Кредити на и побарувања од комитенти

	2012	2011
Кредити на физички лица:		
- Пречекорување на сметка	969.296	907.160
- Кредитни картици	1.691.947	1.582.155
- Други кредити	9.831.953	9.329.534
- Хипотеки	5.021.263	4.452.711
	17.514.459	16.271.560
Кредити на претпријатија:		
- Големи корпоративни претпријатија	8.374.228	4.679.128
- Мали и средни претпријатија	13.861.816	19.263.024
	22.236.044	23.942.152
Бруто	39.750.503	40.213.712
Намалено за исправка на вредноста	(5.427.139)	(4.855.165)
Нето	34.323.364	35.358.547
Тековни	13.494.610	14.427.629
Нетековни	20.828.754	20.930.918

Кредитите на и побарувањата од комитенти се со ефективни стапки од 2,6% до 15,56% (2011: 2,6% до 15,68%) годишно.

Исправка на вредност

Движењето на исправката на вредност на кредити на и побарувања по класа се следните:

Кредити на физички лица	2012		2011	
	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност
На 1 јануари	631.357	316.250	621.443	336.821
Ослободување на исправка на вредност	-	-	-	(20.571)
Зголемување на исправка на вредност	50.981	64.834	9.104	-
Курсни разлики и други измени	165	-	810	-
Отпишана вредност	(38.485)			
На 31 декември	644.018	381.084	631.357	316.250

Кредити на претпријатија	2012		2011	
	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност
На 1 јануари	2.546.960	1.360.598	1.785.115	1.538.646
Ослободување на исправка на вредност	-	-	-	(178.052)
Зголемување на исправка на вредност	485.874	8.325	762.390	-
Курсни разлики и други измени	281	(1)	(545)	4
На 31 декември	3.033.115	1.368.922	2.546.960	1.360.598

Во текот на 2012 година НЛБ Тутунска банка изврши продажба на вкупно побарување по кредит и камата во износ од МКД 612.349.000 од СВЕДМИЛК Скопје.

Финансискиот ефект од продажбата изнесува МКД 271.098.000 и се прикажува како:

- исправката на вредноста на побарувањето по главница во износ од МКД 575.816.000 се прикажани како ослободени исправки за финансиски средства во позицијата "Исправка на вредноста на финансиските средства" и има влијание на намалување на вкупниот расход за резервации;
- дисконтот од продажбата во износ од МКД 341.251.000 има влијание врз зголемување на расходите на позицијата "Останати расходи од дејноста" (Оперативни трошоци) како загуба од продажба на побарување со дисконт и
- износот од наплатата кој се однесува на побарувањето по камата (МКД 36.533.000) ја зголемува позицијата приходи од камата како наплатени претходно отпишани камати, и позитивно влијае на каматниот приход.

22. Вложувања во хартии од вредност

	2012	2011
Хартии од вредност расположливи за продажба вклучени во парични еквиваленти		
Должнички хартии од вредност - по објективна вредност:		
- Некотирани	9.930.336	11.557.747
Вкупно хартии од вредност расположливи за продажба вклучени во парични еквиваленти (Белешка 40)	9.930.336	11.557.747
Хартии од вредност расположливи за продажба		
Должнички хартии од вредност - по објективна вредност:		
- Котирани	85	33.916
- Некотирани	-	-
Сопственички хартии од вредност - по објективна вредност:		
- Котирани	3.975	29.435
- Некотирани	-	11.396
Сопственички хартии од вредност - по набавна вредност:		
- Некотирани	29.562	23.083
Вкупно хартии од вредност расположливи за продажба	9.963.958	11.655.577
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување		
Должнички хартии од вредност - по амортизирана вредност:		
- Котирани	88.217	132.608
Вкупно хартии од вредност кои се чуваат до достасување	88.217	132.608
Вкупно хартии од вредност	10.052.175	11.788.185
Тековни	9.977.594	11.617.566
Нетековни	74.581	170.619

Котираните хартии од вредност се тргуваат на официјален пазар. Државните и благајничките записи кои се тргуваат на меѓубанкарски пазар се некотирани должнички хартии од вредност - по објективна вредност.

Благајничките записи се должнички хартии од вредност издадени од Народната банка на Република Македонија со рок на достасување од 28 или 35 дена. Банката добива ефективна каматна стапка од

3,75% до 4% (2011: 4%) на годишно ниво. Државните записи се со достасување до 90 дена и над 90 дена, издадени во МКД и МКД со клаузула во евра, и со ефективни каматни стапки од 4,2% (2011: 4,2% до 4,3%).

Условите за државните обврзници расположливи за продажба се следниве:

- Обврзници за денационализација (02) во износ од МКД 0 (2011: 11.455.000), со каматна стапка од (2011: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2004 година сè до 1 јуни 2013 година.
- Обврзници за денационализација (03) во износ од МКД 0 (2011: 4.924.000), со каматна стапка од (2011: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2005 година сè до 1 јуни 2014 година.
- Обврзници за денационализација (04) во износ од МКД 0 (2011: МКД 10.680.000), со каматна стапка од (2011: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2006 година сè до 1 јуни 2015 година.
- Обврзници за денационализација (05) во износ од МКД 0 (2011: МКД 5.517.000), со каматна стапка од (2011: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2007 година сè до 1 јуни 2016 година.
- Обврзници за денационализација (06) во износ од МКД 84.000 (2011: МКД 102.000), со каматна стапка од 2% (2011: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2008 година сè до 1 јуни 2017 година. Вкупниот износ на обврзници расположливи за продажба вклучуваат камата во износ од МКД 1.000 (2011: МКД 419.000).

Условите за вложувањата во хартии од вредност расположливи за продажба се следниве:

- Обврзници за денационализација (02) во износ од МКД 17.340.000 (2011: МКД 33.871.000), со каматна стапка од 2% (2011: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2004 година сè до 1 јуни 2013 година.
- Обврзници за денационализација (03) во износ од МКД 34.748.000 (2011: МКД 50.983.000), со каматна стапка од 2% (2011: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2005 година сè до 1 јуни 2014 година.
- Обврзници за денационализација (04) во износ од МКД 32.173.000 (2011: МКД 41.972.000), со каматна стапка од 2% (2011: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2006 година сè до 1 јуни 2015 година.
- Обврзници за денационализација (05) во износ од МКД 2.849.000 (2011: МКД 3.479.000), со каматна стапка од 2% (2011: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2007 година сè до 1 јуни 2016 година.

Вкупниот износ на државните обврзници чувани за продажба вклучуваат камата во износ од МКД 1.071.000 (2011: МКД 1.638.000).

Движењата кај обврзниците можат да бидат сумирани на следниот начин:

	Расположливи за продажба	Чувани до достасување	Вкупно
На 1 јануари 2012	11.655.577	132.608	11.788.185
Зголемувања	69.549.103	9.082	69.558.185
Намалувања	(71.233.605)	(53.473)	(71.287.077)
Загуба од промена на објективна вредност	(7.117)		(7.117)
На 31 декември 2012	9.963.958	88.217	10.052.175
На 1 јануари 2011	13.656.363	227.937	13.884.300
Зголемувања	61.208.791	15.683	61.224.474
Намалувања	(63.202.740)	(111.012)	(63.313.752)
Губење на контрола од вложување во подружница	-	-	-
Добивка од промена на објективна вредност	(6.837)	-	(6.837)
На 31 декември 2011	11.655.577	132.608	11.788.185

23. Вложувања во придружени друштва (по методот на главнина)

	2012	2011
Нов Пензиски Фонд	115.096	96.854
	115.096	96.854

	% на учество		
	Држава	2012	2011
Нов Пензиски Фонд А.Д Скопје	Република Македонија	49%	49%

Преглед на финансиските информации за придруженото друштво кое е вклучено во сметководствената евиденција по методот на главнина, некорегирани за процентот на сопственоста кој го поседува Банката:

2011	Средства	Обврски	Приходи	Добивка / (Загуба)
Нов пензиски фонд А.Д. Скопје	207.602	9.285	128.925	29.258
Состојба на 31 декември	207.602	9.285	128.925	29.258
2012				
Нов пензиски фонд А.Д. Скопје	244.809	9.751	142.446	37.228
Состојба на 31 декември	244.809	9.751	142.446	37.228

24. Вложување во недвижности дадени под закуп

	2012	2011
Вложување во недвижности дадени под закуп по објективна вредност на 1 јануари	140.978	70.471
Пренос од / во недвижности и опрема	-	76.356
Нето загуби / добивки од промени од објективна вредност	-	(5.849)
Вложување во недвижности дадени под закуп по објективна вредност на 31 декември	140.978	140.978

25. Недвижности, постројки и опрема

	Земјиште и згради	Мебел и опрема	Инвестиции во тек	Друго	Вкупно
На 1 јануари 2011					
Набавна вредност	583.051	931.965	16.764	54.274	1.586.054
Акумулирана амортизација	(119.369)	(632.619)	-	(29.523)	(781.511)
Нето сметководствена вредност	463.682	299.346	16.764	24.751	804.543
На 31 декември 2011					
Почетна сметководствена вредност	463.682	299.346	16.764	24.751	804.543
Зголемувања	38.829	78.746	-	3.286	120.861
Пренос	42	-	-	-	42
Пренос во вложувања во недвижности	(76.356)	-	-	-	(76.356)
Отуѓување и расходување	-	(47)	-	-	(47)
Губење на контрола од вложување во подружница	-	-	-	-	-
Амортизација за годината	(12.239)	(137.342)	-	(9.456)	(159.037)
Крајна сметководствена вредност	413.958	240.703	16.764	18.581	690.006
На 31 декември 2011					
Набавна вредност	545.566	1.010.664	16.764	57.560	1.630.554
Акумулирана амортизација	(131.608)	(769.961)	-	(38.979)	(940.548)
Нето сметководствена вредност	413.958	240.703	16.764	18.581	690.006
На 31 декември 2012					
Почетна сметководствена вредност	413.958	240.703	16.764	18.581	690.006
Зголемувања	1.553.552	37.784	-	442	1.591.778
Пренос	15.019	-	(15.019)	-	-
Отуѓување и расходување	-	(11)	(1.745)	-	(1.756)
Останато	9.538	555	-	-	10.093
Амортизација за годината	(26.649)	(118.599)	-	(8.827)	(154.075)
Крајна сметководствена вредност	1.965.418	160.432	-	10.196	2.136.046
На 31 декември 2012					
Набавна вредност	2.123.675	1.048.992	-	58.002	3.230.669
Акумулирана амортизација	(158.257)	(888.560)	-	(47.806)	(1.094.623)
Нето сметководствена вредност	1.965.418	160.432	-	10.196	2.136.046

На 31 Декември 2012 година Банката нема никакви недвижности дадени како колатерал (2011: 0).

26. Нематеријални средства

	Лиценци за софтвер	Други нематеријални средства	Вкупно
Набавна вредност	124.123	118.091	242.214
Акумулирана амортизација	(57.861)	(69.065)	(126.926)
Нето сметководствена вредност	66.262	49.026	115.288
На 31 декември 2011			
Почетна сметководствена вредност	66.262	49.026	115.288
Зголемувања	39.552	3.942	43.494
Отуѓување и расходување	-	(1.254)	(1.254)
Амортизација	(26.893)	(19.927)	(46.820)
Крајна сметководствена вредност	78.921	31.787	110.708
На 31 декември 2011			
Набавна вредност	163.675	120.779	284.454
Акумулирана амортизација	(84.754)	(88.992)	(173.746)
Нето сметководствена вредност	78.921	31.787	110.708
На 31 декември 2012			
Почетна сметководствена вредност	78.921	31.787	110.708
Зголемувања	23.583	1.562	25.145
Отуѓување и расходување	-	-	-
Останато	340		340
Амортизација	(26.027)	(17.886)	(43.913)
Крајна сметководствена вредност	76.817	15.463	92.280
На 31 декември 2012			
Набавна вредност	187.598	122.341	309.939
Акумулирана амортизација	(110.781)	(106.878)	(217.659)
Нето сметководствена вредност	76.817	15.463	92.280

27. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

	2012	2011
Земјиште	31.426	-
Градежни објекти	714.816	238.095
Станбени објекти	4.109	4.579
Опрема	104.490	75.467
Останато	3.580	36.004
	858.421	354.145

Средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања вклучуваат станови, опрема и деловни објекти кои не се користат од страна на Банката во извршувањето на нејзината основна дејност.

Пазарот за одредени видови колатерал во Македонија е во рана фаза на развој. Раководството направи проценка на очекуваниот надоместлив износ нето од трошокот да ги реализира средствата, врз основа на неколку фактори, вклучувајќи независни проценки. Меѓутоа, имајќи го предвид претходното, фактичките реализирани износи можат да бидат различни од направените проценки.

28. Останати средства

	2012	2011
Претплати	21.529	24.172
Побарувања од купувачи	160.154	201.364
Друго	111.967	102.222
Пензии платени однапред	352.772	271.725
Намалени за исправка на вредноста	(65.190)	(55.139)
	581.232	544.344
Тековни	581.232	544.344

Движење на сметката за исправка на вредност на други средства

	2012		2011	
	Поединечна исправка за оштетување	Групна исправка за оштетување	Поединечна исправка за оштетување	Групна исправка за оштетување
На 1 јануари	54.737	402	39.596	68
Ослободување на исправка на вредност	-	-	-	-
Зголемување на исправка на вредност	10.730	472	15.142	334
Курсни разлики и други измени	(1)	-	(1)	-
Отпишана вредност	(1.150)	-	-	-
На 31 декември	64.316	874	54.737	402

29. Депозити од банки

	2012	2011
Депозити по видување:		
- Банки и штедилници	456.585	629.510
- Осигурителни друштва	23.986	33.716
- Други финансиски институции	131.912	195.438
Орочени депозити:		
- Банки и штедилници	1.325.726	1.303.459
- Осигурителни друштва	365.592	431.430
- Други финансиски институции	758.753	872.111
Ограничени депозити:		
- Банки и штедилници	85.031	107.910
- Осигурителни друштва	201	427
- Други финансиски институции	6.392	42.149
	3.154.178	3.616.150
Тековни	2.645.886	3.099.113
Нетековни	508.292	517.037

Ефективните каматни стапки на депозитите по видување од банки и финансиски институции се од 0,1% до 0,5% (2011: 0,5%) годишно, додека ефективните каматни стапки на орочените депозити се од 0,7 % до 9,5 % (2011: 0,8 % - 9,5 %) годишно.

30. Депозити од комитенти

	2012	2011
Претпријатија		
- Тековни / трансакциски сметки	7.827.895	6.845.450
- Орочени депозити	2.260.397	3.307.536
- Ограничени депозити	723.666	1.823.041
Јавни институции		
- Тековни / трансакциски сметки	468.211	923.965
- Орочени депозити	349	335
Население		
- Тековни / трансакциски сметки	6.770.343	6.414.082
- Орочени депозити	23.513.699	23.157.422
- Ограничени депозити	1.764.373	1.686.420
	43.328.933	44.158.251
Тековни	35.280.448	37.380.649
Нетековни	8.048.485	6.777.602

Ефективните каматни стапки на тековните сметки се движат од 0% до 4% (2011: 0,1% до 4%) годишно, додека ефективните каматни стапки на орочените депозити се движат од 0% до 11,6% (2011: 0% до 11,6%) годишно.

31. Обврски по кредити

	Каматна стапка (%)	2012	2011
Домашни извори:			
Македонска банка за поддршка и развој	1-5%	2.308.762	2.369.129
Македонска развојна фондација за претпријатијата	4,25%-6,3%	113.016	138.510
Министерство за финансии	6m EURLIBOR; 0,95-3%	364.053	428.008
Народна банка на Република Македонија	6m USDLIBOR-0,5%; 0,73-4%	18.715	31.753
Комерцијална банка	2,1%	-	300.035
Универзална Инвестициона банка	2%	-	80.009
Охридска Банка АД Охрид	2,2%	200.012	-
Странски извори:			
	3m EURIBOR +0,073%; 3m EURIBOR +0,078%; 3m EURIBOR +0,044%; 3m EURIBOR +0,074%; 3m EURIBOR +0,528%; 3m EURIBOR +0,516%; 3m EURIBOR +0,39%; 0,2 - 0,74%		
European Investment Bank		609.361	823.997
NLB InterFinanz AG Zurich	3m CHFLIBOR+2,5%; 4,5%-6,1% 1m CHFLIBOR+2,25%;	-	523
Nova Ljubljanska Banka d.d.	2,23%	144.415	182.086
International finance corporation (IFC)	6m EURIBOR+4,375%; 4,69%	1.022.521	1.533.347
EBRD London UK	6m EURIBOR+3,35%; 3,72%-3,76%	162.121	59.353
EFSE Netherlands BV	6m EURIBOR+4%; 4,47%	248.990	374.646
		5.191.966	6.321.396
Тековни		2.051.877	2.274.083
Нетековни		3.140.089	4.047.313

Кредитите доделени од страна на МБПР, Министерство за финансии, МРФП, НБРМ (Меѓународен фонд за соработка и развој Тајван) се обезбедени со меници од НЛБ Тутунска Банка АД. ЕИБ кредитната линија преку МБПР е обезбедена со меници и Меница како Нотарски Акт и заложена во корист на МБПР.

ЕИБ кредитот од 2006 година е обезбеден со Банкарска Гаранција издадена од НЛБ дд Љубљана, а ЕИБ кредитот од 2008 година е обезбеден со Банкарска Гаранција издадена од COMMERZBANK FRANKFURT AG со Контра-Гаранција издадена од НЛБ дд Љубљана.

Кредит од Европската Банка за обнова и развој (ЕБРД)

На 10-ти мај, 2011 година, склучен е Договор за кредит за енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија помеѓу НЛБ Тутунска банка и Европска Банка за Реконструкција и Развој (ЕБРД), во износ од ЕУР 4.000.000, поделени во две транши од по ЕУР 2.000.000, со каматна стапка 6 месечен EURI-

BOR+3,35% и датум на достасување на првата транша на 10-ти мај 2016 година и втората транша која достасува на 10-ти ноември 2017 година.

До крајот на 2012-та година Банката го распредели целиот износ од првата транша од гореспоменатиот договор за кредит, и повлече дополнителни ЕУР 896.000 од втората транша.

Кредит од Меѓународна Финансиска Корпорација (ИФЦ)

На 31-ви Март, 2010 година, НЛБ Тутунска Банка потпиша Договор за кредит со Меѓународна Финансиска Корпорација (ИФЦ) во износ од 25 милиони ЕУР. Целиот износ на кредитот беше повлечен во 2 транши како што следи:

- На 04.02.2010 беа повлечени 15 милиони ЕУР;
- На 30.06.2010 беа повлечени 10 милиони ЕУР.

Во јуни 2011 година, забележано е зголемување на каматната маргина дво висина од 0,245 процентни поени (каматната стапка се промени од бм. ЕУРИБОР+4,13% на бм. ЕУРИБОР +4,375%).

Кредити од Македонска Банка за Поддршка и Развој (МБПР)

Во текот на 2012 година беа повлечени следните транши од кредитната линија аранжирана преку МБПР со средства од Европска Инвестициона Банка:

- ЕУР 5.249.000 со 1% годишно каматна стапка од МБПР/ЕИБ (I) револвинг фонд
- ЕУР 3.758.000 со 1% годишно каматна стапка од МБПР/ЕИБ (II) кредитна линија
- ЕУР 2.242.000 со 1% годишно каматна стапка од МБПР/ЕИБ (III) кредитна линија

Горенаведените транши се со рок на доспевање од 2 до 5 години, од кои ЕУР 502.000 се очекува да се вратат во 2014 година, ЕУР 7.621.000 во 2015 година, ЕУР 550.000 во 2016, ЕУР 1.062.000 во 2017 година, ЕУР 2.780.000 во 2019 година, ЕУР 1.266.500 беа пренаменети.

Кредити од Македонска Развојна Фондација на Претпријатија (МРФП)

Во текот на 2012 година, Банката повлече неколку транши од оваа кредитната линија од МРФП во вкупен износ од ЕУР 805 илјади, наменети за понатамошно финансирање на микро и мали претпријатија, специфични проекти како и индивидуални претприемачи.

32. Посебни резерви за вонбилансни ставки

	2012	2011
На 1 јануари	270.275	198.906
Во билансот на успех (белешка 10)		
- Дополнителни резерви	67.284	80.619
- Неискористени ослободени износи	(99.213)	(9.827)
Курсни разлики	16	577
На 31 декември	238.362	270.275
Тековни	175.639	208.273
Нетековни	62.723	62.002

33. Субординирани обврски

	Каматна стапка (%)	2012	2011
NLB InterFinanz AG Zurich	3 months CHFLIBOR + 5.5%	1.085.693	1.078.777
EFSE Netherlands BV	6 months EURIBOR+4.2% after 22.09.2013 + 6.3%	747.591	749.703
		1.833.284	1.828.480
Тековни		13.434	15.247
Нетековни		1.819.850	1.813.233

Субординирани кредити од NLB Interfinanz во износ од ЦХФ 21.250.000 беа одобрени со каматна стапка од 3 месечен ЦХФЛИБОР + 3,25% годишно и рок на достасување од 7 години. Во Септември 2010 година, рокот на кредитите беше продолжен за дополнителни 7 години и каматната маргина беше зголемена од 3,25% годишно на 5,5% годишно. Конверзија во капитал е возможна доколку се исполнат одредени услови.

Субординираниот кредит од ЕФСЕ во износ од 12.000.000 ЕУР беше одобрен со каматна стапка 6 месечен ЕУРИБОР + 4,20 % годишно (од 22 септември 2013 година, 6 месечен ЕУРИБОР + 6,30%) со рок на достасување од 10 години. Конверзијата во капитал ќе биде одредена во согласност со условите дадени од Договорот потпишан помеѓу ЕФСЕ и НЛБ Тутунска банка АД.

Од 1-ви јули, 2011 година, EFSE Western Balkan BV се припојува кон EFSE Netherlands BV. EFSE Netherlands BV е подружница во целосна сопственост на EFSE. Затоа, сите права и обврски од Субординираниот Договор за кредит се префрлаат на EFSE Netherlands BV, без никакви дополнителни промени во договорните услови за посебниот Договор за кредит.

34. Останати обврски

	2012	2011
Обврски за дивиденди објавени за исплаќање	5.496	5.496
Временски разграничени обврски	68.778	52.879
Обврски за предвремени уплати	137.600	162.239
Обврски кон добавувачи	23.610	34.732
Обврски по примени аванси	21.205	1.865
Обврски за пресметани награди на членови на Управен одбор, управата и вработените	25.591	33.293
Долгорочни користи за вработените	11.073	13.976
Обврски за неискористени годишни одмори	14.108	14.826
Останато	37.875	146.017
	345.336	465.323

Движење на долгорочните користи за вработените:

34. Останати обврски

	2012	2011
Состојба на 1 јануари	13.976	12.211
Платени користи	(2.763)	(2.099)
Актуарски загуби (Белешка 15)	(140)	3.864
Состојба на 31 декември	11.073	13.976

Долгорочните користи за вработените вклучуваат јубилејни награди и отпремнини при одење во пензија.

35. Преземени обврски

Банката издава банкарски гаранции и акредитиви во име на своите комитенти со трети страни. Овие договори имаат фиксни услови и обично се издаваат во период од најмногу три години. Истекувањата на роковите на кои се издадени не се концентрирани во еден период.

Следната табела укажува на договорните износи на преземените обврски на Банката по категории:

	2012	2011
Гаранции		
- во МКД	3.704.144	3.386.951
- во странска валута	2.401.349	1.841.599
Акредитиви		
- во странска валута	530.672	594.913
Лимити на сметки и картици	2.162.019	2.589.409
	8.798.184	8.412.872
Намалено за посебна резерва за оштетување	(238.362)	(270.275)
	8.559.822	8.142.597

Овие преземени обврски имаат кредитен ризик на вонбилансната состојба, бидејќи во билансот на состојба се признаени само временски разграничените побарувања по основ на надоместок за издавање и за можни загуби се додека обврските не се исполнат или истечат. Голем број од преземените обврски ќе истечат без да бидат целосно или делумно авансирани. Поради тоа, износите не претставуваат очекуван иден паричен тек.

36. Трансакции со поврзани страни

Според Статутот, највисоко тело на Банката е Собранието, кое е составено од сите иматели на регистрираните обични акции на Банката. Свкупната контрола врз Банката е во рацете на неизвршниот одбор на директори („Надзорниот одбор“) кој е назначен од страна на акционерите.

Банката е контролирана од страна на Nova Ljubljanska Banka („NLB“) која поседува 86,97% (2011: 86,97%) од акциите со право на глас.

Обемот на трансакции со поврзаните страни, како и состојбите на крајот на годината се следните:

За годината завршена на 31 декември 2012:

	Матично друштво	Придружени претпријатија	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	7.448	-	4.236
Приходи од провизии и надомести	3.188	410	4.826
Расходи за камати	(47.343)	(11.595)	(77.534)
Расходи за провизии и надомести	(25.445)	-	(25.976)
Нето добивки / загуби од финансиски инструменти чувани за тргување	874	-	2.848
Други оперативни приходи	12.516	20.990	1.990
Други оперативни расходи	(2.624)	414	(110.516)
Биланс на состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	733.543	-	-
Кредити издадени во текот на годината	137.768.076	118	-
Кредити отплатени во текот на годината	(138.399.566)	(118)	-
Состојба на 31 декември	102.053	-	-
Кредити			
Состојба на 1 јануари	-	-	55.047
Кредити издадени во текот на годината	-	514	4.337.740
Кредити отплатени во текот на годината	-	(514)	(4.273.897)
Состојба на 31 декември	-	-	118.890
Други средства			
Состојба на 1 јануари	193	-	28
Други средства издадени во текот на годината	3.483	248	3.325
Други средства отплатени во текот на годината	(3.248)	(235)	(3.288)
Состојба на 31 декември	428	13	65
Депозити			
Состојба на 1 јануари	1.284.095	141.645	436.427
Депозити примени во текот на годината	3.974.906	1.743.818	18.189.620
Депозити отплатени во текот на годината	(3.956.700)	(1.762.179)	(18.115.134)
Состојба на 31 декември	1.302.301	123.284	510.913
Кредити			
Состојба на 1 јануари	182.086	-	-
Кредити настанати во текот на годината	16.396	-	1.085.694
Кредити отплатени во текот на годината	(54.068)	-	-
Состојба на 31 декември	144.414	-	1.085.694
Други обврски			
Состојба на 1 јануари	18.510	-	17.739
Други обврски настанати во текот на годината	226.808	42.852	3.567.002
Други обврски отплатени во текот на годината	(235.893)	(11.875)	(3.587.996)
Состојба на 31 декември	9.425	30.977	(3.255)

За годината завршена на 31 декември 2011:

	Матично друштво	Придружени претпријатија	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	3.670	-	3.596
Приходи од провизии и надомести	3.967	106	2.536
Расходи за камати	(87.936)	(18.529)	(19.363)
Расходи за провизии и надомести	(23.784)	-	(22.433)
Нето добивки / загуби од финансиски инструменти чувани за тргување	21.233	-	-
Други оперативни приходи	14.757	14.742	4.186
Други оперативни расходи	(3.508)	-	(142.438)
Биланс на состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	315.571	-	-
Кредити издадени во текот на годината	124.559.951	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(124.141.979)	-	-
Состојба на 31 декември	733.543	-	-
Кредити			
Состојба на 1 јануари	-	-	41.742
Кредити издадени во текот на годината	-	-	148.028
Кредити отплатени во текот на годината	-	-	(134.723)
Состојба на 31 декември	-	-	55.047
Други средства			
Состојба на 1 јануари	63.046	13	-
Други средства издадени во текот на годината	1.242	-	2.414
Други средства отплатени во текот на годината	(64.095)	(13)	(2.386)
Состојба на 31 декември	193	-	28
Депозити			
Состојба на 1 јануари	1.890.465	125.306	397.039
Депозити примени во текот на годината	2.514.116	708.824	8.292.767
Депозити отплатени во текот на годината	(3.120.486)	(692.485)	(8.253.379)
Состојба на 31 декември	1.284.095	141.645	436.427
Кредити			
Состојба на 1 јануари	1.404.128	-	-
Кредити настанати во текот на годината	4.776	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(1.226.818)	-	-
Состојба на 31 декември	182.086	-	-
Други обврски			
Состојба на 1 јануари	5.392	-	29.322
Други обврски настанати во текот на годината	1.560.268	-	177.517
Други обврски отплатени во текот на годината	(1.547.150)	-	(189.100)
Состојба на 31 декември	18.510	-	17.739

Трансакции со клучниот менаџерски персонал

Вкупните надомести за клучниот менаџерски персонал се следните:

	2012	2011
Извршни директори	43.377	29.743
Неизвршни директори	782	2.367
	44.159	32.110

Сите надомести на клучниот менаџерски персонал се краткорочни користи за вработените.

37. Комисионо работење

	2012	2011
Претпријатија	7.092.403	2.697.589
Физички лица	15.013	9.462
Останато	6.026.559	49.605
	13.133.975	2.756.656

Банката управува со средства во име на трети лица, кои главно се во облик на кредити на различни комитенти. Банката прима приходи од надомести за обезбедување на овие услуги. Комисионите средства не се средства на Банката и не се признаени во билансот на состојба. Банката не е изложена на каков било кредитен ризик поврзан со ваквите пласмани бидејќи таа не ги гарантира овие вложувања.

38. Акционерски капитал

	Број на акции	Обични акции	Премија на акции	Акции без право на глас	Вкупно
На 1 јануари 2011	854.061	854.061	2.203.056	-	3.057.117
На 31 декември 2011	854.061	854.061	2.203.056	-	3.057.117
На 31 декември 2012	854.061	854.061	2.274.484	-	3.128.545

Акционерскиот капитал на Банката се состои од 854.061 обични акции (2011: 854.061 обични акции). Обичните акции имаат номинална вредност од МКД 1.000 (2011: МКД 1.000). Сите издадени акции се платени во целост.

Имателите на обични акции имаат право да примаат дивиденди како што е најавено и имаат право на еден глас по акција на Собранието на акционери на Банката.

Долунаведените акционери имаат повеќе од 5% од издадените акции со право на глас:

Акционери	% на акции со право на глас	
	2012	2011
Nova Ljubljanska Banka d.d. - Љубљана	86,97%	86,97%

Nova Ljubljanska Banka d.d. Љубљана сега поседува 86,97% од вкупниот запишан капитал и право на глас на НЛБ Тутунска Банка АД Скопје.

После датумот на билансот на состојба нема објавени дивиденди.

Законски резерви

Според законската регулатива Банката треба да издвојува законска резерва, 15% од нето добивката за годината сè додека законската резерва не достигне износ еднаков од една петтина од регистрираната основна главнина. Сè додека не се достигне минималното ниво, законската резерва може да се користи само за покривање на загуби.

Кога ќе се достигне минималниот износ законските резерви може да се употребат за распределба на дивиденда врз основ на одлука на Собранието на акционери но само доколку дивидендата за тековната деловна година не го достигнала најмалиот износ пропишан со Законот за трговски друштва или со Статутот на Банката.

Ревалоризациони резерви

Ревалоризационата резерва го вклучува кумулативниот нето ефект од промените во објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба сè до моментот на нивното депризнавање или оштетување.

	2012	2011
Ревалоризациони резерви на хартии од вредност расположливи за продажба	(4.382)	(3.267)
	(4.382)	(3.267)

Движење на ревалоризационите резерви:

	2012	2011
Ревалоризациони резерви од хартии од вредност расположливи за продажба		
На 1 јануари	(3.267)	41.026
Нето добивки/ (загуби) од промени во објективната вредност (Белешка 22)	(7.117)	(6.837)
Приход во билансот на успех од продажба (Белешка 11)	6.002	(37.456)
Губење на контрола од вложување во подружница	-	-
На 31 декември	(4.382)	(3.267)

39. Заработка по акција

Пресметката на заработката по акција на 31 декември 2012 е направена врз основа на нето-добивката за годината која им припаѓа на имателите на обични акции во износ од МКД 500,024 илјади (2011: МКД 659,825 илјади) и пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината завршена на 31 декември 2012 од 854,061 акции (2011: 854,061 акции). Пресметката за основната и разводнетата заработка по акција е:

	2012	2011
Нето добивка од основна и разводнета заработка од акција (во илјади денари)	500.024	659.825
Пондериран просечен број на акции за основна и разводнета заработка по акција		
Основна заработка по акција (во МКД)	585,47	772,57
Разводнета заработка по акција (во МКД)	585,47	772,57
Пресметката за пондерираниот просечен број на обични акции за годината што завршува на 31 декември 2012 и 2011 е како што следи:		
	2012	2011
Издадени обични акции на 1 јануари	854.061	854.061
Ефект од новоиздадени обични акции	-	-
На 31 декември	854.061	854.061

40. Парични средства и парични еквиваленти

За цели на изготвување на извештајот за паричните текови, паричните средства како и паричните еквиваленти со доспеаност помала од 3 месеци од денот на стекнување се состојат од следните ставки:

	2012	2011
Пари и парични средства во НБРМ (Белешка 19)	5.877.128	4.848.870
Државни обврзници (Белешка 22)	9.930.336	11.557.747
Кредити и побарувања од банки (Белешка 20)	2.982.739	3.903.661
	18.790.203	20.310.278

41. Настан по денот на составување на билансот

Почнувајќи од 1 јануари 2013 година согласно измените во Законот за Трговски друштва, Друштвото треба да издвојува 5% од нето добивката за годината како законска резерва, се додека резервата на Друштвото не достигне износ кој е еднаков на една десетина од основната главнина.

По денот на составување на билансот на состојба, не се настанати материјални настани, а кои имаат влијание врз финансискиот извештај.

НЛБ Тутунска банка АД Скопје
ул. Мајка Тереза бр. 1, 1000 Скопје
Телефон: 02 / 5 100 601 Факс: 02 / 3105 681
E-mail: kabinetuprava@tb.com.mk
www.nlbtb.com.mk